

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wydaniu wieczornym, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświęcone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelminowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Komieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 600

Poznań, środa dnia 31 grudnia 1930

Rok XXV

Rok kryzysów

Rok, który mija, nie był dla żadnego państwa rokiem spokoju i pogody. Wszędzie, gdzie tylko rzucimy okiem, narody przechodziły w tym okresie ciężkie kryzysy gospodarcze, bądź polityczne, a również położenie międzynarodowe nie układało się pomyślnie, przeciwnie rozmaite zatargi zaostrzyły się i ogólna atmosfera doznała zgęszczenia. Polska nietylko, że nie była oszczędzona przez te ogólne wstrząsy, ale przeżywała je w kończącym się roku w sposób może jeszcze silniejszy od innych państw.

Przedewszystkiem nasze życie wewnętrzne układało się pod znakiem ostrej bardzo walki i nieustannego kryzysu. Punktem kulminacyjnym przesilenia były niewątpliwie wybory, ze wszystkimi znanymi objawami. Spowodowały one jeszcze większe pogłębienie się różnic politycznych w Polsce i dały sposobność do wyładowania się z pewnej strony nienawiści wobec przeciwników politycznych w sposób dotychczas na ziemiach naszych nie widziany.

Wybory dały „zwycięstwo“ partji B. B. Zdawało się, że przed partją tą stoi otwarta już teraz całkowicie droga triumfalna. Zdawało się niektórym, że już nigdy nic nie zdoła się przeciwstawić sile „zwycięskiego“ stronnictwa, że należy przed nią się ugiąć, rezygnując z własnego zdania i z własnych przekonań. Tymczasem już w kilka tygodni po wyborach stało się jasnym, że choć partja B. B. osiągnęła szczytowy punkt swoich materialnych powodzeń, to jednak jej moralny autorytet w społeczeństwie nie doznał wzmocnienia, przeciwnie nastąpiło jego nagłe załamanie się.

Przedewszystkiem to, co się działo w czasie wyborów było tego rodzaju, że nie mógł otoczyć mandatów, zdobytych przez B. B., szacunkiem i powagą. Pomijając też fakt, że, mimo posiadania większości, partja B. B. nie zdobyła się dotychczas na jasne wyłożenie swego programu i na przedstawienie swoich zamiarów wobec niesłychanie ciężkiego położenia politycznego i gospodarczego kraju, zaufanie społeczeństwa do B. B. doznało jednak załamania pod wpływem zupełnie innych okoliczności.

Na imię im Brześć. Niewątpliwie już przed Brześciem zachodziły wypadki wstrząsające, które powinny były poruszyć sumienie narodu. Były napady na bezbronnych działaczy narodowych, była napaść na Zdziechowskiego, była bolesna sprawa gen. Zagórskiego. Ale Brześć dopiero poruszył sumienie narodu. Brześć dopiero wywołał poważny i stanowczy odruch protestu, idący od elity społeczeństwa, od tych, w których rękach spoczywa odpowiedzialność za kulturę narodu. Przebudzenie się sumienia narodowego, wyjście z bierności i z apatii, zerwanie z wygodnym niereagowaniem na najbardziej godzące w honor narodu fakty, to są objawy niezwykle doniosłe i które niewątpliwie będą brzemienne w skutkach.

Już sam zresztą wynik wyborów wskazywał, że następuje w społeczeństwie reakcja przeciwko temu, co jest

Spadek wpływów skarbu

Warszawa, 31. 12. (Tel. wł.) W wydaniu porannym „Kurjera Poznańskiego“ podawaliśmy zestawienie dochodów budżetowych w listopadzie, które wynosiły 223.038.000 zł, zaś wydatki — 222.700.000 zł. Nieznaczna nadwyżkę dochodów nad wydatkami stanowią — 338 000 zł.

Mimo zachowania równowagi między dochodami a wydatkami dochody

skarbu państwa były w listopadzie rb. o 20,2 miliony zł mniejsze od preliminowanej miesięcznej normy budżetowej.

Wydatki budżetowe zniżkowały w stosunku do października o mniej więcej 11 milj. zł. Spadek wpływów skarbu państwa jest wynikiem zaostrzających się trudności gospodarczych.

O spełnienie votum narodowego

Sprawa budowy Kościoła Opatrzności w Warszawie

Warszawa, 31. 12. (PAT). Wczoraj odbyło się zebranie Federacji spełnienia votum narodowego, na którym postanowiono wezwać społeczeństwo bez różnicy przekonań politycznych oraz Sejm obecny do poparcia dzieła spełnienia votum. Jak wiadomo, w pamiętnym dniu uchwalenia konstytucji 3 maja złożony został ślub, w którym Polska zobowiązała się z

chwila odzyskania całkowitej niepodległości przystąpić do budowy świątyni Opatrzności w stolicy państwa. Ślub ten potwierdzony został po uzyskaniu niepodległości przez Sejm konstytucyjny w r. 1911. W czasie swej działalności Federacja zebrała w gotówkę 81500 zł oraz szereg cennych darów, m. i. dzwony ofiarowane przez Stocznnię Gdańską.

Bilans polityki europejskiej za rok 1930

Bierność Francji — Ataki Niemców

Paryż, 31. 12. (PAT). „Journal des Debats“ oświadcza, że rok ten nie był szczęśliwy pod względem dyplomatycznym. Zgoda między poszczególnymi narodami nie postępuje. Wojownicze mowy Mussoliniego, dumping sowiecki, krańcowe nacjonalistyczne wybory w Niemczech, wszystko to znamionuje dostatecznie znaczenie ewolucji, która odbywała się w czasie ostatnich 12 miesięcy.

Pragnąc zachęcić Niemcy do polityki ugodowej, zmniejszono ich dług, opróżniono 3-ą strefę nadreńską o 5 lat wcześniej, lecz skoro tylko ostatni żołnierz państw sprzymierzonych odszedł, rozpoczęto natychmiast kampanję przeciwko traktatowi pokojowemu.

Rezultat zatem był zupełnie przeciwny temu, czego oczekiwano. Ziesiąt niema w tem nic zadziwiającego, jeśli uwzględnimy się zachowanie się francuskiego ministra spraw zagranicznych. Niemcy widzą, że nic nie stoi na drodze ich kampanji, zrozumieją, iż można tylko wygrać przez przyzwyczajenie światowej opinii publicznej do sprawy rewizji traktatów. Jeżeli się nie zareaguje stanowczo, to należy oczekiwać, że kampanja ta nabierze jeszcze większej ostrości. Tak kończy się rok 1930. Rok, który rozpoczął się, będzie jeszcze gorszy, jeśli polityka francuska nacechowana będzie tą samą biernością.

Jeszcze sprawa przewodnictwa na styczniowej sesji Ligi Narodów

Oryginalne rozumowania Niemców

Berlin, 31. 12. (PAT). Informacja w „Journal de Geneve“, iż min. Curtiusz rzeknie się stanowiska przewodniczącego na sesji styczniowej Rady Ligi Narodów, wywołała na łamach niemieckiej prasy prawicowej ostry sprzeciw. Hugelbergowska Ag. Tel. Union występuje przeciw komentarzom pisma genewskiego, uzasadniającym krok niemieckiego min. spraw zagr. W myśl postanowień paktu Ligi Narodów, podkreśla Tel.

Union, przy traktowaniu skargi niemieckiej nie chodzi o sprawę między Niemcami i Polską. W tym wypadku mamy do czynienia jedynie z postępowaniem całej Rady Ligi Narodów przeciwko Polsce. Nie należy dopuścić, aby Niemcy rzekając się przewodnictwa na styczniowej sesji, wywołali przez to wrazenie, jakoby występował na równi z Polską w charakterze jednej ze stron zatargu.

Sukces odniesiony w wyborach przez listę narodową i to mimo niezmiernie ciężkich warunków, w jakich odbywała się walka wyborcza, był jasnym wskaźnikiem, że następuje w społeczeństwie odrodzenie moralne, że zaczynają się skupiać i rozszerzać nowe, świeże siły, które w państwo nasze wleją nowego ducha.

A reakcja taka jest tem potrzebniejsza, że do ciężkiego położenia wewnętrznego kraju, dołączają się wzmagające się trudności na terenie zagranicznym, które wymagać będą coraz większej odporności ze strony społeczeństwa. Rok 1930 zaakcentował w sposób niesłychanie agresywność polityki niemieckiej wobec Polski. Następnym ewakuacji

Nadrenji, która zakończyła się w czerwcu 1930 roku, była nie „likwidacja wojny“, ale chęć przygotowania nowej wojny Niemcy już teraz zupełnie oficjalnie przez usta Treviranusów i Curtiusów stwierdzają, że polityka ich zmierza do rewizji granicy polskiej. Wybory, jakie odbyły się w Niemczech we wrześniu, przyniosły niezwykle sukcesy szowinistycznym partjom skrajnym w rodzaju hitlerowców, którzy powiększyli swe mandaty z 12 na 107.

Fakt ten zaciąży poważnie na polityce niemieckiej i na ogólnej sytuacji międzynarodowej. Rząd niemiecki tem śmieiej i tem bezwzględniej występuje obecnie przeciw Polsce, nie chcąc się dać zdystansować przez Hitlera. Za pe-

re tygodni rozegra się w Genewie pierwsza walna batalja dyplomatyczna, wypowiedziana Polsce przez Rzeszę. Batalja ta dotychczas będzie położenia mniejszości niemieckiej na ziemiach, należących przez pewien czas do Niemiec. Niemcy widzą bowiem, że muszą się spieszyć z protestami przeciwko Polsce gdyż ostatnie wybory na terenie zachodnich województw Polski wykazały, iż odsetek głosów niemieckich systematycznie spada, iż odniemczenie tych ziem postępuje w sposób szybki, i że niebawem mniejszość niemiecka straci wszelkie znaczenie. Rezultat wyborów w Polsce, świadczący, iż czas pracuje na naszą korzyść, został niewątpliwie zamażony niepożrebne zajściami na Śląsku. Nie zdolają one jednak zmienić faktu, iż każdy rok wzmacnia i konsoliduje polskość na ziemiach, do których Niemcy roszeza sobie pretensje. A równolegle z temi objawami wzmagają się zainteresowanie społeczeństwa ziemią pomorską. Gruntuje się głęboko do niej przywiązanie.

Dlatego też — mimo wszystko — z ufnością patrzymy w przyszłość. Obecne trudności można opanować przez stosowanie na wewnątrz kraju polityki, konsolidującej społeczeństwo, polityki, opartej na zdrowych zasadach moralnych, łączącej się ze sprawiedliwością i praworządnością, stosującej zdrowe zasady gospodarcze i oszczędności w finansach. A na zewnątrz potrzeba nam polityki wyteżonej i energicznej, która by jednak w sposób systematyczny i stały współdziałała z objawami konsolidowania się polskości na kresach zachodnich, wyszukując wszelkie możliwości prawne dla usuwania naleciałości niemieckich. Oby nowy rok 1931 przybliżył nas przynajmniej do pomyślnego i właściwego rozwiązania kryzysu wewnętrznego i oby byliśmy w rozpoczynającym się roku świadkami załamania się dyplomatycznej ofensywy niemieckiej, co zależy przedewszystkiem od nas samych i od ostatecznego zrozumienia faktu, że front Polski znajduje się na zachodzie.

Rok 1930 był rokiem kryzysów, oby rok 1931 dał zdrowie i tężyznę moralną narodowi polskiemu, od czego zależy odrodzenie narodu i wyjście z tych kłopotów, trosk i zmartwień, jakich nie szczędził nam rok, który odchodzi.

Szczegółowy pogląd na wypadki polityczne minionego roku zarówno w polityce wewnętrznej, jak i zewnętrznej znajdują Czytelnicy nasi w kalendarzu książkowym, który będzie im dołączony w ciągu przyszłego miesiąca.

Nagrody za artykuły o Targach Wschodnich.

Lwów, 31. 12. (Tel. wł.) Dyrekcja Targów Wschodnich rozdzieliła nagrody publicystyczne za artykuły o Targach Wsch. Dwie główne nagrody w wysokości 800 zł. otrzymali Cezary Jellenta i Czeław Peche. 300 zł. otrzymał poseł dr. Zdzisław Stahl. (w)

Przeciw Stalinowi.

Moskwa, 31. 12. (Tel. wł.) Pani Krupskaja, wdowa po Leninie, która należała do zwolenników Rykova, postanowiła złożyć wszystkie piastowane urzędy i wycofać się z życia politycznego Sowietów. Krupskaja zwalczała od dłuższego czasu politykę Stalina i ostatni akt jest uważany za demonstrację przeciwko niemu. (w)

Rok 1930 w życiu gospodarczym Polski

Dalsze pogłębienie przesilenia

Jeżeli już rok 1929 uważaliśmy za klęskowy pod względem gospodarczym, to w ocenie kończącego się dzisiaj roku 1930 musimy zgłębić jeszcze ciemne barwy. Pogorszenie sytuacji ekonomicznej naszego kraju obejmuje wszystkie bez wyjątku dziedziny działalności gospodarczej. Mała stąd dla nas pociecha, że nie jesteśmy odosobnieni w tym pochodzie po pochylej drodze ku katastrofie gospodarczej, przeciwnie, fakt powszechności kryzysu gospodarczego odbiera nam nadzieję rychłego powrotu do równowagi i względnie normalnych stosunków.

Cały świat w pętach kryzysu

Rok 1930 będzie pamiętny w historii gospodarczej świata, gdyż tak ostrego i ogólnego przesilenia dawno już nie notowano. Powojenne paroksyzmy kryzysowe były nieraz ostrzejsze, jednak trwały krótko i przygotowywały teren dla nowego wzrostu gospodarczego. Były to okresy burzliwe, oczyszczały atmosferę, kryły w sobie zarodki odrodzenia; przedewszystkiem jednak nie wstrząsały posadami całego systemu gospodarki światowej. Dzisiaj sytuacja jest odmienna. Dzisiaj nie to lub owe państwo jest dotknięte ciężkim kryzysem, ale dosłownie cała kula ziemską z jednym jedynym wyjątkiem — Danją, choć i ten kraj wykazuje — lekkie co prawda — pogorszenie położenia. Kurczy się wskutek tego produkcja, kurczą silniej jeszcze obroty handlowe, rośnie jak lawina armia bezrobotnych, która przed rokiem wynosiła na całym świecie 5 milionów osób, a dziś wynosi około 15 do 18 milionów, wreszcie jakimś obłądnym popołchem przeniknięty został światowy rynek pieniężny i kapitałowy, który po pamiętnym krachu na giełdzie nowojorskiej w jesieni 1929 r. nie zdołał w ciągu roku upływającego odzyskać równowagi.

Spadek cen

Klasycznym znamieniem kryzysu jest spadek cen. W 1930 r. dokonywał się on w przyspieszonym tempie, wykazując tendencję powrotu do poziomu przedwojennego, a dla pewnych artykułów spadł już poniżej tego poziomu. Indeks cen hurtowych zestawiony przez znanego ekonomistę Irvinga Fishera dla Stanów Zjednoczonych wykazuje od lipca 1929 r. pod koniec 1930 r. spadek z 149 na 131. W tym samym stopniu spadły ceny w innych krajach, przyczem najsilniej były dotknięte spadkiem ceny surowców i artykułów żywnościowych.

W tych paru uwagach narysowaliśmy tło międzynarodowe, na którym rozgrywało się przesilenie gospodarcze naszego kraju. Rozpoczęło się ono wcześniej, niż w innych krajach i zostało jeszcze spotęgowane przez światową zawieruchę.

Struktura gospodarcza Polski

Jeśli przyjrzymy się strukturze gospodarczej Polski, znajdziemy w niej dostateczne wyjaśnienie ostrości przeżywanego u nas kryzysu. Polska bowiem jest krajem o przewadze produkcji rolniczej i surowcowej, a jak już wspomnieliśmy, akurat te dwie dziedziny najsilniej zostały dotknięte spadkiem cen, który w skali światowej wynosił dla artykułów rolniczych 22 proc., a dla surowców przemysłowych około 15 proc. W Polsce spadek cen artykułów rolnych przy podstawie 1927 r. = 100 wyrażał się od listopada 1929 do listopada 1930 r. w cyfrach z 84,5 na 66,2 (w październiku 1930 r. nawet 64,3), czyli o mniej więcej 20 punktów. Odpowiada to dokładnie analogicznemu niżkowemu ruchowi cen na rynkach światowych z Ameryką na czele. Jeśli w dziedzinie surowców zmiany w Polsce są słabiej zaakcentowane, to przyczyna tego leży w daleko posuniętym skartelizowaniu znacznej części produkcji surowcowej, która nie dopuszczała do obniżenia cen (np. węgla i żelaza), odbijając sobie na rynku wewnętrznym straty poniesione zagranicą.

Zniżka cen oznacza w gospodarstwie narodowym skurczenie się dochodów. Rolnictwo w pierwszym rzędzie a przemysł surowcowy na dalszym planie były głównymi ogniskami rozszerzającej się depresji gospodarczej w Polsce. Jeśli uwzględnimy brak poważniejszych rezerw kapitałowych, któreimi dysponują bogate społeczeństwa Ameryki Półn. i Europy zachodniej, zrozumiani, że sytuacja materialna naszego kraju zbliżyła się wskutek

kryzysu znacznie bardziej do realnego zjawiska nędzy niż gdziekolwiek i że kryzys ten musiał silniej zdezorganizować nasze życie gospodarcze, zwłaszcza że nacisk ręki publicznej nie zwolnił u nas. Najważniejszy postulat postępu gospodarczego — wzrost kapitału jest dzisiaj dalszy od rzeczywistości niż kiedykolwiek.

Po tych uwagach ogólnych przechodzimy do omówienia poszczególnych odcinków życia gospodarczego Polski w 1930 r.

Rynek pieniężny i kredytowy

Położenie na naszym rynku pieniężnym było w roku 1930 wybitnie niepomyślne. Cechowało go nadal ciasnota gotówkowa, uwidoczniająca się szczególnie jaskrawo w pierwszym i ostatnim kwartale, oraz zła wypłacalność, wyrażająca się w wysokiej cyfrze protestów wekslowych i silnej fal bankructw, będących do pewnego stopnia także następstwem dużej inflacji wekslowej w roku 1929.

Liczba protestów wekslowych wynosiła w Polsce w dziesięciu miesiącach 1930 r. 4 673 304 sztuk na sumę 1.141.988.000 zł i osiągnie w całym roku przypuszczalnie ca. 5 i pół miliona sztuk wartości około miljarða 350 milionów złotych.

W ciągu 10-ciu miesięcy 1930 r. ogłoszono w Polsce 684 upadłości, wobec 516 w całym roku 1929, a 288 w r. 1928. Z cyfry upadłości w roku ubiegłym przypada na województwa centralne 403, poznańskie i pomorskie — 132, południowe — 111, śląskie — 36, a wschodnie — 2.

Miesiące maj, czerwiec i lipiec były okresem dużej płynności w bankach prywatnych. Upiynnienie to, które osiągnęło swój punkt kulminacyjny w lipcu, spowodowane było z jednej strony wycofaniem się instytucji pieniężnych z niepewnych interesów i przyjmowaniem do dyskonta wyłącznie solidnego i krótkoterminowego materiału wekslowego, z drugiej zaś strony silnym wzrostem lokat, wynikającym ze spadku obrotów handlowych. Wpływ upłynienia rynku w naszym życiu gospodarczym nie dał się jednak odczuć na większą skalę. Kredyt bowiem w bankach dostępny był jedynie dla bardzo odpowiedzialnych klientów i udzielany tylko na pierwszorzędne weksle, wskutek czego posiadacze weksli, nieodpowiadających wymaganym warunkom, znajdowali się w coraz gorszym położeniu.

Portfel wekslowy Banku Polskiego spadł z 7042 milj. zł na 31 grudnia 1929 r. do 581,4 milj. na ultimo czerwca 1930; od lipca jednak portfel z małymi wyjątkami stale wzrasta i osiąga najwyższy stan 720,3 milj. zł na 10 października. Instytucja emisyjna, mająca dużo wolnych kapitałów i dostateczne pokrycie kruszcowo-walutowe obiegu biletów, oraz natychmiast płatnych zobowiązań, udzielała kredytów bardzo liberalnie.

Bank Polski obniżał swe stawki procentowe w ciągu roku trzykrotnie: w dniu 31 stycznia stopę dyskontową z 8 i pół na 8, a lombardową z 9 i pół na 9 proc., 14-go marca stopę dyskontową z 8 na 7 proc., lombardową z 9 na 8 proc., wreszcie 13 marca z 7 na 6 i pół proc., względnie z 8 na 7 i pół proc. Obniżka stóp procentowych spowodowana była wzmogłą płynnością na rynkach zagranicznych (co uwewnętrzniało się w redukcji stawek dyskontowych w bankach emisyjnych), jakoteż od maja na rynku krajowym.

W drugiej połowie września kurs dolara efektywnego zaczął się w szybkim tempie podnosić, osiągając w pierwszych dniach października przejściowo w notowaniach prywatnych kurs 9 zł, a oficjalnych 8,99. Zwyżka ta spowodowana była w pierwszym rzędzie znacznym popytem i hałasem na dolary w Berlinie, wobec czego koniecznym było podniesienie kursu jego u nas, w celu przeciwdziałania wykupowi dolarów, znajdujących się w obiegu na rynku polskim przez spekulantów niemieckich. Prócz tego odegrał tu dużą rolę moment spekulacyjny i psychoza. Rozpoczęło się wycofanie wkładów złotych z banków i nabywanie dolarów. Ponieważ równocześnie wzrosł napór na kredyty ze względu na ożywienie sezonowe w przemyśle — płynność w instytucjach pieniężnych znacznie się pogorszyła. Z drugiej strony zwiększył się poważnie popyt na waluty i dewizy zagraniczne w Banku Polskim, co skłoniło nawet Bank do zamiany części zapasu złota

w kwocie złotych 141.620.362 na dewizy wysokocenne.

Instytucja emisyjna, chcąc zahamować dalszy odpływ walut zagranicznych, a z drugiej strony zmniejszyć obieg biletów bankowych i portfel wekslowy (który wzrósł w ciągu września o 88,3 milj. zł), podniosła z dniem 3 października stopę dyskontową z 6 i pół na 7 i pół proc., a lombardową z 7 i pół na 8 i pół proc. Nie dało to jednak, jeśli chodzi o portfel, pomyślnych wyników, gdyż dyskonto zwiększyło się w pierwszej dekadzie października znowu o 15,6 milj. zł do 720,3 milj. zł. Zmusiło to Bank do zastosowania silniejszych środków, a więc ostrego segregowania weksli, oddawanych do dyskonta i redyskonta i zalecenia bankom prywatnym, ażeby doprowadziły kredyty do ustalonej dla poszczególnych przedsiębiorstw wysokości, czyli, by zniesione zostały ti zw. „przekroczenia kredytów”. Następnie Bank wprowadził znaczne ograniczenia w redyskoncie, polegające na tem, że przyjmując jedynie weksle z terminem do 75 dni, zamiast jak dotychczas, do 90 dni. Tak gruntowna „kuracja” odniosła wreszcie skutek i odtąd portfel wekslowy z małymi wyjątkami stale się zmniejszał, tak, że na 20 grudnia wynosił on tylko 666.114.331 zł.

Równocześnie kurs dolara, w listopadzie obniżył się znowu do normalnego poziomu, co spowodowało znaczne uspokojenie rynku i zahamowanie odpływu wkładów z wielkich banków. Dzięki temu duże instytucje upłynniły się i nie odczuły zbytnio restrykcyj kredytowych Banku Polskiego.

gorzej przedstawiała się natomiast sytuacja w bankach mniejszych, w których z jednej strony stan lokat spadał nadal (acz w mniejszym stopniu), a z drugiej strony redukcja redyskonta przez bank emisyjny dała się dotkliwie we znaki. Ciasnota na rynku trwała do końca roku i płynność w mniejszych bankach, szczególnie prowincjonalnych, stale się pogarszała, tak, że ultimo roku sprawiło im dość

Produkcja

Rolnictwo

Przechodząc do omówienia poszczególnych działów produkcji, rozpoczynamy nasz przegląd od rolnictwa, jako dziedziny najważniejszej, bo stanowiącej podstawę życia 65 proc. ludności naszego państwa. Zniwa tegoroczne wypadły nienajgorzej, jakkolwiek notowano tylko wzrost sprzętu pszenicy, a ubytek w innych gatunkach zboża. Według ostatecznych obliczeń Gł. Urzędu Statystycznego zebrano w milionach q: pszenicy — 21,7, żyta — 69,2, jęczmienia — 14,7, owsa — 23,6. W porównaniu ze zbiorami z 1929 r. zebrano pszenicy więcej o 21,3 proc., żyta mniej o 1,3 proc., jęczmienia mniej o 11,4 proc., owsa mniej o 20,2 proc. Tak znaczny ubytek jęczmienia a zwłaszcza owsa jest oczywiście niepożądanym, jednak pomyślny jest fakt większego obrodzenia się lepiej płacącej pszenicy niż żyta. Rolnictwo nasze powinno poważnie zastanowić się nad przedstawieniem swego planu gospodarowania i pod wpływem kalkulacji kupieckich dawać pierwszeństwo tym gatunkom zboża, które łatwiej znajdują zbyty i lepsze przynoszą ceny. W Niemczech n. p. ubytek arcału pod uprawę żyta ozimego wynosi w r. b. 450 000 ha, czyli zgórz 10 proc. Dzisiaj już szablone daleko się nie zajędzie.

Spręż okopowych ucierpiał znacznie z powodu deszczów. Ceny ziemniaków spadły w silniejszym stopniu niż ceny zboża; w niektórych okęgach płacono poniżej 4 zł za 100 kg. Zdarzały się wypadki, że rolnicy zniechęceni niskim poziomem cen zaniechali wykupu ziemniaków, które gniją w ziemi.

Ceny pszenicy obniżyły się w ciągu roku z około 40 zł na 28 zł za 100 kg., żyta z 25 na 19 zł, jęczmienia z 28 na 25, owsa z 24 na 21 zł.

W grupie produkcji hodowlanej sytuacja w ciągu roku również doznała pogorszenia. Zjawisko to jest tem boleśniejsze dla rolnictwa, że pokładało ono specjalne nadzieje na tej części swej gospodarki. Tymczasem doznały one zawodu z różnych przyczyn, przede wszystkim z powodu zaostrzającej się konkurencji innych państw oraz polityki celnej i traktatowej ważnych krajów odbiorczych, jak n. p. ostatnio Czechosłowacji, gdzie po wygaśnięciu traktatu z Węgrami cła podskoczyły w stopniu uniemożliwiającym nam praktyczny wywóz do tego kraju, jednego z naszych najpoważniejszych klientów, jeśli chodzi o zbyty bydła i nierogacizny. Sprawdzianem powodzenia danego działu produkcji są ceny uzyskiwane za przedmioty tej produkcji. Porównanie cen z końca 1929 r. z cenami za grudzień 1930 r.

dużo trudności. Natomiast wielkie instytucje pieniężne, które w porę zmobilizowały większe pogotowie kasowe, przeszły ultimo zupełnie lekko.

Na dzień 31. 10. 1930 r. wkłady w 29 bankach prywatnych należących do Związku Banków, wynosiły 981 milj. zł, wobec 1,018 milj. na 31. 9. 1930 r., a 916 milj. zł na 31. 12. 1929; kredyty krótkoterminowe wyrażały się na 31. 10. 1930 r. kwotą 1,392 milj. zł, na 30. 9. 1930 r. 1,395 milj., na 31. 12. 1929 r. 1,362 milj. zł. Cyfry te uległy jednak w listopadzie i grudniu, jak wynika z prowizorycznych obliczeń, dość dużej zmianie.

W bankach państwowych wkłady i lokaty wynosiły na 30 listopada 1930 r. — 1,391 milj. zł (30. 9. 1930 r. — 1,398 milj. zł, a 31. 12. 1929 — 1,144 milj. zł) kredyty gotówkowe 1,661 milj. — 1,695 milj. — 1,340 milj., kredyty emisyjne 1,035 milj., — 1,019 milj., — 924 milj. zł.

Górnictwo i hutnictwo

Górnictwo węglowe wyprowadzi z 1930 r. gorszy bilans produkcji niż za 1929 r., gdyż nie zdołało utrzymać wydobycia węgla na poziomie zeszłorocznym. Cyfra produkcji za pierwszych 10 miesięcy 1930 r. wynosi 30,6 milj. tonn wobec 38 milj. t. za 10 pierwszych miesięcy 1929 r. Mimo zwiększonej konkurencji na rynkach zagranicznych, nasz przemysł węglowy potrafił rozwinać nadal eksport.

Gorzej znacznie przedstawiała się sytuacja hutnictwa żelaznego, które wskutek złej konjunktury musiało zmniejszyć ilość robotników poniżej stanu z 1927 r. Podobnie przedstawia się położenie przemysłu cynkowego i nafłowego.

Przemysł

Bardzo wymowne są cyfry i wykresy publikowane w wydawnictwach Instytutu Badania Konjunktur Gospodarczych i Cen. Ogólny wskaźnik produkcji spadł z 124,9 w grudniu 1929 r. na 105,9 w listopadzie 1930 r., a w grudniu nastąpiła dalsza redukcja wytwarzania. Depresja obejmuje wszystkie niemal dziedziny produkcji, a szczególnie zaakcentowana jest w przemyśle włókienniczym i gałęziach produkcji związanych z ruchem budowlanym.

Nie będziemy na tem miejscu analizować szczegółowo różnych gałęzi wytwórczości przemysłowej. Można tylko ogólnie powiedzieć, że żadna z nich nie została oszczędzona przed kryzysem, który w takim przemysle włókienniczym n. p. przybrał rozmiary katastrofalne. Szczególnie pod koniec roku wzrosło silnie bezrobocie, które wynosiło w grudniu 1928 r. — 126 tys., w grudniu 1929 r. — 185 tys., a na początku grudnia 1930 r. — około 220 tys. Cyfry ten oświadczył

Bezpłatnie otrzymają wszyscy abonenci nasi w pierwszej połowie stycznia kalendarz zeszytowy na rok 1931.

wymownie pogorszenie się sytuacji naszego przemysłu.

Handel

Jeżeli już dla roku 1929 oblicza się zmniejszenie się obrotów w handlu o mniej więcej 30 proc., to w 1930 r. nastąpiło dalsze jeszcze skurczenie. Szczególnie klientela większa ze zrozumiałych powodów ograniczyła zakupy. Kupiectwo znajduje się niemal na progu ruiny, gdyż nacisk śruby podatkowej nie złagodził w stopniu odpowiadającym zmniejszeniu się obrotów, a poważniejszych rezerw na przetrzymanie kryzysu kupiectwo nie posiada.

W dziedzinie handlu zagranicznego można zanotować pomyślny fakt zaktywizowania bilansu. Ani jeden miesiąc 1930 r. nie przyniósł nam deficytu, a saldo dodatnie za 11 miesięcy wynosi 163 milj. zł. Wprawdzie w związku z depresją nastąpiło skurczenie się ogólnych obrotów, niemniej jednak należy się cieszyć, że ze strony handlu zagranicznego nie grożą żadne komplikacje naszemu rynkowi walutowemu.

W dziedzinie naszej polityki handlowej mamy do zanotowania ważny fakt zawarcia w marcu 1930 r. traktatu handlowego z Niemcami, którego ratyfikacja zwłaszcza w Rzeszy jest jednak pod znakiem zapytania. Również i w Polsce traktat ten nie wywołał zachwytu, a wobec dokonanych w Niemczech podwyżek celnych na artykuły rolnicze, które mogłyby stanowić główny nasz przedmiot eksportu, traktat w obecnej formie nie nadaje się do przyjęcia.

Wygaśnięciu traktatu węgiersko-czechosłowackiemu rząd nasz przyglądał się obojętnie, mimo, iż fakt ten naraża

nasz eksport bydła i nierogacizny do Czechosłowacji na pokaźne straty.

Wnioski i perspektywy

Pobieżny przegląd różnych dziedzin gospodarstwa narodowego, który przedstawiliśmy powyżej, nasuwa smętne wnioski. Czy Polska przetrzyma tak ostry kryzys? Czy stosuje się u nas odpowiednie środki zaradcze, które przebieg przesilenia mogą złagodzić? — Wszakże państwo przychodzi zwłaszcza rolnictwu z pomocą w postaci kredytów pod zastaw zboża i t. d. oraz premij wywozowych. Pomoc ta jednak jest niedostateczna, a obawiać się należy, że wobec zmniejszających się ustawicznie dochodów skarbowych, będzie musiała być jeszcze ograniczona, jeśli nie zupełnie wstrzymana.

Znacznie wydatniejszą pomocą pośrednią dla życia gospodarczego byłoby silne ograniczenie ciężarów publicznych, na co jednak rząd nie chce, czy jak twierdził min. Matuszewski, nie może się zdecydować. A jednak rozwój wypadków zmusi rząd do przeprowadzenia znacznych oszczędności, gdyż n. p. za listopad wpływy skarbowe wyniosły o przeszło 20 milionów zł mniej niż preliminowano. Próbuje się łączyć dziury budżetowe pożyczkami zagranicznymi; jest to niebezpieczna droga, przed którą należy stanowczo ostrzegać rząd.

Perspektywy na rok 1931 są ponure, bo znikąd nie przebliskują oznaki poprawy. Trzeba zaciskać pasa i przetrzymać ten najgroźniejszy bodaj okres naszego życia gospodarczego, w jakim znajdujemy się obecnie i którego końca nie widać jeszcze.

Pożar w warszawskiej fabryce obuwia

Warszawa, 31. 12. (PAT). Wczoraj popołudniu na terenie fabryki mechanicznego obuwia „Cetania” przy ul. Leszno nr. 74 powstał groźny pożar. Straty są poważne, na razie nie ustalone. Istnieje podejrzenie podpalenia. Z powodu zatargu z robotnikami, fabryka, zatrudniająca 90 robotników, od ubiegłej soboty jest nieczynna.

Korfanty o proteście uczonych polskich

Wojciech Korfanty pisał w świątecznym numerze „Polonii” m. i. co następuje:

„W tej ciemnej nocy zablęsnę gwiazda na polskim niebie, a Betleem polskim stał się Kraków. W prastarym Krakowie profesorowie Akademii Jagiellońskiej, elita umysłowa Polski, wychowawcy narodu pierwsi podnieśli głos protestu, potępił i napiętnowali niebывałe w dziejach Polski barbarzyństwa. Rodzi się dobra wola, która żąda uzgodnienia naszego życia państwowego i publicznego z wolą Tego, któremu — Chwała na wysokościach. To nam ma dać upragniony pokój w Polsce, pokój ludzi dobrej woli!”

Głos profesorów krakowskich otworzył usta ludziom, poruszył ich sumienia natchnął ich serca odwaga cywilna. Za głosem profesorów krakowskich idą inni, fala oburzenia i odczuwania hańby brzeskiej ogarnia coraz szersze koła. Ci, którzy stanowią elitę narodu w wszelkich dziedzinach jego życia zbiorowego, mają obowiązek stania w pierwszych szeregach tych, którzy pragną wielkiej prawdziwie mocarstwowej Polski, opierającej się na zasadach moralności chrześcijańskiej i wytworzyć muszą wielki ruch moralno-polityczny, który usunie znowu w cień i zepchnie na dno wszystkie te zwywy, jakie wskutek niedbalstwa, obojętności, sobkostwa i tchórzostwa naszego wypląsnęły na powierzchnię naszego życia i jasną postać Polski chrześcijańskiej w oczach swoich i obcych opluwają, który rozwieje gęste mgły kłamstwa i fałszów historycznych i usunie z widowni naszego życia ludzi przewrotnych, ludzi złej woli!”

(k) Nowa organizacja browarnictwa

Grupa browarów, reprezentujących 61 proc. ogólnej produkcji krajowej, opracowała projekt organizacji „Biura kontroli produkcji i handlu piwem”. Celem biura będzie przystosowanie wysokości produkcji do spożycia, jak również znormalizowanie naszych stosunków handlowych na rynku piwnym. W najbliższym czasie związki browarnicze będą zwoływać lokalne zebrania w celu rozpatrzenia powyższego projektu przez browary, stojące poza wyżej wspomnianą grupą.

„Dział Gospodarczy” z powodu nadmiaru materiału zamieścimy w jutrzejszym wydaniu porannem.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.8925 zł; w Gdańsku na Warszawę 8.918 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 marek niem. w dewizach 212.00 do 212.30 zł, gotówką 211.60 zł, za 100 guldenów gd. w dewizach 172.88 zł do 173.11 zł, gotówką 172.54 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 31. 12. 1930 r.
Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego jako ostatniego w roku bieżącym była utrzymana. Jak lata poprzednie, tak i w tym roku notowano kursy ultimowe przy większości papierach. Kursy oznaczone gwiazdką pozostały bez tranzakcji. Materiału było poddostatkiem z małymi wyjątkami.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:
(Kurs w procentach nominalu).
5% Pożyczka konwersyjna 47% P.
7% oblig. mieszk. m. Poznania 88% P.
8% obligacje m. Poznania z 1926 r. 92% P.
8% obligacje m. Poznania z 1927 r. 92% P.
8% oblig. m. Poznania z 1929 r. 92% P.
8% listy zast. Zach. Polsk. T. wa Kredyt. Miejsk. w Poznaniu 91½% P.
8% obligacje Komunalnego Banku Kredyt. 91½% P.

8% dolarowe listy Pozn. Ziem. Kredyt. 90½% P.
8% listy dolarowe w zlocie amortyzacyjne 88% P.
4% listy zast. konw. Pozn. Ziem. Kredyt. 39% O.
(Kurs w złotych).

6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kred. 16,50 P.

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję).
Bank Kwilecki, Potocki i S-ka I—II em. zł. 50.— O.
Bank Z. Spółek Zarobk. I em. zł. 72,50 P.
Pozn. Bank Ziemian I em. zł. 60.— P.
Bank M. Stadhagen Bydgoszcz I em. zł. 70.— P.

Akcje przemysłowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję).
Browar Krotoszyński I em. zł. 24.— O.
Browary Grodziskie I em. zł. 65.— P.
Brzeski-Auto I—II em. zł. 120.— O.
Cegielski H. I em. zł. 43.— O.
Centrala Rolników I—III em. zł. 92,50 P.
Cukrownia Zduny I em. zł. 35.— P.
Goplana I—II em. zł. 10.— P.
Gródek Elektrownia I em. zł. 4.— O.
C Hartwig I em. zł. 22.— O.
Lubań-Wronki I—IV em. 50.— P.
Młyn Ziemiański I em. zł. 85.— P.
Piechcin Fabr. Wapna i Cementu I em. 60.— P.

Tendencja utrzymana.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 31. 12. 1930 r.

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy: a) żyta 694,5 gr. (113,2 f. w. h.); b) pszenicy 744 gr. (126,4 f. w. h.); c) jęczmienia przemiałowego 667 gr. (113,1 f. w. h.); d) owsa 568,5 gr. (78,1 f. w. h.).
„Ceny orientacyjne” parytet Poznań

Zyto	18,00—18,50
Usposobienie słabe.	
Pszenica	22,50—24,00
Usposobienie słabe.	
Jęczmień przemiałowy	20,00—21,50
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień browarowy	25,00—27,00
Usposobienie spokojne.	
Owies	19,75—21,00
Usposobienie stałe.	
Mąka żytnia w work 65%	30,75
Usposobienie spokojne.	
Mąka pszenna 65% w work.	42,75—45,75
Usposobienie spokojne.	
Otręby żytnie	11,50—12,50
Otręby pszenne	12,50—13,50
Otręby pszenne (grube)	14,50—15,50
Rzepak	41,00—43,00
Groch Victoria	28,00—33,00
Słoma prascwana	2,50—3,90
Siano luzne	7,00—7,40
Siano pras nadnoteckie	7,80—8,40
Ogólne usposobienie spokojne.	

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg. reszta za 100 kg

Berlin, 31. 12. 1930 r.

Pszenica ma. ch 75—76 kg.	249,00—251,00
Tendencja mocniejsza.	
Pszenica jara 76 kg. fr. wag.	0,00—271,00
Berlin	
Tendencja mocniejsza.	
Zyto marcu 70—71 kg.	156,00—158,00
Tendencja stała	
Zyto 68 kg. fr. wag. Berlin	0,00—161,00
Tendencja stała	
Jęczmień march. brow. od st. załadowania	200,00—216,00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	188,00—194,00
Tendencja spokojna.	
Owies march od st. załad.	140,00—146,00
Tendencja słabsza.	
Mąka pszenna	28,75—36,75
Tendencja stała.	
Mąka żytnia przemiał do 60%	28,60—26,75
Tendencja spokojna.	
Ospa pszenna	09,75—10,00
Tendencja stała.	
Ospa żytnia	8,75—9,50
Tendencja spokojna.	
Groch Victoria	24,00—31,00
Groch jadalny	23,00—25,00
Groch pastewny	19,00—21,00
Peluszka	20,00—21,00
Bób polny	17,00—18,00
Wyka	18,00—21,00
Makuch rzepakowy	9,20—9,70
Ma uch lniany	15,20—15,50
Wytłoki suche paryt. Berlin	5,50—5,90
Srót Soja	12,80—13,10
Platki ziemniacz. nom. par. śląsk.	0,00—12,50
Ogólna tendencja bardzo spokojna.	

Notowania lotego w Berlinie

z dnia 31. 12. 1930 r.
Wyniaty na Warszawę 46,925—47,125
Noty wielkie 46,70—47,10

Vintila Bratianu

W osobie zmarłego Vintili Bratianu Rumunja straciła jednego z ostatnich mohikanów starego „liberalizmu”. Z nazwiskiem rodziny Bratianu ściśle zespolona jest historia królestwa rumuńskiego w ciągu ostatnich 50 lat. Potomek bojarzkiego rodu Bratianu powiła księcia Karola Hohenzollerna, gdy ten w roku 1877 powołany został na tron wyzwolonego królestwa. Przez długi szereg lat był bojar Bratianu (ojciec zmarłego obecnie Vintili) najbliższym doradcą, serdecznym przyjacielem i nieodłącznym współpracownikiem króla Karola I. Stworzył on partję liberalną („liberalna” raczej nominalnie, gdyż z prawdziwym liberalizmem ani pod względem programu, ani praktyki politycznej stronnictwo to nie ma nic wspólnego), dzięki której niemal bezustannie sprawował urząd prezesa rady ministrów.

Po jego śmierci odziedziczył po nim zarówno prezesurę w rządzie, w partji, jak również i względy króla — niemniej wybitny mąż stanu: starszy syn jego Jonel Bratianu. Rozumiejąc doskonale, że w państwie współczesnym niedość jest opierać się na bojarach i bogatych właścicielach ziemskich, Jonel Bratianu umiał pozyskać dla stronnictwa liberalnego przedstawicieli powstającego dopiero przemysłu i handlu. Po śmierci króla Karola został on — z tradycji rodowej — najbliższym doradcą i powiernikiem króla Ferdynanda. Związał się los kraju z państwami sprzymierzonymi, umiał Bratianu, mimo niepowodzeń militarnych, wykorzystać wszelkie możliwości, aby wokół Moldawji i Walechji stworzyć po wojnie światowej „Romania-Mare” — Wielką Rumunję. Zmarł on wkrótce po śmierci króla Ferdynanda.

Młodszy brat Jonela Vintila Bratia-

nu piastował kilkakrotnie teki ministerjalne w gabinecie brata. Również z tradycji rodowej został on przywódcą liberałów i premierem Rumunji po śmierci Jonela Bratianu. Nie posiadając jednak wybitnych zdolności politycznych ojca i brata, wprowadził dość krótkowzroczny kurs, polegający na kontynuowaniu polityki lat poprzednich. W nowych warunkach rozwoju kraju nie mógł jednak utrzymać się na dłuższy czas kierunek uprzywilejowania wielkiej własności. „Urabianie” wyborców zapomocą specjalnej „mechaniki wyborczej” nie nadługo mogło wystarczyć, nieprzejednane zaś stanowisko, zajęte przez ród Bratianu względem następcy tronu (obecnie króla) Karola, w niemalym stopniu zdepopularyzowało liberałów. Toteż za prezesury Vintili Bratianu stronnictwo liberalne poniosło największą klęskę: zwycięstwo wyborcze „zaraniarów” (partji narodowo-chłopskiej) pod wodzą dr. Maniu odsunęło Vintilę Bratianu od władzy. Opozycji jego w stosunku do osoby ks. Karola nie zlał nawet powrót wydalonego z Rumunji księcia i obwołanie go królem. Vintila Bratianu był kilkakrotnie wzywany do pałacu królewskiego, lecz uporczywie nie uznawał praw Karola II do tronu. Prawdopodobnie wydarzenia ostatnich 2 lat poważnie wpłynęły na stan zdrowia b. premiera i przyspieszyły jego zgon.

Wraz z „ostatnim mohikaninem” starego liberalizmu kończy się hegemonja rodziny Bratianu. Syn bowiem Jonela Bratianu, który pogodził się z intronizacją króla Karola II, nie może już liczyć na poparcie liberałów, przywódcą zaś stronnictwa został bardziej oportunistyczny b. minister spraw zagranicznych Duca. L. H.

Włoska flota wojenna

Rzym, 31. 12. (PAT). Z okazji spławu krążownika „Gorycia” minister marynarki Siriani oświadczył, że w ciągu roku Włochy wyprodukowały w stoczniach, pracujących dla marynarki wojennej, trzy krążowniki, pojemności po 10.000 tonn, 4-pojemności po 5.000 tonn i dużą ilość łodzi podwodnych i kontrtorpedowców o pojemności ogólnej 60.000 tonn.

Zamach na pociąg

Szanghaj, 31. 12. (PAT). W południowo-zachodniej Mandzurji bandyci dokonali zamachu na pociąg, wy-

wołując wykojenie, skutkiem którego 80 osób zostało zabitych, zaś 40 odniosło rany. Wielu podróżnych spaliło się żywcem w zamkniętych wagonach. Bandyci zrabowali pociąg i u-

Starcia zbrojne między Sowietami a powstańcami kaukaskimi

Wiedeń, 31. 12. (PAT) Dzienniki tutejsze donoszą z Tyflisu, iż wskutek zerwania rokowań między Sowietami i powstańcami kaukaskimi, rozpoczęły się starcia zbrojne. Władze sowieckie rozstrzelały szereg wybitnych działaczy kaukaskich.

Akcja nieposłuszeństwa cywilnego w Indiach trwa

Londyn, 31. 12. (PAT). Tygodniowy raport rządu indyjskiego o sytuacji wykazuje w wielu prowincjach usiłowania w kierunku wzmocnienia różnych przejawów akcji nieposłuszeństwa cywilnego. W okolicach Bengalu i Kalkuty zaznacza się dość silne wzmoczenie tej aktywności. Wysiłki są przeważnie skierowane ku zorganizowaniu dalszej akcji biernego oporu przez odmawianie płacenia podatków i czynszów przy jednoczesnym wykorzystaniu ogólnej depresji rolniczej. W

związku z tem zaszło kilka wypadków dokonania aktów teroru. W niektórych prowincjach rozpowszechniane są rozmyślnie fałszywe pogłoski w celu zwiększenia podniecenia i zachęcania do niepłacenia podatków. W niektórych wypadkach ludność gwałtownie opierała się akcji policji. W dniach ostatnich generalny gubernator wydał dwa dekrety: jeden o kontroli prasy i drugi o środkach, zapobiegających podburzaniu do niepłacenia podatków.

Ożywiony sezon w Zakopanem

Zakopane, 31. 12. (Tel. wł.) Sezon zimowy w Zakopanem rozpoczął się nadzwyczaj wielkim zjazdem gości w okresie Świąt Bożego Narodzenia. Śnieg, który spadł obficie w dniu 29 grudnia umożliwia już w zupełności dalsze wycieczki górskie. Konkurs skoków, który nie mógł się odbyć z powodu zbyt małej warstwy śniegu, odbędzie się w dniu Nowego Roku.

Na stadionie zimowym odbywają się już stałe imprezy rozrywkowe dla gości i funkcjonuje stajnia, w której można wypożyczać za minimalną opłatą konie dla skijöringu i skiskjöringu. Korzysta z tego bardzo wielu ama-

torów narciarstwa i konnej jazdy. Również czynną jest stale ślizgawka, która ściągając prawdziwe tłumy zwolenników. Stadion mniejszy został rozszerzony dla pomieszczenia boiska hokejowego, wybudowano nowe trybuny i szereg urządzeń pomocniczych.

Na wszystkich okolicznych wzgórzach Zakopanego widzi się istne tłumy narciarzy i saneczkarzy, przyczem na tzw. „Lipkach” prym wiodą dzieci, których bawi się tam nieprzejrzana masa. Ponadto kursują stale autobusy do Morskiego Oka i Kościelisk, przyczem ruch w obu kierunkach jest bardzo ożywiony. A. K.

Z życia narodowego Czechów

Spis ludności w głównych zarysach przeprowadzono już na całej przestrzeni Czechosłowacji. Z wyników, które są dotąd znane, wychodzi na jaw fakt, że w licznych powiatach o ludności narodowo-mieszanej żywił czeski i słowacki podnosi się stosunkowo więcej od niemieckiego, lub węgierskiego. Dotyczy to szczególnie okolic granicznych na linjach: czesko-bawarskiej, czesko-saskiej i czesko-pruskiej. Wszędzie tam element czeski zwycięsko wypiera Niemców, z wyjątkiem okolic Karlsbadu, Marienbadu i Francensbadu. Z uwag dziennikarskich wynika, iż właśnie na te okolice kąpielowe zwrócone ma być w przyszłości zainteresowanie zarówno władz miejscowych, jak i ogólnej polityki krajowej.

Równocześnie poświęca się ostatnio sporo uwagi projektowanej już od dłuższego czasu rozbudowie turystycznych urzędów, schronisk i chat w okolicach górskich, głównie w górach Olbrzymich, na Szumawie, w górach Kruszcowych, Tatrach i Beskidach. Wszędzie tam turystyka czechosłowacka rozwija się z każdym rokiem coraz pomyślniej, natrafia jednak na niedostateczne urządzenia hotelowe. Rząd praski, uznając konieczność dalszych inwestycji na tem polu, wyznaczył ostatnio kwotę 10 milj. koron na uzupełnienie sieci turystycznych schronisk w przytoczonych wyżej pasmach górskich.

Z najnowszej statystyki czechosłowackiej dowiadujemy się, że w połowie 1930 roku naliczono w całej republice 629.100 sokołów. W porównaniu z rokiem ubiegłym wzrost wynosi 6.542 osób.

Również w życiu przemysłowo-technicznym daje się zauważyć ogólny rozwój, który ze szczególną siłą występuje naprzykład w dziedzinie motorowych środków komunikacyjnych. W 1922 roku posiadała ich republika 9.929, w październiku 1926 roku podniosła się ich liczba już do 39.543, w lutym 1928 roku figurowała cyfra 59.409, w marcu 1929 roku naliczono 78.099 i w maju 1930 roku stwierdzono w całym kraju 100.474 samochodów i motocykli. Z tego na Czechy przypada 67.268, na Morawy i Śląsk 23.377, na Słowację 9.071 i Ruś Karpacką 758.

W Pradze ukonstytuował się nowy związek bankierów republiki czechosłowackiej, którego zadaniem ma być głównie przeprowadzanie systematycznej kontroli obcych kapitałów, przedostających się do Czechosłowacji.

Naczelnym dyrektorem największego banku w Czechosłowacji (Bank Przemysłowy) dr. Preiss, jeden z najwybitniejszych ekonomistów czeskich, znany jest też jako gorący bibliofil. Dopiero teraz dowiaduje się jednak publiczność, że biblioteka jego, licząca obecnie 34.000 tomów w oprawie, jest poza biblioteką prezydenta T. G. Masaryka największym prywatnym zbiorem książek w republice. V. Dr.

Międzynarodówka bezbożników

W związku z szerzącymi się pogłoskami o przeniesieniu jakoby centrali międzynarodówki bezbożników do Berlina, dr. Otto Haecker podaje w „Vossische Zeitung” niektóre ciekawe szczegóły o organizacji tej ekspozytury

Mamy zaszczyt zawiadomić, iż z dniem 1 stycznia 1931 roku biuro nasze pod firmą:

Powszechne Towarzystwo Elektryczne AEG

Spółka z ogr. odp. Oddział w Poznaniu
Adres telegr.: Elektron-Poznań, Konto czekowe PKO. Warszawa nr. 1148

przeniesione zostanie do nowego lokalu

przy ul. Matejki nr. 5. Telef. 70-78

Prosimy Szan. Klientelę o zanotowanie naszego nowego adresu i polecamy się nadal Jej łaskawym „względom.”

zw 2 094

3-ej międzynarodówki. Zgodnie z jego informacjami, po ostatnim kongresie wolnomyślicieli proletarjackich, jaki się odbył w listopadzie rb. w Deczynie w Czechach, nastąpił w organizacji pewien rozłam, w rezultacie którego kierownictwo mocniejszym odłamem przeszło w ręce komunistów. Ci ostatni postanowili przede wszystkim przekształcić poszczególnie związki wolnomyślicieli w Niemczech na bojowe organizacje komunistyczne, a jako główne zadanie postawili sobie doprowadzenie do samorzutnych akcji masowych na tle kulturalno-politycznym w ścisłym związku z walką polityczną i ekonomiczną. Wzorem tego, jak akcja taka ma wyglądać, jest demonstracja w Neukölln wiosną rb., kiedy około 150 bezrobotnych z transparentami zjawili się przed miejscowym sądem ze zbiorową deklaracją wystąpienia z Kościoła.

Najbliższym dążeniem komunistów jest osiągnięcie do kwietnia przyszłego roku co najmniej 100.000 wystąpień z Kościoła w Niemczech. Specjalnie mocno ma być w tym celu rozwinięta propaganda wśród kobiet, młodzieży i dzieci przy pomocy specjalnej literatury, odczytów, zebrań dyskusyjnych i przedstawień filmowych. Cała komunistyczna działalność wydawnicza w Niemczech ma być wyłącznie w tę stronę skierowana a akcja wolnomyślicielska w szkołach najbardziej rozszerzana, zwłaszcza przez posyłanie do szkół religijnych dzieci wybitniejszych i bardziej zaufanych bezbożników. W ten sposób z jednej strony przez dzieci z drugiej przez rady rodzicielskie uzyska się większy wpływ na młodzież.

„Z tego rodzaju propagandą — kończy „Vossische Zeitung” — nie można walczyć, negując ją tylko, lecz trzeba dać siłę i rozmach własnej kontrapropagandzie”. (KAP)

Ciężkie zarzuty

„Gazeta Warszawska” donosi, że Syndykat Dziennikarzy w Krakowie na swym walnym zgromadzeniu obalił prezesa, dr. Ant. Beauprégo, naczelnego redaktora „Czasu”, organu „sanacyjnych” konserwatystów, stawiając jego gospodarce cały szereg zarzutów. Dla zbadania przyczyn oporu w wydaniu rachunków i kwitów skarbnika p. Massary, również członka redakcji „Czasu”, wybrano osobną komisję. Przeciw posłowi B. B., redaktorowi Pchmarskiemu, wytoczono zarzut, iż stypendjum na wyjazd zagranicę wziął ale zagranicą nie był. Prezesem nowego zarządu został redaktor „Światowida” p. Flach.

Wygaśnięcie

provizorium drzewnego

W okresie wojny celnej polsko-niemieckiej zawarł rząd polski z Rzeszą niemiecką prowizoryczną umowę drzewną w dniu 30 listopada 1927, obowiązującą na przeciąg jednego roku. Umowę tę odnawiano dwukrotnie.

Układ drzewny polsko-niemiecki miał charakter t. zw. umowy kompensacyjnej. Zawieszał on niemiecki zakaz przywozu drzewa tartego w Polsce dla kontyngentu rocznego w wysokości 1.250.000 m. sześć, od których pobierano cło w wysokości 1 marki od 100 kg. Cła tego nie wolno było podnosić w czasie trwania umowy. Stroną polską rekompensowała się zniżeniem cłem wywozowem dla surowca tartaczanego, eksportowanego do Niemiec. Ponadto rząd polski udzielił stronie niemieckiej kontyngentu na przywóz pewnych towarów przemysłowych.

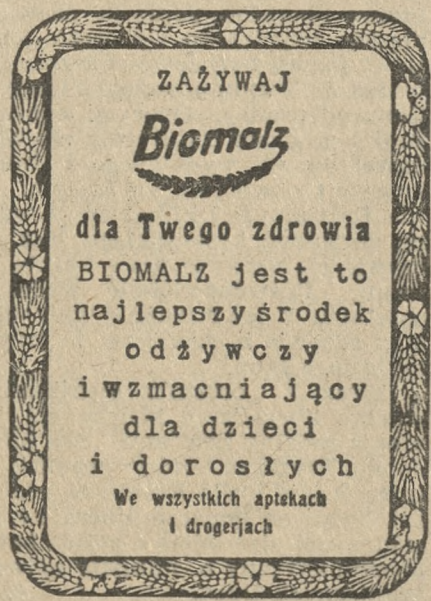
Prowizorium polsko-niemieckie wygasa ostatecznie 31 grudnia 1930. Mimo propozycji rządu polskiego o przedłużeniu układu drzewnego, co uczyniono już w wrześniu b. r., rząd niemiecki nie zgodził się na przedłużenie układu. Ponieważ również umowa handlowa polsko-niemiecka z 17 marca br. reguluje sprawę obrotu drzewnego pomiędzy obu krajami, wobec tego nawet w razie wejścia w życie wspomnianego traktatu, drzewo znajdzie się poza sferą obrotów handlowych polsko-niemieckich.

Z sali sądowej

Na wokandzie sądu powiatowego w Poznaniu znalazło się dzisiaj szereg spraw prasowych. M. in. odpowiadał za kilka artykułów politycznych redaktor odpowiedzialny „Posener Tagblatt” Aleksander Jursch. Przed otwarciem przewodu sądowego obrońca p. adw. Grzegorzewski postawił szereg wniosków, wobec czego rozprawa się nie odbyła a wszystkie sprawy odroczone. (tr.)

EPIDEMIA GRYPY objęła całą Polskę. Fatalne obecnie pogody są jej potężnym sprzymierzeńcem. Grypa grozi dziś każdemu. Środkiem wypróbowanym zapobiegającym wszelkim infekcjom w ustach i krtani, gdzie się lokują zarazki grypy, anginy, dżyfterji, szkarlatyny odry jest **Paramint Erbe**. Zażywać wszędzie gdzie zachodzić może obawa zakażenia tabletki Paramint, które według dzisiejszego stanu wiedzy najlepiej chronią przed zakażeniem. Nie zwlekaj przeto ani dnia kup natychmiast w najbliższej aptece lub drogerji tabletki Paramint Erbe.

Pw 7 490 50,19

50-lecie pracy misyjnej w Górnym Kongo.

Beaudoinville (Kongo belgijskie) 30. 12. (KAP). W miejscowym kościele odbyła się wzruszająca uroczystość wyświęcenia na kapłanów dwu miejscowych murzynów. Ceremonja ta była tembardziej uroczystą, że zbiegła się z pięćdziesięcioleciem rozpoczęcia pracy misyjnej w Górnym Kongo. Wyświęcenia wobec licznych tłumów miejscowej ludności i władz cywilnych i wojskowych dokonał Wikariusz Apostolski na Kongo, Msgr. Dellepiane. W czasie uroczystości ojciec jednego ze świeżo wyświęconych kapłanów nawrócił się na katolicyzm.

Kobiety wielkopolskie w sprawie Brześcia

Otrzymujemy następujące oświadczenie:

Niżej podpisane organizacje kobiece, powołane do tego, by stać na straż wartości moralnej swego narodu, a wstrząśnięte do głębi tragizmem ponurej sprawy więźniów brzeskich, łącząc się z żądaniami grup sejmowych, oraz przedstawicielkami naszej kultury, profesorów uniwersytetów polskich, domagającymi się bezwzględniego wyświeślenia sprawy, oraz surowego ukarania winnych.

Niesłychana krzywda, wyrządzona bezbronnym więźniom, przez brutalne poniżanie ich godności ludzkiej, wola o zadosyćuczynienie głosem wielkim, którego zagłuszyć nie wolno Niemniej ciężkie zarzuty, godzące w przedstawicieli sfer wojskowych, którym powierzono więźniów w Brześciu, muszą być jak najspieszniej rozpatrzone.

Kobiety chcą widzieć w wojsku polskim, uosobienie cnót rycerskich, chcą widzieć obrońców ojczyzny, okrytych chwałą, otoczonych czcią i miłością narodu. Wojsko, to nasi ojcowie, mężowie, synowie i bracia. Ich honor jest naszym honorem. Nie mo-

żemy przemilczeć grozy hańby, jaka z zarzutów zawisła nad czystym dotąd imieniem narodu polskiego i armii polskiej, wobec całego chrześcijańskiego świata.

Chcemy żyć dla Polski niepokornionej, niepokorzonej przez nikogo. Chcemy żyć w Polsce chrześcijańskiej, praworządnej, uczciwej i szlachetnej.

Czytelnia dla Kobiet w Poznaniu.

Dzielnicy Wydział Sokolicki na Wielkopolskę.

Zjednoczenie Jałowieckie, koło poznańskie.

Koło Chyliczanek, oddział poznański.

Koło Kierowniczek Ochron.

Narodowa Organizacja Kobiet.

Ognisko Polek.

Sekcja Koleżanek przy Młodzieży Wszepolskiej.

Tow. Kobiet Wzajemna Pomoc.

Tow. Pomocy dla Inteligencji.

Towarzystwo Warta.

Wydział Kobiet Stronictwa Narodowego.

Związek Misyjny Polek.

Związek Polaków Kresów Wschodnich.

Kryzys inteligencji polskiej na tle sprawy Brześcia

Pani Zofja z Grabskich Kiedroniowa ogłasza w „ABC” uwagi o kryzysie inteligencji polskiej na tle sprawy brzeskiej. W artykule tym czytamy m. i.:

„Stwierdził to nie kto inny, tylko poseł z B. B., p. Cat-Mackiewicz (wileńskie „Słowo” nr. 282), że dnie brzeskie stały się kryzysem dla inteligencji polskiej. Rozumie go zaś p. Mackiewicz w tym duchu, że jakoby „załamała się w inteligencji polskiej wiara w liberalizm i humanitaryzm”. Głosy, które przy wyborach padły na jedynkę, są rzekomo dowodem, iż inteligencja w Polsce niepodległej nie sympatyzuje z systemem, wprowadzonym do żandarmerji rosyjskiej przez Zubatowa, a polegającym na szacunku i grzeczności dla więźniów politycznych, a nawet „rycerskości”. Dała zaś ona swoje placet dla „Brześcia” i systemu Kostki - Biernackiego.

„Siedziałam we wczesnej mojej młodości w czterech więzieniach rosyjskich: w dziesiątym pawilonie, na Pawiaku, Złotej i w Petersburgu na Szpalernoj. Znałam też wielu ludzi, którzy byli więźniami. I przynajmniej, opierając się na własnych i cudzych przeżyciach, że świadectwo, które żandarmerji rosyjskiej wydał p. Mackiewicz, jest naogół zgodne z prawdą.

„Mniejsza już o to, że pod względem materialnym działo się nieźle więźniom politycznym naówczas. Co do mnie miałam we wszystkich 4-ech więzieniach własną pościel, książkę, różne potrzebne drobności, otrzymywałam przesyłki od rodziny, kupować mogłam żywność za pieniądze złożone w kancelarji więziennej, pozwolono mi też wkrótce na korespondencje z rodziną i „widzenia”. Ale najważniejszem było właśnie to grzeczne pełne szacunku obejście, od prostego żołnierza żandarmerji aż do samego generała Broka.

„Gdy mnie żandarmi wieźli do Petersburga osobnym wagonem, blisko dwie doby, sytuacja dla młodej dziewczyny mocno była niemila. Ułatwiła ją wielka delikatność mych konwojentów. Więc np., gdy chciałam spuścić okno, oficer uprzedził mnie, że w takim razie musiałby usiąść tuż obok, co — dodał — pewnie nie byłoby mi milem. W Petersburgu tak pułkownik Szmakow, prowadzący moje śledztwo, jak i oficer, wożący mnie z więzienia do żandarmerji i z powrotem, zachowywali się, jak gentlemani. I w cytadeli warszawskiej nie mogłam się skarżyć. A obwiniona byłam nie o byle co, bo o należenie do socjalistyczno-rewolucyjnego związku. Inna rzecz, że większość faktów, które mi zarzucano, okazała się nieprawdziwą.

„Podczas lat rewolucyjnych 1905 — 6 zachowanie się żandarmerji rosyjskiej mocno — o ile słyszałam — zmieniło się na niekorzyść. Był to — jakoby — odwet za bomby i kule brownin-gowe, głównie w żandarmów i policję godzące.

„W dwadzieścia lat po moich młodzińszych więziennych przygodach, aresztowana zostałam wraz z mężem i synem oraz z innymi Polakami przez

Czechów Przewrócono nas kilkakrotnie z miejsca na miejsce. Warunki życiowe wszędzie były bardzo ciężkie. Ale prędko znajdowali się ludzie oficerowie czechy, którzy je nam w znacznym stopniu ułatwiali.

„Bądź co bądź porównanie obejścia się z więźniami politycznymi żandarmów zniechęconej carskiej Rosji, a wojskowych czechów, synów narodu, który także przeszedł długą niewolę, a przyszłością swoją ściśle z naszymi losami jest związany — zostawiło we mnie nazawsze bardzo przykre uczucie.

„Czemże ono jest wszakże wobec katastrofy „Brześcia” („kryzys” jest słowem o wiele za łagodnym). A zwłaszcza wobec myśli, że może istnieć — jak sądzi p. Mackiewicz — inteligencja polskiej część znaczna dała „Brześciowi” swoje „placet”. Wyzbyła się w skrzesej niepodległej Polsce liberalizmu i humanitaryzmu, a także — patriotyzmu i honoru. Bo honor wszędzie i zawsze burzy się przeciwko znęcaniu się nad obywatelami. A patriotyzm nie znośi, by hańba podobną plamić bezkarnie Ojczyznę!

„Wszystkim, których nękają te myśli, radzę, by ku pokrzepieniu serc spojrzeli w przeszłość z przed lat stu i odczytali z III-jej części „Dziadów” mickiewiczowskich scenę 7-mą: „Salon Warszawski”. Kończy się ona znany czterowierszem:

(Nabielak)

„Patrzcie cóż my tu poczniam; patrzcie przyjaciela”.

Wysocki

„Powiedz raczej: na wierzchu. Nasz naród jak lawa z wierzchu zimna i twarda, sucha i pluga; Lecz wewnętrznego ognia sto lat nie wyziębił; Plwajmy na tę skorupę i zastąpmy do głębi!”

„Parę lat minęło i okazało się, że nie było nawet skorupy, a cieniutka powłoka, która rozprysła się na nic nie znaczące okruchy. Narazie wszakże ci, co byli na wierzchu, sądzili się być wszystkim: I nie bez pewnej racji: Wszak już po martyrologji więźniów w byłym klasztorze Karmelitów, Królestwo wybrało w 1825 roku sejm „współpracy z rządem”, sejm arcygrzeczny w porównaniu ze swym poprzednikiem z 1820 r. Zaś środki, których użyto, aby dojść do tego rezultatu, tak się miały do sposobów zastosowanych przy wyborach w listopadzie 1930 roku, jak system Zubatowa do systemu Kostki - Biernackiego. Wprawdzie nie dopuszczono na sejm w 1825 roku przewodcy opozycji Wincentego Niemojowskiego, uwikławszy go podstępnie w proces karny, ale nie wywieziono go do Zamościa, gdzie podły Hurtig znęcał się nad Łukasimskim, — lecz zawieszono nad nim areszt domowy.

„Nie tak to łatwo odgadnąć, — wobec bieżących wypadków — uczucia narodu i wyrok jego sumienia. Myliły, myliły i mylić będą głosy, oddawane przy wyborach. Myliło często milczenie, a nieraz i — krzyk. Prawdę wyzwała dopiero bieg dziejów, przedzi-

lub później, czasem bardzo prędko. Ufajmy, że długo czekać nie będziemy na chwilę, gdy wewnętrzne wartości naszego narodu dadzą „Brześciowi”

odpowiedź, godną szlachetnych tradycji Polski i przyszłych wielkich zadań, jako państwa chrześcijańskiego, do zachodniej kultury przynależnego!

Dwóch profesorów, protestujących przeciw protestom w sprawie Brześcia

Prasa konserwatywno - „sanacyjna” pali Panu Bogu świeczkę, a diabłu ogarek. Jednego dnia ubolewa nad Brześciem, a drugiego dnia broni go bezpośrednio czy pośrednio. Świeża prasa ta z zadowoleniem ogłosiła list profesora uniwersytetu lwowskiego, dr. Domaszewicza, posła z B. B. i prezesa „sanacyjnej” grupy „Zespołu Stu” w odpowiedzi na list 58 kolegów z uniwersytetu lwowskiego. W odpowiedzi tej p. Domaszewicz ani jednym słowem nie potępił hańby Brześcia, natomiast śmie zarzucać tym kolegom, że ich wystąpienie „narodziło w wysokim stopniu zasady prawnego publicznego porządku”. P. Domaszewicz bawiszca światu:

„Jako członek Sejmiku, niczego w tej sprawie nie uczynię, gdyż nie uważam, a jakiegokolwiek kompetentem, w tej sprawie watek mam pełne zaufanie, zaś jako obywatela, że, jeśli były jakieś nadużycia, to je ukrócić i ukarać.”

Prof. Domaszewiczowi krakowski „Głos Narodu” odpowiada:

„Więźniowie brzescy są kolegami p. Domaszewicza. Już choćby z tego powodu (nie mówiąc już o honorze Państwa) powinienby p. Domaszewicz uczynić wszystko, co w jego mocy, by tę sprawę jak najrychlejszą wyświecić. Prof. Domaszewicz widział zapewne niejednego z więźniów brzeskich, a mógł bez trudu od lekarzy (sam jest lekarzem) dowiedzieć się, w jak strasznym stanie opuścili więzienie. Mimo to ma smutną odwagę pisać w sprawie „rzekomo nie-ludzkiego traktowania” więźniów!

„Czy p. Domaszewicz sądzi, że więźniowie sami się ot. tak dla żartu katowali i ranili, sami się przyprawiali o siwiznę, o ciężkie choroby? Nawet dziecko nie uwierzyłoby w coś podobnego.

„Prof. Domaszewicz ma „pełne zaufanie” do rządu i do sądów. To znaczy, że wierzy, iż min. Piłsudski, względnie gen. Konarzewski jako kierownik M. S. Wojsk. zbada, dlaczego marsz. Piłsudski, jako premier, polecił uwięzić „niechłujne stworzenia” w więzieniu wojskowym, a nie cywilnym, dlaczego regulamin był — mówiąc słowami wywiadu — „twardy”, — iż p. min. Michałowski zapyta b. prokuratora Michałowskiego, czy pamiętał o swych obowiązkach. A jakie to były obowiązki, to wiemy z rozporządzenia min. sprawiedl. z dnia 22. czerwca 1928 r. w sprawie organizacji więziennictwa. Par. 6 tego rozporządzenia postanawia:

„Prokurator okręgowy w szczególności ma obowiązek czuwać nad:

Z dokumentów honoru oficerskiego

W wydanych niedawno pamiętnikach polityka rosyjskiego ks. Urusowa, na str. 201 czytamy:

„Przyszedł dziś do mnie książę Tumanow, wzburzony, podniecony, przejęty... Wyobraź sobie — Plehwe (minister spraw wewnętrznych caratu — przyp. red.) proponował mi stanowisko zastępcy komendanta Szlisselburga. Zażądałem audjencji u najjaśniejszego pana. Powiedziałem mu: — Cesarzu, mogę umrzeć za ciebie, ale oficer gwardji nie może być nawet dla ciebie ani dozorcą więziennym, ani katem.

„Cesarz popatrzył na mnie i... podał mi rękę”.

„Bohaterzy” brzescy ukrywają się

„Bohaterzy” brzescy w mundurach oficerskich, którzy mieli smutną odwa-

„a) legalnością uwięzienia, prawidłowym obliczaniem terminu kary i terminem obchodzeniem się z więźniami, wymiarem kar dyscyplinarnych w stosunku do więźniów, nad udzielaniem im ulg i nagród; prokurator rozpatruje z własnej inicjatywy lub na skutek zażalenia więźnia zasadność i wymiar kar dyscyplinarnych”.

„b) segregacja więźniów;

„c) prawidłowym, celowym i humanitarnym obchodzeniem się z więźniami, wymiarem kar dyscyplinarnych w stosunku do więźniów, nad udzielaniem im ulg i nagród; prokurator rozpatruje z własnej inicjatywy lub na skutek zażalenia więźnia zasadność i wymiar kar dyscyplinarnych”.

„P. Domaszewicz i „biskupi” marjawicy powinni prosić pp. Piłsudskiego i Michałowskiego, by wykazali, że obchodzenie się z więźniami było prawidłowe, celowe, humanitarne, uwięzienie legalne i t. p. Niech się nie wstydzą swych zasług!”

Tyle „Głos Narodu”. Prof. Domaszewiczowi ze Lwowa pozazdrościł laureat prof. Różycki z Poznania. Gdy tamten dyskwalifikuje sam siebie w sprawie brzeskiej jako poseł, odmawiając sobie wszelkiej kompetencji, p. Różycki dyskwalifikuje siebie w tej sprawie jako profesor uniwersytetu.

W stosunku do siebie samego może o czynić i może sobie stać na stanowisku choćby takim, że tylko p. Piłsudski, szef rządu, i tylko p. Michałowski, wuj minister sprawiedliwości, a brzeń prokurator w sprawie więźniów wojsk., mają w kwestji Brześcia prawną kłębierac. To sprawa jego wla- jeżeli p. się nikt nie interesuje. Ale, rzyc „zbiórki swoją miarą chce miewać jej prośbę profesorską”, odma- potwornej, kędzwaniania się w sprawie niem szerokie, wstrząśnięta sumie- czeństwa, i przychylnych sfer spoie- się ubliżać licznym sposobności odważa tutejszej wszechwładnego profesorów niepokój wśród społeczeństwa zamęt i my, niewątpliwie w „Głosie”, to może- publiczną, stwierdzić, że z opinją wspomnianym ubliżyliby profesorom my ich mieli bronić przed, gdyby- godzącymi w nich za spełnieniem zarzutami, wie Brześcia moralnego, szczyt sprawa- wiazku.

Nawiasowo tylko wspominać o obow- bóz „sanacyjny” płacze się w sprawie Brześcia w jaskrawych sprzecznościach prof. Różycki traktuje ją za stanow- wyłącznie politycznego, a prof. Oha- wicz zastrzegł się świeżo, by z Brześciem tylko nie robiono kwestji politycznej. Wszystko to razem składa się na „sanację moralną...”

gę zwierzęcego znęcania się nad ludźmi bezbronnymi, nie mającymi teraz odwagi zgłosić się i wziąć odpowiedzialności za swoje czyny. Bez skutku dotychczas poszukiwany jest pewien kapitan żandarmerji, który w bestjałski sposób pastwił się nad więźniami brzeskimi. To ukrywanie się tych oprawców dopełnia obrazu ich charakteru.

Masowe wystąpienia z B. B.

„Gazeta Warszawska” w korespondencji z Krakowa donosi:

„Wrażenie Brześcia jest ciągle bardzo żywe. Gdziekolwiek zajść, z kimkolwiek mówić, wszędzie pierwsze słowa będą poświęcone więźniom brzeskim i oprawcom. Mówią, iż do zarządu B. B. w Krakowie zgłoszono setki deklaracji o wystąpieniu z organizacji, z sekretarzem wojewódzkim, p. Justynem Sokulskim, na czele.”

Fala protestów rośnie

Deklaracja profesorów Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

Warszawa, 31. 12. (Tel. wł.) — Grono profesorów Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie ogłasza następujące oświadczenie:

„Dalecy od wszelkich założeń partyjno-politycznych, my niżej podpisani profesorowie Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, kierowani poczuciem etyki społecznej

i potrzebą jak najrychlejszego odprężenia napięcia w społeczeństwie, które powstało wskutek ciężkich zarzutów, zawartych w interpelacjach sejmowych w sprawie więźniów brzeskich, zwracamy się z prośbą do członków Sejmu i Senatu, w szczególności do tych, którzy wchodzi w skład grona profesorów uczelni akademickich, ażeby usilnie

dążyli do jak najrychlejszego wyświe-
tlenia wymienionych w interpelacjach
zarzutów.

Oświadczenie odpisali: profesoro-
wie: W. Dąbrowski, Jan Rostafiński,
M. Górski, St. Biedrzycki, Wl. Gorjacz-
kowski, Lucjan Dobrzański, Włady-

Dalsze akcesy profesorów

Do protestu profesorów uniwersyte-
tu poznańskiego przyłączyli się w dal-
szym ciągu prof. Alfons Krause i prof.
Wincenty Jezierski.

Do oświadczenia profesorów uni-
wersytetu warszawskiego w sprawie
Brześcia zgłosił w dalszym ciągu swój
akces prof. Paweł Sosnowski.

Do oświadczenia profesorów uni-

Protest Towarzystwa Kultury Polskiej

Towarzystwo Kultury Po'lskiej o-
głosiło oświadczenie, w którym wyra-
ża solidarność z odezwaniami profesorów
wyższych uczelni w sprawie Brześcia,
zaznaczając, że fakty wymienione w
interpelacji sejmowej, „niebывale w
dziejach naszego narodu”, są „zaprze-
czeniem jego tradycji kulturalnych” i
„obrazą najistotniejszych zasad chrze-
ścijańskich”. Autorzy oświadczenia
domagają się pociągnięcia sprawców
bez względu na ich stanowisko, do su-
rowej odpowiedzialności sądowo-kar-
nej.

„Kurjer Polski” donosi, że zarząd
Towarzystwa Kultury Etycznej im.
Edwarda Abramowskiego ogłosił list
otwarty w sprawie brzeskiej. W liście
tym zarząd towarzystwa stwierdza, że
jeszcze przed wniesieniem interpelacji
w sprawie Brześcia zwrócił się do po-

staw Grabski, W. Dominik, E. Mali-
nowski, W. Wierzbicki, J. Sosnowski,
S. Moszczyński, J. M. Pomorski, K.
Szulc, S. Dziebaltowski, M. Korczewski,
W. Siemiaszko Z Mokrzewski, Zdzi-
sław Ludkiewicz, W. Sioma, Francisze,
Staff. (w)

wersytetu lwowskiego zgłosił akces
dr. Weinfeld, docent uniwersytetu Ja-
na Kazimierza.

P. inż. Ferdynand Włoczewski, asy-
stent politechniki warszawskiej prosi
o oznaczenie, że przyłącza się do o-
świadczenia asystentów i adiunktów
politechniki w sprawie Brześcia.

stanek z klubu B. B. z prośbą o wy-
świetlenie całej sprawy

Autorzy listu zaznaczają, że sprawa
Brześcia powinna być ja najszybciej
wyświetlona.

W prasie warszawskiej ukazało się
następujące oświadczenie:
„Grono Polek, nieskażonych na
„Kolonji Grotgera, Jorzuca głos swój
do protestu prajępiąc 7 najgłę-
społeczeństwa, ohydę Brześcia, o-
szem oburzeni, Rzecząpospolitą Pol-
krywającą, bczennikom idei!...
ską. Cześć wiejska, M. Janiszewska,
„E. Wi, a, S. Burdowa, Z. Zalut-
I. Święt, Sliwińska, Wl. Siedlecka,
kowska, Z. Piotrowska, W. Kamiń-
St. Ju Krejmerowa, R. Arnoldowa,
ska, rzycka, St. Lipińska, F. Szewczy-
K. ka”.

Organ sen. Korantego o Brześciu

Czytamy w organie sen. Korfa-
katowickiej „Polonii”:

„W wczorajszej „Polonii” tora, a
niano oświadczenie b. proksości Mi-
obecnego ministra sprawiedziowskie
chałowskiego, że wierzycielom
w Brześciu było zupełnie tego mu-
wieniem śledczem. Jsku naszym
simy nadmienić, że wulamin, jaki
nieznany jest taktiu. Regulamin
obowiązywał w Br napisany przez
brzeski był umys' dla b. posłów
Kostka-Biernacki, a to, co działo się
Regulamin byłm było barbarzyń-
poza reguladzimy, aby p. Micha-
stwem. Ni regulaminu Kostka-
łowski nie Zresztą p. Michałowski
Biernacki chyba temu, że asysto-
nie zaprzestłuchiwaniu przez sędzie-
wał pnych więźniów, że podczas
go nów był obecny także p. Ko-
przernacki i na swój sposób „mie-
st się do zeznań więźniów i reago-
na ich protesty.

„Dla dozoruwania b. posłów odko-
menderowano 10 wachmistrzów za-
darmierji z różnych dywizjonów. Zresz-
ta tak samo oficerowie - strażnicy p. po-
słów w więzieniu brzeskiem byli odko-
menderowani z różnych pułków i zmie-
niani nieraz. Przypuszczać należy, że
ci, którzy zawiedli nadzieje swych mo-
codawców i byli za przyzwolici, zostali
odwołani i zastąpieri nowymi siłami.

„Rolę obrońców pełnili tylko kapita-
nowie i majorowie, a więc wysokie szar-
że wojskowe. Podnieść należy także, że
oficerowie - dozorczy na epoletach nie
mieli numerów swych pułków z wyjąt-
kiem jednego majora. Według naszych
informacji każdy oficer polski na epo-

letach musi nosić numer swego pułku
Jeśli oficerowie - dozorczy brzescy nume-
rów tych nie mieli, wynikałoby z tego,
że na rozkaz swej władzy numery
swych pułków usunęli. Każdy zrozu-
mie, w jakim celu.

„Zarówno oficerowie, jak wachmistrze
byli w Brześciu samym nieznanymi. Ciekaw-
wemby było stwierdzić, czy występowa-
li w Brześciu pod własnymi nazwiskami.
Drobne te szczegóły uzupełniają
moralne portrety tych bohaterów, którzy
dotychczas nie mieli odwagi ujawnienia
swych nazwisk. Rycerze bez bojaźni i
skazy!

„Dla uwypuklenia charakteru tych
„rycerzy” trzeba przypomnieć jeszcze
następujące szczegóły. Gdy aresztowani
b. posłowie uzyskali pozwolenie na ku-
pienie sobie szachów, p. Kostek - Bier-
nacki zakomunikował im to w ten spo-
sób: „P. Marszałek Piłsudski areszto-
wanym pozwolił na szachy warcaby
„Gdy b. post. przed wyborami pod-
pisywali deklaracje zgody na przyjęcie
mandatu, dozorczy - oficerowie mówili:

„P. Marszałek Piłsudski pozwolił a-
resztowanemu kandydować”.

„Jeden z majorów w ten sposób ok-
kreślał swoje stanowisko wobec aresz-
towanych:

„Jeśli p. Marszałek Piłsudski każe
Was wypuścić, to wypuścimy; jeśli
Was każe obić, to obijemy; jeśli Was
każe zastrzelić, to zastrzelimy”.

„Jeden z wachmistrzów, główny o-
prawca kilku posłów pastwiąc się nad
swymi ofiarami, krzychał: „Ty, knurze
jakiś, marszałka trzeba kochać. Zastrze-
lę Cię jak psa!”

Chadecy profesorowie

Organ W. Korfantego „Polonia” pi-
sze w numerze z dn. 30. b. m.:

„Z przykrością stwierdzić musimy, że
wśród podpisanych profesorów daremnie
szukamy nazwisk profesorów uniwersyte-
tu lwowskiego p. Makarewicz i ks. Skrzy-
deńskiego, oraz profesorów politechniki
lwowskiej pp. Bryły i Thulliego. Tem wię-
cej nad tem ubolewamy, że ci panowie za-
liczają się do Chrześcijańskiej Demokracji.
Piastują oni niestety mandaty do Sejmu
Rzeczypospolitej, wzgl. Senatu, ale manda-
ty te zdobyli z list jedynek...
„... Powyżej wymienieni panowie za-
liczają się do Chrześcijańskiej Demokra-
cji korzystają więc z owoców wyrosłych na
grzędawisku cuchnącem, niemoralnem.
Chrześcijańska Demokracja tylko wtedy
ma rację bytu, jeśli bezwzględnie walczy
o stosowanie zasad chrześcijańskich nie-
tylko w życiu prywatnem, ale przede-
wszystkiem w życiu publicznem. Podwójna
buchalterja moralna, inna dla życia pry-
watnego, a inna dla życia publicznego,
przedewszystkiem dla chrześcijańskiego
demokraty jest niedopuszczalna. Kompromi-
sy pod tym względem są niedopuszczal-
ne. Skłonność do kompromisów w tej dzie-

dzinie pewnych żywiołów chadeckich spra-
wiła, że Chrześcijańska Demokracja nie o-
degrała i nie odgrywa tej roli w państwie,
jakaby mogła i powinna odegrać.
„W tej zasadniczej sprawie na przy-
szłość musi nastąpić radykalna zmiana.”

Bojkot towarzyski

Czytamy w „Gazecie Warszawskiej”:
W gmachu uniwersytetu lwowskiego
doszło do charakterystycznej sceny:
Prof. T. nie podał ręki profesorowi nad-
zwyczajnemu K. Jeden z dwu profeso-
rów obecnie piastuje tękę ministra.

Wiadomość o nieporozumieniu roze-
szła się po mieście. Zdawało się, że
zostanie ono zlikwidowane na drodze
prywatnej, to też duże poruszenie wy-
wołały pogłoski, iż sprawa została
skierowana na drogę... dyscyplinarną.
Nie trzeba dodawać, że pogłoski te w
kołach uniwersyteckich wywołały zro-
zumiałe wrażenie.

Popierając wytwórczość krajową,
budujesz niezależność i potęgę
gospodarską i polityczną Polski!

Zniesienie święta narodowego „20 settembre”

Przeżytek masonsko - antyrytykański — Zajęcie Rzymu
szczęśliwym zbiegiem okoliczności — Bismarck i potrójne
„S” — Lewica masonska ustanawia święto po 25 latach —
Mussolini umieszcza je do historii

Rzym, w grudniu.
Parlament włoski uchwalil zniesie-
nie święta narodowego, obchodzonego
rok rocznie 20 września na pamiątkę
zajęcia Rzymu przez Włochów, a nato-
miast wprowadził jako święto narodo-
we dzień 11 lutego, w którym dokonane
zostało pojednanie Włoch z Watyka-
nem. Jak sam fakt pojednania, tak i
jego ostatnia konsekwencja wybiega
swem znaczeniem poza granice Włoch.
Mussolini wygłosił przy tej sposobno-
ści w izbie interesującą mowę, w któ-
rej oświetlił retrospektywnie donio-
słość tej zmiany.

W Rzymie przedwojennym dzień
20 września był wielką uroczystością
o charakterze wybitnie masonskim i
antyrytykańskim. Syndyk miasta,
zazwyczaj przekonany radykalnych, w
manifestacyjnym pochodzie udawał
się pod pamiątkowy pomnik, wzniesio-
ny obok Porta Pia u wylotu muru,
przez który bersalierzy generała Ca-
dorny weszli do miasta w dniu 20-go
września 1870 r., i wypowiadał okolicz-
nościową mowę, sławiącą nie tylko sam
czyn, ale prawie zawsze atakującą Waty-
kan. Pamiątką pozostała np. mowa
syndyka Nathana, żyda i masona w r.
1911, w której ośmielił się zaatakować
wprost Piusa X. Był to okres kulmi-
nacyjny gospodarki trójkąta i kielni
na kapitolu.

Wkrótce potem zaczął się zmierzch.
Po wojnie zaś, z której ponadnardo-
wy autorytet i wpływ papieżstwa wy-
szły zwiększone, a Włochy odniosły
zwycięstwo nad Austrią, dla której roz-
brat między Watykanem a Włochami
stanowił jeden z ważniejszych atutów
w grze międzynarodowej, — czuło się,
że obchodzenie tego święta narodowe-
go jest już anachronizmem. Tem wię-
cej było ono nie na miejscu obecnie po
dokonaniu pojednania Italji z Waty-
kanem w Traktacie z dnia 11 lutego
1929 r. To też Mussolini nie wahał się
zlikwidować tego przeżytku i swoim
zwycajem uzasadnił to w sposób lo-
giczny i jasny.

Przypomniał przy tej sposobności
wiele szczegółów, odnoszących się do
zajęcia Rzymu, o których bądź nie wie-
działo, bądź zapominało dzisiejsze po-
kolenie. W szczególności zaś nie wa-
hał się nazwać rzeczy po imieniu i bez
ogrodkek powiedział, że zajęcie Rzymu
nie było żadnym czynem wojskowym,
a tem mniej bohaterским, ale prosto
szczęśliwym zamachem (colpo di for-
tuna), który mógł być przyjęty do skut-
ku, tylko dzięki temu, że Francja, za-
jęta wojną z Prusami, była zmuszona
wycofać z Rzymu oddział swego wojs-
ka, który tam utrzymywała dla obro-
ny papieża przed ewentualnością a-
taku włoskiego na wieczne miasto.
Gdyby nie ten szczęśliwy zbieg oko-

liczności zjednoczenie Włoch byłoby
się znacznie opóźniło, bo rząd włoski
nie byłby wypowiadał wojny Francji o
Rzym.

Warto tu przypomnieć, iż niezap-
rzeczone szczęście, jakie towarzyszy-
ło Włochom w dziele unifikacyjnem,
dało sposobność złośliwemu i brutal-
nemu Bismarckowi do ukucia dowcipu
o trzech „S”, którym Italja miała
zawdzięczać swą jedność. Miał on mia-
nowicie na myśli: Solferino, Sadowę
i Sedan. Dwie ostatnie pamiętne bitwy
stoczone poza Włochami, w których
Włosi nie uczestniczyli, miały decydu-
jący wpływ na losy półwyspu włoskie-
go. Klęska Austrii pod Sadową dała
Włochom automatycznie Wenecję, a
wojna prusko-francuska — Rzym. Nie
ulega to wątpliwości. Ale nie należy
też zapominać, że obok szczęścia w
dziele zjednoczenia Italji odegrał do-
niosłą rolę wysiłek duchowy i praca
kilku pokoleń oraz zręczność mężów
stanu włoskich z Cavourem na czele.

20 września 1870 r. Rzym stał się
stolicą zjednoczonego państwa. Nie
była to wprawdzie data bohateriska,
ale niezaprzeczenie data wielkiego zna-
czenia historycznego. Nikomu jednak-
że ze współczesnych polityków prawicy
liberalnej, której zastępą było dzie-
ło zjednoczenia, nie przyszło wtedy do
głowy podnieść tej daty do znaczenia
święta narodowego. Byli to ludzie
rozsadni, umiarkowani, a przede-
wszystkiem patrzący w przyszłość.
Zdawali sobie sprawę z tego, że Wło-
chy powinny wyżyć całą swą energję
w pracy, by podjąć zadaniu, jakie na-
kładał na nie swem potężnem dzie-
łem Włochom. Ale o czem nie my-
ślała wtedy prawica uczyniła to w 25
lat później lewica masonska z wyraźną
tendencją przeciwstawienia się Waty-
kanowi. Jakkolwiek spóźnione, mani-
festacyjne ogłaszanie 20 września
świętem narodowym było wielce nie-
fortunne, bo zdawało się poddawać w
wątpliwość wobec świata poczucie
trwałego posiadania Rzymu przez
Włochów i w gruncie rzeczy było po-
mniejszeniem tego zdarzenia. Jedna-
kowoż z chwilą, gdy taki wniosek zo-
stał postawiony w parlamencie, nie po-
dobna go było odrzucić, gdyż przeciwnicy
Włoch, zwłaszcza w świecie kato-
lickim, byłiby mogli znowu głosić, że
rząd włoski w istocie czuje się nie-
pewnym w Rzymie. I tak z tej podwój-
nej sprzeczności fałszywego patriotyz-
mu i polityki urodziło się święto 20
września, które przez tyle lat zatrawa-
ło atmosferę katolickiego Rzymu i
Włoch narodowych. Godziło się więc
nakońiec umieścić je tam, gdzie miej-
sce jego jest dziś najodpowiedniejszym
t. j. w historii. S. M.

Demonstracyjna podróż Brüninga

Komentarz prasy niemieckiej

Berlin, 31. 12. (PAT). Dziś ogło-
szony został oficjalny program podró-
ży kanclerza Brüninga do prowincji
wschodnich Rzeszy. Cała prasa berliń-
ska w dalszym ciągu zajmuje się żywo
wizytą kanclerza Brüninga.

„Börsen-Kurier” podkreśla, że wy-
jazd kanclerza w obecnej chwili do pro-
wincji wschodnich ma znaczenie „de-
monstracyjnego całego gabinetu Rzeszy”.
Rząd niemiecki tem samem pragnie
wyrazić, że uważa problem wschodu

niemieckiego za najpilniejszą kwestję
polityczną.

Objazd prowincji wschodnich słu-
żyć ma wprawdzie tylko celom infor-
macyjnym w sprawach czysto we-
wnętrznych i gospodarczych — oświad-
cza dziennik, jednakże kto dziś wyjeź-
dza nad granicę polską, ten obserwując
stosunki tamtejsze, natychmiast
musi stwierdzić ich bezwzględną zale-
żność od problemów niemieckiej polity-
ki wschodniej.

Demonstracje bezrobotnych

Warszawa, 31. 12. (Tel. wł.) —
Wczoraj doszło do ostrych demonstra-
cyj bezrobotnych w Katowicach i w
Drohobyczu. W obu miastach inter-
wenjowała policja, która rozpedziła
bezrobotnych. (w)

Uwolnienie misjonarzy, porwanych przez bandytów chińskich.

Città del Vaticano, 30. 12.
(KAP). Donoszą z Szanghaju, że u-
wolnieni zostali czterej misjonarze ka-
tolicki, których w październiku r. b.
porwali bandyci chińscy. Są to ojcowie
Barbato, Cacoppzi, Purmo i Thieffry.
Razem z nimi odzyskało wolność pięć
siostr miłosierdzia: 3 Francuzki, jedna
Włoszka i jedna z wysp Filipińskich.

Ojciec św. wizytuje osobiście chorych prałatów watykańskich.

Città del Vaticano, 30. 12.
(KAP). Ojciec św. odwiedził osobiście
chorych prałatów watykańskich Nico-
la Sebastiani i Luigi Pestoni w ich pry-
watnych mieszkaniach, pocieszając ich
i udzielając im swego błogosławieństwa
apostolskiego. Wizyta Ojca św. odbyła
się wśród najżywszego wzruszenia za-
szczyconych nią dostojników.

Stan zdrowia marsz. Joffre'a.

Paryż, 31. 12. (PAT). Biuletyn o
stanie zdrowia marszałka Joffre'a, wy-
dany o godz. 6.30 rano, podaje, iż cho-
ry spędził noc spokojnie pomimo przy-
spieszonego oddechu. Marszałek za-
chowuje przytomność umysłu.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Witajmy z powagą Nowy Rok

Obywatelstwo Poznania nie dopuści do gorszących wybryków w nos sylwestrową

Corocznie w obliczu t. zw. Sylwestra najważniejsze organizacje a również i prasa wzywa, by Nowy Rok witać godnie i po polsku. Nawołuje się, by na zakończenie Starego Roku unikać wszelkich niebezpiecznych wybryków bardzo niezgodnych z polską tradycją. W tym kierunku nawołują też władze bezpieczeństwa i wzywają obywatelstwo naszego miasta ażeby użyło swych wpływów a zwłaszcza młodzieży przedstawiło niewłaściwość dopuszczania się jakichkolwiek wybryków noworocznych, na ulicach, na których powinien panować całkowity spokój, jak przystoi na kulturalne środowisko.

Chodzi o to, aby publiczność nie skupiała się zbyt na placach i nie tworzyła zbiegowisk, które łatwo mogły wyzyskać czynniki nieodpowiedzialne, wywołując zamieszki. Przepisy policyjne w tym kierunku są ostre i łatwo można się narazić na przykre konsekwencje, jak spisanie protokołu, na przytrzymanie w areszcie, lub grzywnę a nawet postępowanie sądowe, nie dając posłuchu zarządzeniom władz.

Stwierdzić należy na szczęście, że

w ostatnich latach obywatelstwo naszego miasta odstąpiło od dawnych zwyczajów niemieckich, a młodzież nie wyladowywała swej wątpliwej radości w dzikich okrzykach, które dawały ujemne świadectwo o kulturze mieszkańców naszego miasta.

Jak się dowiadujemy na dzień dzisiejszy przepisy policyjne zostały obustronnie i władze bezpieczeństwa interwenjować będą we wszystkich wypadkach zbiegowisk i hałasów. Należy też przypomnieć obowiązujące przepisy wyszynkowe zabraniające sprzedaży alkoholu. Restauratorzy winni tego ściśle przestrzegać, gdyż następstwa niedozwolonego wyszynku są bardzo przykre i mogą narazić ich nie tylko na grzywny, ale nawet na utratę koncesyj.

Czasy są zbyt poważne i ciężkie, a by rok stary kończyć niegodnymi orgiami oraz wybrykami ulicznymi. Należy mieć nadzieję, że obywatelstwo naszego miasta powita Nowy Rok w skupieniu na gronie najbliższych znajomych i rodziny, z życzeniami, by nadeszły naprawdę lepsze, a tak bardzo przez wszystkich upragnione czasy. (k)

Straszną katastrofę, w której

2 uczonych padło ofiarą wulkanu

opisuje i ilustruje jeden z niezwykle ciekawych artykułów w ostatnim zeszytach „Ilustracji Polskiej”. Na szczególną uwagę zasługują artykuł p. t. „Wisła wozu węgiel do Afryki”, niezwykle ciekawy jest feljton opisujący dzieje opery, zanim odbędzie ona wędrowkę

od partytury do przedstawienia

Bogaty dział wiadomości bieżących, oddziały stałe i ciekawy materiał ilustracyjny składający się na treść numeru 14 „Ilustracji Polskiej”

(Największe i najtańsze pismo ilustrowane dla szerokiego kół publiczności. Pojedynczy egzemplarz tylko 45 groszy miesięczny abonament 1.50 zł kwartalnie 4.- zł (bez kosztów przesyłki) — Egzemplarzy okazowych bezpłatnie należy żądać wprost od administracji: Poznań, św. Marcin 70).

O nadużycia finansowe

Główny oskarżony został zasądzony na 3 lata więzienia

Toczący się od kilkunastu dni przed sądem okręgowym sensacyjny proces o nadużycia finansowe w Krajowej Ubezpieczalni Ogniowej już skończył się. W dniu dzisiejszym przemawiali dalsi obrońcy poczem trybunał ogłosił wyrok.

Główny oskarżony Józef Ujejski został zasądzony na 3 lata więzienia z policzeniem amnestji oraz na utratę praw obywatelskich przez przeciąg pięciu lat. Drugiemu oskarżonemu Julianowi Tycze uwzględniono szereg okoliczności łagodzących i po zaliczeniu amnestji zasądzono go na rok więzienia. Właściciel drukarni w Śmiglu p. Teofil Gutowski z powodu braku dowodów został uwolniony od winy i kary. Stefan Kostrzewa został zasądzony na cztery miesiące więzienia. Resztę oskarżonych Chotodzińskiego, Szuberta i Twarowskiego równie uwolniono od winy i kary. Do tego sensacyjnego procesu jeszcze powrócimy. (tr.)

KALENDARZYK

Środa, 31 grudnia 1930.

Słońce: wschód 8,04; — zachód 15,47; — długość dnia 7 godz. 43 min.
Księżyc: wschód 12,25; — zachód 3,27; — po pierwszej kwadrze.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn. Środa, godz. 7 rano: Temperatura powietrza niska — 1 st. C., pogodnie, wiatr południowo-wschodni, ciśnienie atmosferyczne niskie 744 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa + 2 st. C., najniższa — 2 st. Cels.

Przewidywania pogody na czwartek: Pogoda zmienna, temperatura powyżej zera.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu: Dziś + 1,08 m.
Kal. rzk.: Sylwester, Melanja; — jutro Nowy Rok.
Kal. słow.: Lasota; jutro Mieczysław.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka Sapiieżyńska, plac Sapiieżyński 1. — Apteka pod Eskulapem, pl. Wolności 13. — Apteka pod Złotym Lwem, Stary Rynek 75.
Jeżyce: Apteka pod Gwiazdą, ulica Kraszewskiego 12.
Lazarz: Apteka przy Parku Wilsona, ul. Marsz. Focha 47.
Włda: Apteka pod Koroną, G. Włda 61.
W innych dzielnicach pełnią służbę apteki tamtejsze.

OSOBISTE

— **Ślub.** W pierwsze święto Bożego Narodzenia pobłogosławiony został w kościele św. Marcina związek małżeński p. Marji Sporakowskiej, córki znanego ogólnie, zwłaszcza w kołach przemysłowych i kupieckich obywatela poznańskiego, mistrza piekarskiego, p. Kazimierza Sporakowskiego i małżonki jego Pelagji z Młotowskich, z p. Michałem Paciorkiewiczem, kupcem ze Stęszewa. Błogosławieństwa kościelne udzielił nowożeńcom ks. m. s. m. s. Kaczorowski od św. Marcina. Gości weselnych przyjmowali rodzice młodej panny w domu swoim z wrodzoną im, staropolską gościnnością. O sympatji, jaką rodzice młodych państwa cieszą się w szerokiej kołach obywatelstwa wielkopolskiego, świadczy poważna ilość nadesłanych gratulacji, których wpływem około 200. Nowożeńcom Szczęść Boże!

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Zebrań konspiracyjnych absolwentek II szkoły wydziałowej im. Działyńskich** odbędzie się dnia 3 stycznia 1931 r. o godz. 19,30 w II. szkole wydziałowej im. Działyńskich przy ul. Krętej. Uprasza się o liczny udział wszystkich absolwentek.
— **Roczne walne zebranie Obwodu I Związku Drog.** odbędzie się w niedzielę, dnia 4 stycznia o godz. 16 w Poznaniu w

Wszystkim Czytelnikom, Współpracownikom i Przyjaciółom pisma naszego przesyłamy tą drogą serdeczne życzenia

Dosiego roku!

Wydawnictwo „Kurjera Poznańskiego”

salce restauracji „Pod Strzechą” przy pl. Wolności 7. I ptr.

— **Wolny Cech Szewski w Poznaniu.** Roczne walne zebranie odbędzie się dnia 13 stycznia 1931 o godz. 19 w Domu Rzemieślniczym. W razie nieprzybycia dostatecznej liczby członków w oznaczonym czasie, otwiera się zebranie ponownie pół godziny później, to jest o godz. 19,30 bez względu na ilość członków.

ŻYCIE SOKOLE

— **Dzielnicy Wydział Sokolich** komunikuje, iż kurs okresowy techniczny nie odbędzie się w styczniu. Bliższe dane poda się w okólniku, który będzie rozesyłany do gniazd i oddziałów w najbliższych dniach.

WYSTAWY

— **Z Tow. Przyjaciół Sztuk Pięknych** (przy pl. Wolności 18). Jutro, 1 stycznia o godz. 12 w południe otwarcie nowej wystawy w Salonie T. P. Sztuk Pięknych. Wystawion trzy kolekcje: obrazów Józefa Krzyżńskiego, obrazów W. Osseckiego i witrażów Piaseckiego; ponadto wystawiono obrazy Anieli Czarnowskiej ze Lwowa. Salon otwarty w dniu powszednie od godz. 11—17, w niedziele i święta od godz. 12—13.

— **W Salonie Wlkp. Związku Art. Plast.** (pl. Wolności 14a) otwarto nową wystawę obrazów i portretów. Udział w wystawie biorą pp. Batory Adam, Dąbrowiecki Stan., Geppertówna Celina, Graczyński Józef, Lisiecki Kazim., Mazurkiewicz Jan, Malinowski Andrzej, Podlaszewski Wojciech, Prausmüller K., Vogt Z., Stryczyński Ign. (śp.), Wojtkiewicz Mieczysław, Wróblewski Leon. Wystawę zwiedzać można codziennie od godz. 10 do 16, w niedziele i święta od godz. 11—15.
— **„Polskie Morze”.** Artysta-malarz Antoni Suchanek urządził w pracowni swej przy ul. Krętej 4. I p. wielką wystawę „Polskie Morze”, celem propagowania naszego wybrzeża. Wystawa ta otwarta będzie w dniach od 1 do 4 stycznia i zwiedzać ją można codziennie bez opłaty wstępu. Wystawa przedstawia się bardzo interesująca.

WIECZORY, KONCERTY

— **Wielka reduta sylwestrowa w salach Bazaru** wzbudziła zrozumiałe zainteresowanie. Wielkim tym bale aranżować będą baletmistrz Teatru Wielkiego p. Józef Ciesielski oraz soliści baletu pp. Sawicki, Chrzanowski, Mikołajczak, Szajewski. Przygrywać będą trzy znakomite zespoły orkiestrowe, oprócz tego moc miłych niespodzianek, m. in. wybór królowej baletu. Ponieważ specjalnych zaproszeń na ten bal nie wysyła się, uprasza się o zapoznanie się naprzód w bilety u p. Szejbrowskiego, ul. Gwarna 20. Kostjumy i maseczki mile widziane. Początek o godzinie 10, zakończenie w przyszłym roku.

— **10-lecie Tow. „Bratniej Pomocy” — Pracowników Miejskich Zakładów Świata i Wody w Poznaniu.** Pod protektorem prez. miasta p. C. Ratajskiego urządził Tow. „Bratnia Pomoc” Prac. Miejskich Zakładów Świata i Wody w dniu Nowego Roku na sali Ogrodu Zoologicznego uroczystość swego 10-letniego istnienia. O godz. 9 odbędzie się u Fary uroczysta msza św., poczem uczestnicy udadzą się pochodem na salę obrad na jubileuszowe posiedzenie którego początek wyznaczono na godz. 12. O godz. 14 — wspólny obiad, wieczorem zaś odbędzie się zabawa taneczna.

— **Lotniczy bal sylwestrowy.** L. O. P. P. — Komitet miasta Poznania — wraz z Wlkp. Klubem Lotników przygotowują na wieczór sylwestrowy doskonałą zabawę, a mianowicie wielki bal sylwestrowy we wszystkich salach Domu Rzemieślniczego przy ul. Fr. Ratajczaka. Bal ten zapowiada się jak najlepiej. Strój — sylwestrowy, tj. stroje wieczorowe, balowe, kostjum, maski itp. Bilety można wcześniej nabyć w sekretariacie Wlkp. Klubu Lotników (Dom Rzemieślniczy), w firmie Szejbrowski, ul. Gwarna nar. Fredry, oraz w Drukarni Technicznej, ul. 27 Grudnia 5.

— **Tradycyjny bal maskowy Koła Śpiewackiego Polskiego,** który wśród obywatelstwa grodu naszego ma ustaloną opinie sympatycznej rozrywki karnawałowej odbędzie się w wieczór Sylwestrowy, tj. dziś, w środę, dnia 31 grudnia br. w salach Ogrodu Zoologicznego. Początek o godz. 21. Prócz dekoracji, dchorowej orkiestry, kolorowych świateł reflektorów itd., będzie premjowanie kilku najoryginalniejszych masek-kostjumów pięknymi nagrodami. Zainteresowanie bale jest

U nerwowo chorych i cierpiących psychicznie, łagodnie działająca naturalna woda gorzka „Franciszka-Józefa” przyczynia się do dobrego trawienia, daje im spokój, wolny od ciężkich myśli sen. Zadać w aptekach. nw 5 152

wielkie. Wobec tego mamy nadzieję, że szan. obywatelstwo zapełni salę po brzegi, dając tem dowód sympatji dla Koła naszego. — Komitet.

— **Stow. Urzędników Komunalnych miasta stoł. Poznania (Magistratu)** zaprasza wszystkich swych członków i kolegów oraz zawsze mile widzianych sympatyków na zabawę karnawałową w sobotę, 3 stycznia w salach restauracji Ogrodu Zoologicznego. Początek o godz. 20. Zaproszenia otrzymać można u prezesa organizacji w Urzędzie Stanu Cywilnego.

— **Tow. Hodowców Gołębi Pocztowych „Wesoła Nowina”** urządził dnia 3-go stycznia w lokalu p. Jaszki przy ulicy Kraszewskiego 16 o godz. 20 zabawę taneczną.

— **„Żeglarz Morski”** zaprasza na wieczorek taneczny dnia 31 bm. u p. Bohnowej przy ul. Marsz. Focha 85 o godz. 20.

— **Stow. aPnien św. Teresy** — Fara urządził dnia 4 stycznia o godz. 19,30 zabawę karnawałową w sali Domu Królowej Jadwigi przy Al. Marcinkowskiego 1.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Koło Chemików Studentów Uniw. Pozn.** obchodzi dnia 8 lutego 1931 r. dziesięciolecie swego istnienia i zwraca się do wszystkich swych byłych i obecnych członków z serdeczną prośbą o wzięcie jak najlichnijszego udziału w tym obchodzie. Wobec braku bardzo wielu adresów uprasza się szan. kolegów o podanie adresów. Obchód odbędzie się w wielkiej sali wykładowej nowego gmachu chemji o godz. 12 w południe. Dyżury przy wejściu do sali rozpoczyna się o godz. 10. — Wieczorem tegoż dnia odbędzie się bal w białej sali Bazaru.

— **Tow. Przemysłowców — św. Łazarz.** Msza św. za dusze zmarłych członków odbędzie się dnia 1 stycznia o godz. 10,45 w kościele Matki Boskiej Bolesnej na św. Łazarzu.

— **Chór męski „Echo”** przypomina, że dziś o godz. 19,30 próba.

KRONIKA MIEJSCOWA

Wszystkim naszym Czytelnikom, Przyjaciółom i Współpracownikom życzymy pomyślnego Nowego Roku.

Redakcja „Kurjera Poznańskiego”

— **Ze Związku Zawodowego Pracowników Bankowych.** Zarząd Okręgu Poznańskiego, wnikając w nader smutne położenie swych bezrobotnych członków, pospieszył im na święta z pomocą finansową. Dzięki sprężystości zorganizowanej akcji składkowej na terenie wszystkich banków między członkami oraz dyrekcjami zebrano kwotę, która umożliwiła wypłatę bezrobotnym członkom Związku zapomóg świątecznych w wysokości 100 zł dla żonatego, a 50 względnie 75 zł dla niezżonatego. Trudno określić zadowolenia, z jakim dotknięci ciężkim losem członkowie Związku te skromne zasiłki odbierali.

— **Stow. Urzędników Komunalnych** urządziło miłą uroczystość gwiazdkową w sali p. Jarockiego dla wdów i sierot po zmarłych członkach. Środki zgromadzone dzięki poparciu magistratu i opodatkowaniu się członków. Ogółem obdarzone 25 wdów zasiłkami pieniężnymi, odzieżą obuwie, stódczami i artykułami spożywczymi. Po witaniu obecnych przez p. prezesa Rella, przemawiali pp. dyr. Zaleski i radny Sobolewski, który w serdecznych słowach zwrócił się do dzieci. W podniosłych słowach przemówił rektor Zgromadzenia ks. ks. Salezjanów ks. Kasprzyk, łamiąc się z zebranymi opłatkami. Do miłego uroczaienia uroczystości przyczynił się śpiew chóru księży Salezjanów pod dyrekcją ks. Kasprzyka, wreszcie występy orkiestry pod kierownictwem p. T. O. Kroloppa, oraz trio w wykonaniu pp. Kamińskiej, Kwiatkowskiej i Kroloppa. — Szczególniejszy humor wprowadził niefrasobliwy gwiazdor. (k.)

— **Oplatak w „Zóteń — 23-ciej”.** Dn. 28 grudnia popołudniu urządziła drużyna harcerska t. zw. „Zółta 23-cia” w III szkole wydziałowej uroczyste łamanie opłatek połączone z przyrzeczeniem harcerskim, które odebrał harcmistrz Popiewski. Oprócz członków drużyny przybyło dużo gości. Uroczystość rozpoczęła opiekun drużyny p. Skrzypczyński. Przewodnicząca K. P. H. p. Wronska nawoływała rodziców, aby licznie wstępowała do Koła Przyjaciół Harcerzy. Przybyły gwiazdor rozdzielał podarunki. Po uroczystości goście zwiedzili wystawę, którą drużyna urządziła w harcówce. (z.)

— **Uroczystość powstańców Poznań-Stare Miasto.** Celem upamiętnienia 12-tej rocznicy powstania wielkopolskiego oraz stulecia nocy listopadowej, Tow. Powstańców i Wojaków Poznań — Stare miasto urządziło w sali Domu Katolickiego na Śródcie akademję. Na piękny ten obchód przybyli gremjalnie powstańcy delegacje towarzyszy i licznie zaproszeni goście — Akademię zainaugurował słowem wstępem prezes p. Libera, poczem chór męski Tow. Przemysłowców Sobieski odśpiewał „Manifest ludu”. Nastąpiła bardzo podniosła chwila, mianowicie udekorowanie

zasłużonych członków odznaką związkową powstania zbrojnego. Oto nazwiska tych, którzy dostąpili tego zaszczytu: Melchior Koprucki, Wasikiewicz, W. Krauze, A. Łuszczak, J. Pralat, E. Gryszczyński, J. Kęciński, B. Zajac, W. Szkudlarski, ks. dyr. Sulek, M. Barlok i Fr. Wilgosz. — Pierwsi dwaj to weterani z powstania roku 1863. P. Koprucki z powodu podeszłego wieku, liczy bowiem obecnie 96 lat, nie mógł uczestniczyć w tej milej uroczystości. Udekorował go w domu przy Rybakach 4 prezes p. Libera. Piękne przemówienie o powstaniu listopadowym wygłosił red. J. Herniczek. Zgromadzeni z wyłączeniem słuchali przemówienia i nagrodzili mówcę niemiłą oklaskami. Po odśpiewaniu Roty zakończono akademię. (z.)

— **Tow. Powstańców i Wojaków — Śródmieście** obchodziło w lokalu p. Beyerowej piękną uroczystość gwiazdkową. — Otworzył ją prezes p. Jan Olejniczak, witając licznie zgromadzonych członków, ich rodzin i zaproszonych gości. W gorących słowach nawoływał członków do zgodnej pracy w nowym roku, poczem dzielono się opłatkiem. Przy tej okazji komendant okręgowy p. Gniatczyński przypisał 9 członkom odznaki związkowe. W swoisty sposób uczczono chwilę w której przed 12 laty przybył do Poznania wielki mistrz Ignacy Paderewski. Członkowie, ustawiając się w dwusereg, stali przez minutę na baczność. W dalszym ciągu uroczystości wykonały dzieci i starsi ładne deklamacje. Przy dźwiękach orkiestry i przy herbatce spędzono w serdecznym nastroju kilka pięknych chwil aż do północy. (z.)

— **Tow. Ogródków Działkowych im. Marcinkowskiego** odbyło dnia 19 bm. w lokalu p. Kasperkowej swe roczne walne zebranie. Do nowego zarządu zostali wybrani pp. St. Mniczyński — prezes, Fr. Krzyżaniak — zast. prezesa, Adam Mateła — sekretarz, Mieczysław Koralewski — zast. sekretarza, Szarzewski — skarbnik, Włodarczyk, Jandy Józef, Panowicz Wincenty i Joźwiak — ławnicy. Wszelkie korespondencje kierować należy do prezesa towarz. p. Stanisława Mniczyńskiego, ul. Polna 19, III p. Równocześnie wzywa się wszystkich działkowców do zapłacenia zaległych należności tow. za rok ubiegły jako też za rok 1930-31 najpóźniej do dnia 15 stycznia 1931 u skarbnika p. Szarzewskiego, ul. Jeżycka 50.

— **Z targu.** Dnia 31 b. m. na placu Sapięzińskim płacono za nabiał: 1 kg masła wiejskiego 4,80—5,00 zł; masła mleczarskiego 5,40—5,80 zł; twarogu 1,00—1,20 zł; mendel jaj 3,20—3,70 zł; litr śmietany 1,60—2,00 zł; litr mleka pełnego 32—34 gr; za mięso: 1 kg stoniny świeżej 2,40 do 2,60 zł; stoniny wędzonej 3,40—3,60 zł; wieprzowiny 2,20—2,60 zł; wołowiny 2,00 do 3,20 zł; cielęciny 2,00—2,80 zł; skopowiny 2,60—3,00 zł; koziny 1,40—1,60 zł; smalcu 3,40—4,00 zł; za drób: kura 3,00 do 5,00 zł; perlica 3,00—4,00 zł; kaczka 2,50 do 5,00 zł; 1 kg tucznej gęsi 2,80 zł; para gołębi 1,30—1,50 zł; sarnina 3,00—5,00 zł za 1 kg; bażant 4,50—5,50 zł; królik 3,00 do 4,00 zł; zając 6,00—7,00 złotych; indyk 7,00—10,00 zł; za ryby: 1 kg. karpia 4,40—4,80 zł; szczupaka 6,00—7,00 zł; lina 5,20—5,80 zł; okonia 2,80—3,20 zł; karasia 2,80—4,00 zł; 1 kg. białych ryb 1,40—1,60 zł; 1 kg. węgorza 5,20 zł; sandacza (mrożonego) 6,00 zł; 1 kilogram suma 4,00 zł. Za ryby śnieżyce płacono 60—80 gr mniej. Płacono za jarzyny: główka kapusty białej i włoskiej 15—30 gr, modrej 40 gr; 1 kg ziemniaków 6—8 gr; 50 kg 2,00 do 2,50 zł; 1 kg marchwi 20 gr; buraków 10—15 gr; cebuli 20 gr; szpinaku 30—50 gr; za kg jarmużu 30—40 gr; pietruszki 50 do 60 gr; 1 kalafior 0,40—1,60 zł; 1 kg bobu 1,20 zł; główka zielonej salaty 20—30 gr. Za owoce: 1 kg. jabłek 1,20—2,40 zł; gruszek 1,20—1,60 zł; borówek 2,80 zł; winogron 4,00—4,40 zł; 1 kg orzechów włoskich 4,00 zł; łaskowych 4,20—4,60 zł; 1 kg świeżych śliwek 0,80—1,20 zł. — Targ dość ożywiony. Dowozy duże, ceny naogół bez zmian. (hu.)

KRONIKA POLICYJNA

— **Kradzieże.** P. Bajerowi skradziono ze sklepu cygar przy ul. Wielkiej 8 znaczki stemplowe i pocztowe ogólnej wartości 2000 zł. Dochodzenia w toku. (z.)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— **Pożary z podpalenia.** W związku z pożarem u p. Antoniego Kaniastego w Wylatowie w pow. mogileńskim padło podejrzenie na właściciela, którego aresztowano i odstawiono do więzienia sądowego. (z.)

Lasek Dolny

przy Luboniu

Od 1 stycznia 1931 roku otwieramy agenturę Kurjera Poznańskiego

w składzie p. Pelagii Iwańskiej w Lasku Dolnym, przy Luboniu w willi p. Wł. Smyczyńskiego.

Agentura powyższa przyjmuje przedpłatę i ogłoszenia po cenach oryginalnych, bez żadnych dopłat. Mieszkańców Lasku i bliskiej okolicy prosimy o skorzystanie z dogodności tej.

Dotychczasowa agentura w Luboniu pozostaje nadal czynną.

Patrz na te rzesze bezrobotnych!

Twoja to wina!

Bos kupował towar

zagraniczny!

I Ciebie czeka nędza!

Jeżeli nie będziesz kupował towaru krajowego.

Związek Obrony Przemysłu Polskiego

POZNAŃ ulica Rzeczypospolitej 1.

go w Gnieźnie. W sprawie pożaru w zabudowaniach Stanisława Minty w Kobernie w pow. krotoszyńskim padło podejrzenie o podpalenie na rodzinę Nadstawskich z Roszków, z którymi Minta procesuje się od dłuższego czasu. Podczas procesu już dwukrotnie powstał ogień w zabudowaniach Minty. Sprawa ta, która wskazuje na akt zemsty, zajmuje się sąd. — Również o podpalenie z zemsty zabudowań Marji Tomczakowej w Przydziałkach w pow. pleszewskim podejrzany jest zięć Tomczakowej Józef Szymczak, który ma nieporozumienia ze swą teściową na tle wyplacenia posagu. Szymczaka aresztowano i odstawiono do więzienia sądowego w Pleszewie (k.)

— **Zuchwałemu włamanie w Wyrzysku.** Niezwykle zuchwałemu włamaniu dopuszczono się ubiegłej nocy w gmachu starostwa w Wyrzysku. Nieznani włamywacze otworzyli przy pomocy wytrycha prawdopodobnie główny portal i wtargnęli do mieszczącej się w tym samym gmachu kancelarii posterunku Pol. Państw., gdzie rozbili szafę z bronią i zabrali rewolwer służbowy i 40 nabojeów. Włamywacze zbiegli niepoznani. (k.)

— **Znowu „koperciarze“.** Dotkliwie poszkodowany został w tych dniach niejaki Stanisław Kobylarz z Sapiężyna w pow. koźmińskim, któremu skradziono 720 zł gotówki. Dwaj nieznani osobnicy zaczepili Kobylarza oświadczając mu, że znalazł zgubione przez nich pieniądze. — Gdy skonfundowany Kobylarz pokazywał oszustom portfel, by ich przekonać, iż cudzych pieniędzy nie znalazł, złoczyńcy zrzędnym ruchem zabrali mu 720 zł i ulotnili się. Przepuszczalnie kradzieży tej dopuścili się rutynowani złodzieje z klasy tak zwanych koperciarzy. (k.)

— **Znalezienie zwłok.** W Rucewie (pow. inowrocławski) pod stogiem żyta znaleziono zwłoki nieznanego mężczyzny, lat około 35. Był to prawdopodobnie żebrak, którego widziano w okolicy. Identyczności jego nie zdolano ustalić. (k.)

— **Autobus wpadł na drzewo** w pobliżu Bydgoszczy. Kursował on na linii Bydgoszcz-Sępólno. Autobus uszkodził się poważnie; natomiast pasażerowie wyszli bez szwanku, jedynie szofer pokaleczył się lekko. (k.)

Z WIELKOPOLSKI

— **Ostrów.** (Ze Związku Podoficerów Rezerwy.) Walnemu zebraniu przewodniczył członek honorowy p. mec. Jankowski w obecności prezesa okręgu p. Cieślkiego z Poznania. Nowy zarząd ukonstytuował się następująco: prezes — Józef Wojciechowski, wiceprezes — Sękowski, sekretarz — Kupczyk, zast. sekretarza — Piekarek, skarbnik — Nentwig, komendant — Sandach, zast. komendanta — Mizgalski. Radnymi zostali pp. Jakubiak, Puskowiak i Kayzer. Z okazji Tygodnia Pomorza przyjęto jednomyślnie rezolucję, w której oświadczono, że podoficerowie nie pozwolą na naruszenie granic państwa naszego i jak jeden mąż staną na straży Pomorza i morza polskiego. Na pomnik Serca Jezusowego w Poznaniu złożono 50 zł. (n.)

— **Chodzież.** (Pożar.) W drugie święto Bożego Narodzenia wieczorem powstał u kupca p. Michałowicza, zamieszkałego przy Alejach Kościuski pożar. Przyczyną było nieostrożne obchodzenie się z światłem. Strat, poza spalaniem się jednego łóżka, nie było.

— (Choinka.) Tradycyjną choinkę urządziło dnia 28 grudnia Akademickie Koło Chodzieżan w salce hotelu Kościuski. Na program złożony się referat, „Gazetka Jednodniówka“ i kolędy, poczem nastąpiły tańce. (jm.)

10-lecie Korp. „Posnania“

Program uroczystości

Program obchodu 10-lecia korporacji studentów U. P. „Posnania“ jest następujący:

Niedziela dn. 4 stycznia o godz. 8,45 Msza św., celebrowana przez J. E. ks. biskupa Dymka w kościele Najśw. P. Marji przy Katedrze; godz. 10,30 — konwent uroczysty w Białej Sali Bazaru.

Poniedziałek dnia 5 stycznia o godzinie 18 uroczysty komersz w Białej sali Bazaru; o godz. 22 bal w białej sali Bazaru.

Blizsze szczegoly są ogłoszone na tablicy korporacyjnej w Coll. Minus. Komisja obchodu urzaduje w lokalu korporacji przy Al. Marcink. 26 w piątek i sobotę od godz. 11—12 oraz w niedzielę od godz. 15,30 do 16,30.

Koralja i Spółka

Teatr Polski, wkraczając w okres karnawałowy, występuje w sobotę z premierą słynnej ze swych zalet werwy, humoru i temperamentu farsy Henequin'a i Valabregue'a „Koralja i Spółka“.

„Koralja i Spółka“ rozmiesza, trzymając w nieustannym napięciu uwagę widza całym szeregiem nieprawdopodobnie uciśszych sytuacji i typów, humor tej farsy można chyba porównać z humorem „Pani Prezesowej“. Poza tem jest pozbawiona wszelkiej trywjalności i ordynarności, jak i drastyczności, mogąc bawić tak starszych, jak i młodszych swą szaleńczą wesołością.

„Koralja i Spółka“ pobudzą do śmiechu choćby najsmutniejszych, spędzą choć na chwilę troskę z czoła czasów dzisiejszych. Taka jest moc wesołości tej paradnej farsy.

Gwiazdka w Głównej

Tow. Pań i Panien Miłosierdzia w Głównej z pp. Witkowską i dyr. Górnicką na czele w troskliwych swych zabiegach około najbiedniejszych, urządziło i w tym roku gwiazdkę. W kasynie f-my H. Cegielski przy oświetlonej choince przemówił do zgromadzonych imieniem proboszcza ks. Czwojdzinski, dzieląc się jednocześnie opłatkiem. Po wspólnym odśpiewaniu kolęd rozdano na 200 rodzin gwiazdkę w postaci artykułów żywnościowych. Podkreślić należy, że wydatnie przyczynili się do urządzenia tej gwiazdki p. prez. Zychlińska, dyrekcja f-my H. Cegielski, miejscowe obywatelstwo, niemniej jednak panie stowarzyszone, które znacznych funduszy przysporzyły przez roznoszenie opłatków.

W drugie święto urządzili państwo dyr. Górniccy w tem samem kasynie miłą uroczystość dla dzieci. Pięknie udekorowaną salkę zajęły po brzegi dzieci, śpiewając przy oświetlonej choince kolędy. Poczem sierotki z zakładu SS. Miłosierdzia odegrały starannie „Jasełka“, sprawiając dużo uciechy dzieciom. Pod koniec p. dyrektorowa Górnicka rozdała wśród najmłodszych podarki, gdzie obok słodczy, pierników i zabawek nie zabrakło i pięknych bajek „Wujcia Czesia“. Rozradowane dzieci z uczuciem wdzięczności podziękowały za tak troskliwą opiekę i dobre serce pp. Dyrektorstwu i tym wszystkim, którzy przyczynili się do podniesienia nastroju uroczystości.

Z pośród licznych obchodów gwiazdkowych w Głównej, wyróżnić jeszcze należy piękną uroczystość urządzoną w Kat. Tow. Rob. Polskich dla dzieci członków. (jar)

TEATRY

— **Z Teatru Wielkiego.** Dziś „Fiolek z Montmartre“ z pp. Tylewską, Grey, Bratkiewiczem, Raczkowskim, Sendeckim, Szpingerem, Mikuszewskim, Klichowskim, Warchalewskim i Zalewskim. We czwartek, dnia 1 stycznia o godz. 3 po południu po cenach znizonych „Orlow“ z pp. Kulczyką, Grey, Bratkiewiczem,

Raczkowskim i Sendeckim oraz z całym baletem; dyryguje p. Latoszewski. Wieczorem piękna opera „Siła przeznaczenia“. Ewolucje taneczne układu p. Ciesielskiego, kierownictwo muzyczne p. Tyllji.

— **Z Teatru Polskiego.** We środę o godzinie 8 wieczorem ustępująca wkrótce z afisza, oryginalna i ciekawa komedia Verneuil'a „Radość kochania“, doskonale grana przez cały zespół, na czoło którego wybija się finezyjna i gruntownie przemyślana gra p. Grabowską, doskonała interpretatorka roli egzotycznej Iorahy. Szlachetną kreację p. Wierzejskiej publiczność oklaskuje gorąco. We czwartek, w Nowy Rok, Teatr Polski daje dwa arcywesołe widowiska; o godz. 3 po południu przemila komedia Przybylskiego „Wicek i Wacek“ z pp. Biesiadeckim, Godlewskim i dyr. Szczurkiewiczem w rolach pp. Klepackich. Wieczorem ukaże się po raz drugi wesoła i bezpretensjonalna groteska „Poznań w nocy“. W piątek arcydzieło Szekspirowskie „Otello“ z p. Brackim w roli tytułowej.

— **Z Teatru Nowego.** Dziś i jutro pełna humoru komedia Carpenter'a p. t. „Gdy kawaler zostaje papą“. Przemila ta i zabawna sztuka zyskuje sobie coraz to większe powodzenie u publiczności, która niezwykle gorąco oklaskuje przekomiczne sytuacje i rakiety dowcip tej uroczej komedji. P. Kaden w roli tytułowej stwarza znakomitą kreację; obok niego świetnie zgrany zespół z p. Koronkiewiczówną (milutką Tony), Czarnecką, Trojanowską, Mazankiem, Glińskim, Górowskim, Rudnickim i Przebińskim.

— **„Betleem polskie“.** W czwartek o godzinie 3 po poł. prześlizgnie, tradycyjne widowisko Lucjana Rydla p. t. „Betleem polskie“, które zyskało wielkie powodzenie ze względu na swą barwność i szczerzy sentyment, przeplatany swojskim humorem. Akt III — W stajence — gdzie u stóp Nowonarodzonego Dziecięcia składają hold postacie znane i bliskie sercu każdego Polaka — jest przedmiotem wzruszających owacyj.

ZYGMUNT ZAWROCKI, artysta Opery udziela lekcji śpiewu solowego, dykcji i poprawnej wymowy. Metoda włoska, poprawa wadliwej impostacji głosu, przywrócenie lekkości i naturalności dźwięku. Przygotowuje do Opery, występów estradowych i filmu dźwiękowego. Zgłoszenia i próba głosu od godz. 11—12 i od 6—7 wiecz., ul. Waly Zygmunta Augusta 1 II p. pr. zw 26 129

III KONCERT SYMFONICZNY

FILHARMONJI POZNAŃSKIEJ
Dyrygent: Bronisław Wolfstał — Solista: Zdzisław Jahnke.

W niedzielę, dnia 4 stycznia 1931 roku, w południe o godz. 12-tej, w auli uniwersyteckiej odbędzie się III ci koncert symfoniczny Filharmonji Poznańskiej. Koncertem dyryguje Bronisław Wolfstał, jeden z najwybitniejszych polskich dyrygentów, którego wielki talent kapelmistrzowski podziwialiśmy na koncercie Filharmonji w ubiegłym sezonie. Jako solista wystąpi świątyni skrzypek-wirtuoz dyr. Zdzisław Jahnke, który odegra koncert Saint-Saënsa.

Bilety od poniedziałku do nabycia w składzie cygar A. Szrejbrovskiego, ul. Gwarna 20. zw 27 051

Teatr Wielki

DZIŚ — „Fiolek z Montmartre“. Czwartek, 1. 1. o godz. 3 popoł. „Orlow“. (Ceny znizone).

Czwartek, 1. 1. wiecz. „Siła przeznaczenia“.

Piątek, 2. 1. „Orlow“.

Sobota, 3. 1. „Siła przeznaczenia“.

Niedziela, 4. 1. popoł. „Carmen“. (Ceny znizone).

Niedziela, 4. 1. wieczorem „Fiolek z Montmartre“.

Poniedziałek, 5. 1. „Fiolek z Montmartre“.

Początek o godzinie 8 wieczorem

Przedsprzedaż biletów w biurze ogłoszeń „Par“ ul. 27 Grudnia 18 od godz. 10 do 17. W niedzielę i święta w Teatrze Wielkim od godz. 11.30 do 13.45.

Teatr Polski

DZIŚ — „Radość kochania“. Środa, 31. 12. o godz. 23,30 „Poznań w nocy“.

Czwartek, 1. 1. popoł. „Wicek i Wacek“. (Ceny znizone).

Czwartek, 1. 1. wiecz. „Poznań w nocy“.

Piątek, 2. 1. „Otello“.

Sobota, 3. 1. „Koralja i Ska“ (premiera).

Niedziela, 4. 1. po południu „Proboszcz wśród biedaków“. (Ceny znizone).

Niedziela, 4. 1. wieczorem „Koralja i Ska“.

Poniedziałek, 5. 1. „Wicek i Wacek“.

Początek o godzinie 8 wieczorem

Bilety wcześniej nabyć można w kasie Teatru Polskiego, ul. 27 Grudnia.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Gdy kawaler zostaje papą“. Wieczorem o godz. 11,15 wielka rewja sylwestrowa.

Czwartek, 1. 1. o godz. 3 popoł. „Betleem Polskie“.

Czwartek, 1. 1. wieczorem „Gdy kawaler zostaje papą“.

Piątek, 2. 1. „Gdy kawaler zostaje papą“.

Początek o godzinie 8 wieczorem

Bilety wcześniej do nabycia w składzie cygar p. Zygarińskiego, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia.

Teatr Rewja

DZIŚ — „W szale karnawału“.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

Z NASZYCH PRAC W ROKU UBIEGŁYM

Dział Kultury i Sztuki „Kurjera Poznańskiego” zaczyna z dniem jutrzejszym szósty rok swego istnienia w tej formie, jaka została mu nadana z początkiem września r. 1925, tj. w formie stałej, codziennej rubryki informacyjnej na obszarze jednej strony dziennika. Dla ścisłości wypada przypomnieć, iż żaden inny dziennik polski nie poświęca kulturze i sztuce ani w przybliżeniu tyle miejsca. Dział ten jest w naszym dziennikarstwie traktowany naogół dorywczo, niejako na marginesie, dochodząc co najwyżej do t. zw. „dodatku literackiego”, ukazującego się raz w tygodniu, a uzupełnianego przez mniej lub więcej lakoniczne notatki i czasem przez feljtony. To też rozmiary, nadane mu przez nasze wydawnictwo — w pełnym zrozumieniu wagi, jaką posiada takie codzienne informowanie czytelnika o ważniejszych przejawach kultury narodowej — stawiają „Kurjera Poznańskiego” nietylko w pierwszym szeregu ruchu intelektualnego w naszej dzielnicy, lecz czynią go źródłem informacji dla czytelników innych okolic Polski, którzy chętnie i pilnie zeń czerpią.

Uznanie sfer kulturalnych, które z roku na rok towarzyszy tej pracy w ciągle rosnącej mierze, nakłada też na Dział obowiązki, polegające na tem, aby śledzić jak najuważniej tętno życia kulturalnego Polski i doskonalić coraz bardziej zarówno treść, jak formę podawanych wiadomości. Pomnażać się też nieustannie grono współpracowników, w którym naczelnie miejsce zajmują uczeni oraz profesorowie Uniwersytetów — zarówno poznańskiego jak innych polskich. Organizacja ta pczwała nam podawać syntetyczne oceny najważniejszych zdarzeń w dziedzinie kultury, dokonywane przez fachowców każdej galezi i obliczone na to, aby czytelnikowi naszemu nie uszło nic takiego, co jest godne uwagi. Kwestje, na łamach Działu podnoszone, znajdują też niejednokrotnie mocne echo w polskim świecie kulturalnym — dość przypomnieć dyskusję nad stosunkiem historiografii do romansu biograficznego i nad poczytnością dzieł historycznych, która to dyskusja zaczęła się między uczonymi i literatami z powodu zamieszczonej w Dziale oceny „Katarzyny II” p. Waliszewskiego.

Poza tem staraliśmy się w roku ubiegłym rozszerzyć i ulepszyć, między innymi, dział muzyczny i muzykologiczny, śledząc jeszcze bacniej niż poprzednio ważne na tem polu zjawiska. Ułatwia nam tę pracę sieć korespondentów, obejmująca wszystkie centra kultury polskiej. Pod tym samym kątem traktowaliśmy życie teatralne, wzbogacone w ostatnim roku o parę ciekawych i poważnych placówek. Usilną uwagę zwróciliśmy na wzmagaający się ruch regionalistyczny. Dział nasz jest wogóle jedynym w Polsce organem codziennym, który traktuje regionalizm wyczerpująco, informując o wszystkim, co się na tem polu ważnego dzieje. Łączy się z tem bezpośrednio krajoznawstwo i ruch ochrony przyrody, znajdujący w Dziale wyraz przez liczne artykuły i notatki piór fachowych. Szczególnie wyteżyliśmy uwagę w kierunku Pomorza, oraz Śląska, gdzie zamierzenia kulturalne idą coraz szerszym torem, a siły miejscowe wstępują na teren pracy naukowej i artystycznej w widocznie gęstniejącym zastępie.

Informując w ten sposób o życiu intelektualnym całej Polski, mamy za punkt wyjścia, oczywiście, Poznań — ośrodek kulturalny, który w oczach rośnie, wznaga się na siłach i promieniuje nietylko na najbliższe geograficznie regiony, lecz na inne dzielnice. Wszelka praca naukowa i artystyczna, w Poznaniu podjęta, znajduje w Dziale wzmiankę i oświetlenie, tak że pod tym względem tworzymy dokładną kronikę życia poznańskiego, ciesząc się, że naszemu Działowi przypada w niem rola twórcza.

Rok nadchodzący zastanie Dział Kultury i Sztuki „Kurjera Poznańskiego” na terenie już zdobytym, który trzeba będzie dalej rozszerzać i umacniać w różnych kierunkach. Wchodzimy w ten nowy okres pracy z bogatym już doświadczeniem i z ugruntowaną na poprzedniej działalności nadzieją, że pełniąca tutaj służbę dla kultury narodowej uda się nam jeszcze udoskonalić. Nadzieję tę opieramy przedewszystkiem na licznych zastępie naszych stałych współpra-

cowników zarówno z Wielkopolski, jak z innych dzielnic, którzy czynem i radą popierają nasze usiłowania, a świetnością swych piór wyrobili Działowi takie stanowisko w dziedzinie kultury, o jakim myślał „Kurjer Poznański”, wprowadzając go w życie. Do nich też zwracamy się, przy zamknięciu naszego dorocznego bilansu, z najszczerzym podziękowaniem za to, że dla popularyzacji i dla szerzenia kultury narodowej tak chętnie poświęcają czas, wiedzę i talent.

W ubiegłym roku zamieszczali prace swoje w Dziale Kultury i Sztuki następujący pisarze:

Dr. Marjan Z. Arend (Poznań), Dr. Stanisław Bernatt (Gdynia), Prof. Raimund Bergel (Myślenice), Prof. U. L. dr. Leon Białkowski (Lublin), Prof. Józef Birkenmajer (Warszawa), Prof. U. P. dr. Stefan Blachowski (Poznań), Dr. F. Boehm (Poznań), Dr. Alfred Brosig (Poznań), Prof. U. P. dr. Kazimierz Chodyncki (Poznań), Prof. U. J. K. Dr. Adolf Chybiński (Lwów), Prof. Karol Czajkowski (Lwów), Prof. U. P. ks. dr. Szczepan Dettloff (Poznań), Władysław Deszczyka (Poznań), V. Dresler (Warszawa), Red. Jerzy Drobnik (Poznań), Doc. U. P. dr. Ludwika Dobrzyńska-Rybicka (Poznań), Prof. U. Jag. dr. Władysław Folkierski (Kraków), Adam Grzymała-Siedlecki (Bydgoszcz), Ks. dr. Bronisław Gładysz (Poznań), Dr. Karol Górski (Poznań), Prof. U. P. dr. Tadeusz Grabowski (Poznań), Dr. Zbigniew Grabowski (Kraków), Red. Jerzy Harniczek (Poznań), Dr. Klauzdyz Hrabyc (Lwów), Prof. U. Jag. dr. Zdzisław Jachimecki (Kraków), Konrad Jażdżewski (Poznań), Prof. Alfred Jesionowski (Lubliniec), Dr. A. Karpińska (Poznań), Dr. Zofia Kawecka (Poznań), Red. Czesław Kędziński (Poznań), Red. Józef Kisielewski (Poznań), Prof. U. P. dr. Adam Kleczkowski (Poznań), Prof. U. P. dr. Edward Klich (Poznań), Prof. U. P. dr. Witold Klinger (Poznań), Dr. Marjan Kniat (Poznań), Dr. Wisława Knapowska (Poznań), Aniela Koehlerówna (Poznań), Dr. Stanisław Kolbuszewski (Paryż), Prof. U. P. dr. Józef Kosztrzewski (Poznań), Tadeusz Kozłowski (Poznań), Dr. Michalina Krzyżanowska (Poznań), Prof. U. P. dr. Zygmunt Krygowski (Poznań), Jan Kuglin (Poznań), Red. Jur. Leżeński (Poznań), Edward Li-gocki (Tulon), dr. Stefania Łobaczewska (Lwów), Helena Łuczakówna (Kórnik), Ks. dyr. Edmund Majkowski (Poznań), Dr. Zofia Mianowska (Poznań), Wanda Melcer-Stekkerowa (Warszawa), Jerzy Młodziejowski (Poznań), Prof. U. P. dr. Zygmunt Moczarski (Poznań), Prof. U. P. dr. Józef Morawski (Poznań), Prof. Jan Mroziński (Poznań), Prof. Adam Münnich (Toruń), Red. Szymon Nawrocki (Poznań), Dr. Lech Niemojewski (Warszawa), Stanisław Nowaczyk, (Tuchola), Dr. Henryk Opieński (Morges, Szwajcaria), Dr. Adam Paszewski (Poznań), Sędzia Marjan Paszkiewicz (Poznań), Dr. Nikodem Pajzdierski (Poznań), Jan Parandowski (Lwów), Tadeusz Pietrykowski (Toruń), Dr. Irena Piotrowska-Giębocka (Nowy York), Dr. Wacław Piotrowski (Poznań), Dr. Tadeusz Pęczalski (Poznań), Kustosz Feliks Pohorecki (Poznań), Prof. U. P. dr. Roman Pollak (Poznań), Ludwigi Puget (Poznań), Prof. Piotr Ryteł (Warszawa), Dr. Marja Rymarkiewiczówna (Poznań), Prof. U. P. Dr. Jan Sajdak (Poznań), Prof. U. P. dr. Adam M. Skalkowski (Poznań), Prof. U. P. dr. Tadeusz Silnicki (Poznań), Jan Emil Skiński (Poznań), Dr. W. Słobodziński (Poznań), Stanisław A. Schmidt (Poznań), Prof. U. P. dr. Michał Sobeski (Poznań), Dr. Karol Stojanowski (Poznań), Janusz Staszewski (Poznań), Dr. Bożena Stelmachowska (Poznań), Wacław Szczygielski (Poznań), Prof. U. J. dr. Stan. Szuman (Kraków), Romana Szymańska (Poznań), Alfons Szyperski (Poznań), Prof. U. J. K. dr. Władysław Tarnawski (Lwów), Stanisław Turski (Poznań), Marjan Turwid (Kraków), Prof. U. P. dr. Kazimierz Tymieniecki (Poznań), Dr. Kazimierz Tyszkowski (Lwów), Prof. Jan Ujda (Poznań), Dyr. Julian Waga (Poznań), Red. Zygmunt Wasilewski (Warszawa), Stanisław Wasylewski (Poznań), Dr. Marjan Wachowski (Poznań), Dyr. dr. Stefan Wierczyński (Poznań), Prof. Stanisław Wiechowicz (Poznań), Prof. U. P. dr. Adam Wodziecko (Poznań), Dr. Marja Wojciechowska (Poznań), Prof. U. P. dr. Zygmunt Wojciechowski (Poznań), Dyr. dr. Andrzej Wojtkowski (Poznań), C. Wolniewiczówna (Poznań), Stanisława Wysocka (Warszawa), Dyr. dr. Juliusz Zborowski (Zakopane), Prof. dr. Zygmunt Zawirski (Poznań), Dr. Józef Żurowski (Poznań).

Książki nadesłane

Sprawozdanie Biblioteki Miejskiej w Bydgoszczy. Rok 1929. Bydgoszcz 1930.
M. Łuszczynska: „Plomien na wietrze”. Biblioteka Nowości. Wyd. St. Cukrowski. Warszawa 1930.
Jan Czekanowski: „Zarys antropologii Polski”. Lwowska Biblioteka Sławiściyczna. Tom II. Nakł. K. S. Jakubowski. Lwów. 1930.

ZYCIE KULTURALNE

PRZED NIEDZIELNĄ FILHARMONJĄ

Po dłuższej przerwie, której niemało żałowali poznańscy melomani, usłyszymy w nadchodzącą niedzielę w Auli Uniwersyteckiej o 12 w południe dalszy koncert symfoniczny z tego-rocznego cyklu.

Na dyrygenta zaproszono z Warszawy Bronisława Wolfsthal. Wpłynął na to oczywiście ogromny sukces, jaki odniósł Wolfsthal w ubiegłym sezonie, dyrygując wstępem do „Meistersingerów” oraz symfonią patetyczną Czajkowskiego. Pamiętną rewelacją było dla naszych słuchaczy mistrzostwo, z jakim — dyrygujący z pamięci — Wolfsthal włada orkiestrą wydobywając takie subtelności i szczegóły, iakie przy „normalnem” odegraniu zwykle idą w cień. Młody jeszcze lwowianin, do niedawna kapelmistrz wiedeńskiej Volksoper, posiada w niezwykłym stopniu dar sugestywności, którym oddziaływa zarówno na orkiestrę, jak na słuchaczy. Śledząc rozwój myśli muzycznej w odtwarzanych przez niego kompozycjach ma się istotnie wrażenie iż utwór rodzi się niejako po raz pierwszy w naszej obecności. Jako kierownik niedzielnych poranków muzycznych w Filharmonii warszawskiej w tym sezonie zdobył też sobie Wolfsthal odrazu zastępy entuzjastów. Niedzielny koncert zapowiada się jako niemałe wydarzenie.

POLONICA FRANCUSKIE

Odczyt polski w Paryżu. W Bibliotece Polskiej odbył się temi dniami odczyt prof. dr. Tadeusza Grabowskiego na temat „Krytyka literacka w Polsce w epoce realizmu”. Na odczyt przybyli licznie członkowie kolonji polskiej, oraz profesorowie „Institut des langues slaves”.

NAUKA

Z Pol. Akademji Umiejętności. Wydział filologiczny odbył posiedzenie z referatami prof. dr. J. Chrzanowskiego n. t.: „Domniemane źródło pomysłu rozprawy Jana Śniadeckiego o pismach klasycznych i romantycznych” i prof. dr. W. Klingera p. t.: „Zmniejszenie podań z Historji Herodotasa ofiary grobowej na wzgórzu Trojańskim”. Prof. I. Chrzanowski przedstawił pracę dr. J. Bujanańskiego p. t. „Wyspiński, jako człowiek teatru”. (np)

MUZYKA

Nowe kompozycje polskie. Z Warszawy donoszą nam: W Filharmonji wykonano „Fantazję kujawską” p. Witolda Maliszewskiego na fortepian z orkiestrą. Grała ten utwór p. Hanna Dicksteinówna. Osnuta na tematach ludowych, jest „Fantazja” dowodem niemiełej inwencji w symfonicznej ich obróbce, została też nagrodzona na konkursie im. Ludy. Drugą nowością była suita z baletu „Milość” p. Eugenjusza Morawskiego. Muzyk ten, przez ćwierć wieku osiadły w Paryżu, powrócił obecnie do Polski, miał być dyrektorem Konserwatorjum w Poznaniu, został zaś dyrektorem średniej szkoły muzycznej w naszym Konserwatorjum Państwowem. Utwory jego pojawiają się coraz częściej na afiszu, a są interesujące, nowocześnie i barwne. (mw)

Muzyka w Wilnie. Piszą nam z Wilna: Bronisław Rutkowski, profesor organów w Konserwatorjum Warszawskim, a z rodu wilnianin, wygłosił w Związku Literatów odczyt o chorale gregoriańskim w stosunku do muzyki nowoczesnej. Ciekawa prelekcja była ilustrowana przykładami na fortepianie. (mw)

TEATR

Nowa sztuka Milaszewskiego. Z Warszawy donoszą nam: Najbliższą premierą Teatru Narodowego będzie trzyaktowa komedia Stanisława Milaszewskiego „Piękne Polki”. Jest to sztuka historyczna, lecz bez postaci historycznych, a tylko osnuta na naszej epoce napoleońskiej, którą Milaszewski bierze za tło swoich wykwintnych a pełnych polotu wierszy. (tw)

LITERATURA

„Opowieści hawajskie”. Wydany świeżo przez „Rój” nowy tomik Jacka Londona pochodzi z roku 1916. Dużo w nim hawajskiego folkloru, artystycznie nieprzetrawionego, narracja mało przypomina rwący prąd nowel północnych, lub chociażby „Syna słońca”. Najżywiej wygląda nowelka ostatnia, „Na fali”, która dzieje się na Hawaj, lecz ma za przedmiot życie białych i odsłania nam psychikę małżeńską Amerykanów w sposób podobnie zastanawiający, jak w „Małej pani wielkiego domu”. I tym razem małżonkowie pedzą ze sobą życie jak para kochanków, małżeństwo jest ulegalizowanym romansem, nic niema w sobie z komerki społecznej, a dwoje ludzi tylko erotyka związanych, żyją duchowo obok siebie, niemal jak obcy. (Am)

Z NASZYCH REGIONÓW

„POWSTAŃCZYKOWIE”

Najnowsza (trzecią z kolei) powieść osnuta na tle powstań górnośląskich i plebiscytu: p. Zaniewickiego „Oberschlesien” (Gebethner i Wolff 1930) stanowi opis walk na jednym odcinku grupy północnej Lublinie—Wachowa—Szeroka—Wysoka. Tytuł jest zapewne jakby odpowiedzią na powieść Bronnena „O/S” (Oberschlesien) brutalny i sfatszowany opis powstań. Głównymi bohaterami są młodzi kadeci, dzieci prawie, przez Ślązaków nazwani „powstańczykami”, którzy po pierwszej nieudanej próbie ucieczki ze szkoły przedarli się do powstańców. Powieść właściwa rozpoczyna się w Lublińcu, który po raz pierwszy wogóle doczekał się szerokiego opisu. Nawet o starych drzewach na rynku nie zapomni autor: „Kasztan i klon — stare rozłożyste drzewa, osłaniające na rynku figurę świętego — podparte palami ściśnięte obręczą: to pomniki polskości tej ziemi, zielone sztandary Piastów, wetknięte w Rynek miasta”.

Do Lublińca więc przybywają kadeci, by stąd wyruszyć na front. Przybraawszy sobie — jak to wtedy było w zwyczaju — pseudonimy (z trylogji Sienkiewicza) wychodzą w bój, nieświadomi niebezpieczeństw — jak na wesele. Zagnal ich patriotyzm, ale i chęć sławy, przygód, młodzieńcza fantazja i rozmach młodoci, wieści o ciężkich walkach o Śląsk polski. — W walkach przeradza się tu fantazja w rzeczywiste bohaterstwo, a w najcięższych chwilach pomaga im humor, beztroska właściwa młodoci.

Przywitani początkowo niefufnie przez Ślązaków zdobywają sobie kadeci szybko ich serca, a zarazem przekonują się jak bardzo polską jest ta ziemia, tak barbarzyńsko germanizowana. Zdumieni i uradowani tą szczerą polskością śląskiego ludu ruszają na swe posterunki. Teraz już toczy się powieść o tych cichych a tak ciężkich, nieopromienionych oficjalną chwałą, bojach o każdy kawałek ziemi, o każdą chatę. Młodzież jak i Ślązacy powstańcy nie deklamują o „ojczyźnie”, nie rzucają frazesami, ale niezłomnie bronią powierzonych im odcinków. Sceny walk nie wysuwają się na czoło powieści. Autor położył główny nacisk na kreślenie nastrojów ludności, na oddanie wiernie tego mocnego ducha i wiary w polskości. Mamy jak na dłoni otwartą, szczerą i bardzo polską duszę ludu wiejskiego, na Górnym Śląsku, świadomego swej polskości. Widzimy go w chatach, widzimy go jak kocha i nienawidzi. Sceny miłosne, które również spotykamy, są jasne, może zbyt romantyczne — ale dopasowane do tych dzieciaków, które bronią ziemi swych dziadków. Do najlepszych kartek należy rozdział IV, szczególnie śmierć dwóch kadetów. Powieść kończy się zgrzytem, niestety prawdziwym — choć w powieści przesadzonym. Są to owe przykre wypadki i nieporozumienia, których ofiarą padli powstańcy, gdy się schowali na terytorjum polskie, sceny w Jarocinie i Inowrocławiu. Ze względów artystycznych żałować wypada, że je autor poruszył.

Bezpretensjonalna ta książka stanowi niepoślednią pozycję dorobku literatury śląskiej i jest zarazem dokumentem powstań grupy północnej. Charaktery osób wypadły plastycznie, dobrze są podpatrzone. Jak żywa jest postać dr. Willerta (do dziś dnia żyje w Lublińcu). Niektóre błędy językowe i gramatyczne przypisać chyba należy niedokładnej korekcie.

Lubliniec, G. Śl.

A. Jesionowski

Pisma nadesłane

„Sprawozdanie z czynności i posiedzeń Pol. Ak. Um.” Nr. 4. Treść: Ostatnie wydawnictwa. — Sprawozdanie z posiedzeń. „Prace Komisji Historji Sztuki”. Tom V Zesz. I. Treść: T. Mańkowski: „Obrazy Rembrandta w galerji Stanisława Augusta”. — S. Tomkowicz: „Modlitewnik królowej Bony w Wilanowie”. — L. Lep-szy: „Studja nad obrazami krakowskimi”. — S. Komorniaki: „Dwory murowane w Małopolisce z czasów Odrodzenia”. — L. Lep-szy: „Jerzy Mycielski, wspomnienia pośmiertne”. — Sprawozdanie z posiedzeń za lata 1928 i 1929.
„Przegląd Księgarski”. Nr. 24. Treść: Sprawozdanie zarządu głównego Z. K. P. z działalności Związku w roku 1929-30 — Sprawozdania zarządów kół Z. K. P. z działalności w r. 1929-30.

Proces komisarza Biedrzyckiego przed sądem Rzeszy w Lipsku

W połowie stycznia odbędzie się przed sądem Rzeszy w Lipsku (najwyższy sąd republiki niemieckiej) sensacyjny proces o usiłowanie szpiegostwa i zdradę tajemnic wojskowych przeciwko komisarzowi polskiej straży granicznej, Biedrzyńskiemu, który w związku ze znanymi zajściami pod Opaleniem został w maju b. r. aresztowany i odstawiony do Elbląga, a następnie do Królewca, a w dniach ostatnich, przewieziony do Lipska.

Jak wiadomo, w czasie zajścia pod Opaleniem jeden z funkcjonariuszy polskiej straży granicznej został przez Niemców zabity. Akt oskarżenia w sprawie kom. Biedrzyńskiego wnoszący prokurator Rzeszy, dr Nagel, a rozprawie przewodniczyć będzie prezes ostawionego czwartego senatu karnego, dr Baumgarten. Akt oskarżenia doręczony komisarzowi Biedrzyńskiemu

zarzuca usiłowaną zdradę tajemnic wojskowych oraz przekupienie niemieckich urzędników celnych, celem sklonienia tychże do wydania planu rozmieszczenia oddziałów policji i wojsk w obszarach granicznych na wypadek wojny. Proces odbędzie się prawdopodobnie jawnie tylko częściowo.

Jako świadków powołano głównego sprawcę zajścia z dnia 14 maja, komisarza policji granicznej Hoffmanna, czterech agentów policyjnych oraz urzędników celnych, którzy brali udział w przygotowaniu prowokacji niemieckiej i zwabili w pułapkę urzędników polskich. Poza tem powołano jako rzeczoznawców dwóch oficerów z ministerstwa Reichswehry. Oskarżonego broni adwokat Aszkenazy z Królewca. Kom. Biedrzyńskiemu grozi kara 4 lat ciężkiego więzienia.

Najmniejsza gazeta na świecie

W cieśninie Torres pomiędzy kontynentem australijskim a Nową Gwineją znajdują się dwie małe wyspki — tak małe i ubogie w ludność, i tak gubiące się w tyłu innych wysp archipelagu, że nie podają ich nawet najdokładniejsze mapy angielskie. Nazywają się podobno Czwartkiem i Piątkiem. Ale czemu się tak nazywają, trudno zbadać. Może odkryto je właśnie w tych dniach tygodnia, ale jak powiadomiam — może, gdyż rzeczy tej nie stwierdzono na mocy przeprowadzonych badań historycznych. Wyspa Czwartek liczy niespełna 2000 mieszkańców, zaś Piątek służy za stację kwarantanny. Z tej racji ma podobno większe znaczenie na świecie.

Nie wielu cudzoziemców, którzy dobili do wyspy Czwartku, przyznają, iż wyspa ta chyba dlatego zasługuje na wzmiankę, że stanowi niejako centrum dla połowy pereł w cieśninie Torres. Tak zdawałoby się pozornie. Tymczasem istnieje tam coś jeszcze, coś godnego uwagi, i czem warto świat zapoznać. Otóż w tym zakątku, tak dalekim od świata, wychodzi najmniejsza gazeta na świecie, a wydawcą jej jest — kobieta. Gazeta obejmuje trzy kolumny 27 centymetrów wysokości i 20 centymetrów szerokości. Nosi nazwę „Torres Straits Daily Pilot” i zapisana jest w rejestrze handlowym w Brisbane, aby ją można i na pocztę zamawiać. Pod nagłówkiem znajduje się uwaga: „Drukowane i opublikowane przez właścicielkę A. Corran”.

Abonent, płatny zgóry, wynosi i szylinga. Egzemplarz kosztuje 6 pensów. Zdaje się że właścicielce nie zależy na zbyt wielu abonentach, ponieważ na pierwszej stronie ogłasza również uwagę: „Każdy abonent otrzymuje tylko jeden egzemplarz”.

Zadziwiająco wprost, że na takiej wyspce, jak Czwartek, może się ostać gazeta i mieć powodzenie. Boć przecież miasto główne składa się z jednej jedynej ulicy, ciągnącej się wzdłuż wybrzeża morskiego. Miasto-wieś bez światła elektrycznego i bez bruku. A jednak i w tak zapadłym kącie wydaje się gazetę codziennie, drukując na ręcznej maszynie i pomieszcza stale, dzięki radju, kilka najciekawszych wiadomości ze świata.

Poza tem obejmuje „Daily Pilot” rozkłady jazdy parowców i drobne ogłoszenia kupców miejscowych, tudzież komunikaty urzędowe miasta, bo i tam jest magistrat na modłę europejską. Personal gazety inżynaturowej — to jeden człowiek, który jest wszystkim w jednej osobie, bo drukarzem, redaktorem, reporterem, kierownikiem administracyjnym i t. d. „Niestety”, — pisze W. R. Givens, — kiedy wysiadłem z parowca, było już po 6 wieczorem. Stąd zastąpiłem lokale redakcyjne zamknięte. Nie udało mi się również odszukać ani wydawcy, ani redaktora, co stwierdzam z żalem, bo byłbym urządził z nimi mały wywiad i zawiadomił świat o ich zamiarach na przyszłość. Byłem natomiast świadkiem wyjazdu 30 japońskich wylawaczy pereł, którzy po trzech latach wracali do kraju. Australia jest przeznaczona dla ludności białej, dlatego Japończykom, jak wogóle przedstawicielom ludności kolorowej wydaje się zezwolenie na przebywanie tamże tylko na przeciąg trzech lat. Prawie każdy z tych małych, zręcznych Japończyków uciął sobie w ciągu tych trzech lat po 5000 dolarów. Niektórzy z nich ulegli pokusie i krótko przed odplynięciem parowca, zaczęli próbować szczęścia w grze. Bardzo prędko stracili wszystko to, na co zużyli trzy lata ciężkiej pracy. Słowem zostali bez grosza przy duszy. „Daily Pilot” poświęciło też przykryj sprawie wielki artykuł w swym maleńkim piśmie. (wk)

Żebracy paryscy

W czasach dziesiętnych nie można niczego rozpocząć, nie posiadając odpowiedniego kapitału zakładowego. Temu prawu ekonomicznemu podlegają nawet żebracy — przynajmniej w Paryżu.

W stolicy francuskiej nie wolno żebrac na ulicy. Prefektura policji czyni jedynie wyjątek dla niewidomych, którzy jednak muszą być zaopatrzeni w specjal-

ne pozwolenie. Mimo to jednak w Paryżu jest więcej żebraków, niż w każdej innej wielkiej stolicy, z tą różnicą, że — by móc coś zarobić licząc na miłosierdzie bliźnich, należy tam posiadać choć mały kapitał zakładowy.

Żebracy paryscy zorganizowali się od pewnego czasu w rodzaj stowarzyszenia, którego członkowie pilnują zawziętych swych oznaczonych miejsc w danych dzielnicach miasta zabraniając, by konkurencja zajmowała miejsce w pobliżu. Gdy później jeden z nich postanowi wycofać się z interesu i żyć spokojnie z zebranych pieniędzy, wówczas sprzedaje swe miejsce koledze po fachu. Oczywiście najbardziej rentowne miejsca, położone w pobliżu eleganckich restauracji lub największych teatrów, osiągają wysokie sumy; rzadko kiedy żebrak oddaje je poniżej 1200 franków. Kto zatem nie jest w stanie zapłacić takiej kwoty, musi się zadławić i żebrac w ulicach podrzędnych, narażając się na pozostanie przez całe życie prawdziwie biednym żebrakiem.

Zdarza się też często, że taki „emerytowany” żebrak, z tęsknoty za swym dawnym zawodem, powraca na kilka dni na ulicę, by z amatorstwa pożebrac. O podobnym wypadku doniosła w tych dniach prasa paryska. Policjant pełniący służbę na ulicy, przyłapał żebraka wyciągającego dłoń do przechodniów na placu Vendôme i zamierzał odprowadzić go do najbliższego komisariatu policyjnego. Żebrak wyjął wówczas z kieszeni portfel i pokazał zdumionemu policjantowi zawarte w nim kilka banknotów tysiącfrankowych. Wyznał przytem, że porzucił już od kilku lat zawód żebraka, nabywszy 4-piętrową kamienicę, która pozwala mu żyć spokojnie z dochodów. Od czasu do czasu jednak odczuwał „głos ulicy” i wówczas, na jeden dzień, powracał do dawnego zawodu, wyciągając rękę na ulicy — wyludżając pieniądze od miłosiernych przechodniów. S. F.

Maszyny do czytania

Pośród amerykańskich wydawców istnieje obecnie tendencja drukowania książek literami mikroskopijnej wielkości, wskutek czego możnaby obszerne kilkutomowe dzieła wydawać w objętości małej broszury. Dotyczyłoby to w pierwszym rzędzie dzieł fachowych, które rozchodzą się z natury rzeczy w małej ilości egzemplarzy. W związku z tem wynalazono już w Ameryce przyrządy powiększające, zapomocą których możnaby ten drobny druk czytać. Pierwszy z nich to maszyna wagi 120 gramów, kształtu tenetki, połączona ze szkłem powiększającym. Zapomocą tej maszyny czytelnik może łatwo czytać kartę, zawierającą 45 stron normalnego druku. Drugi wynalazek polega na fotografowaniu stron mikroskopijnej książki, a następnie wyświetlania zapomocą aparatu projekcyjnego w dużym powiększeniu na ścianie. Tak, że na jednej drobnej taśmie możnaby umieścić całkowitą powieść.

Raj dzieci muzu'mańskich

To, co się zwie ogólnie Bożem Narodzeniem u Muzułmanów, „Chaban” lub miesiąc podarunków, rozpoczął się w tym roku, 1349 ery mahometańskiej, w dniu 22 grudnia i trwać będzie aż do rozpoczęcia wielkich uroczystości „Ramadan” to jest do 20 stycznia. Oczywiście „Chaban” ma wspólnie ze świętem katolickim Bożego Narodzenia jedynie zwyczaj obdarowywania się wzajemnie podarkami. Dlatego też to święto cieszy się wśród dzieci muzułmańskich jeszcze większą popularnością, niż u nas, gdyż miast trwać 24 godzin zaledwie ciągnie się przez 29 dni.

Najmniej uradowani nastaniem tego miesiąca są oczywiście ojcowie biednych rodzin muzułmańskich, tem bardziej, iż dla nich jest to sprawa honoru obdarzać w miarę możliwości swe żony i potomstwo jak najkosztowniej podarkami. W świecie muzułmańskim n. p. obdarza się najbliższych z tej okazji licznymi srebrnymi branzoletkami i ogromnymi pierścieniami, które są bardzo ciężkie i posiadają tę właściwość, że dźwięczą przy każdym

poruszeniu się osoby, która je nosi, co stanowi bardzo miły odgłos dla ucha ludzi Wschodu. Na drugim miejscu — w spisie tradycyjnych podarków, znajdują się suknie i szale jedwabne, których zasadniczy kolor jest zawsze różowy lub białe zielony. Tradycyjnym natomiast podarkiem dla dzieci są jedwabne zielone pantofelki. Zabawek — na wzór Europy — nie daje się działwie a dziewczynki nie mają wogóle lalek gdyż jak wiadomo religja muzułmańska zabrania wszelkich materialnych reprodukcji oblicza ludzkiego. Wszystko to dzieje się oczywiście w rodzinach żyjących według tradycyjnych zwyczajów, które w Persji i w Indiach są bardzo liczne, w Turcji natomiast co dzień więcej zanikają. S. F.

Gołe nóżki nie mają uroku

Przeciwko modzie chodzenia bez pończoch, która wprowadzona została tego lata i dotąd panuje na eleganckich plażach południa Europy i Ameryki, wypowiedział się ostro doskonały znawca teatru Laurence Schwab, współtwórca filmu „Follow Thru”, stu procentowego filmu mówionego i kolorowego, reżyserji Lloyd Corrigan.

Pończochy podnoszą piękno nóg — mówi Schwab — podczas gdy noga nieodziana jest brzydka. W wszystkich moich produkcjach nakazałem, aby wszystkie dziewczęta nosiły pończochy. Tylko w scenach, w których aktorki noszą suknie sportowe, dozwolone było porzucenie pończoch. Ja wprawdzie byłem również i temu przeciwny, ale mnie „zakrakano”. Kobiety nie powinny nigdy zapominać, że jedwabna pończocha daje nodze jasny i piękny zarys, podczas gdy noga nieodziana traci „linję”. Jedwabisty połysk pończochy, użyta nodze okrągłości formy w przeciwieństwie noga bosa wygląda nieforemnie i nudno. Kostki wydają się w pończosze o wiele wysmuklejsze. Skóra bywa również rzadko gładka i bez znamion, nie może więc dać estetycznego wrażenia i nawet najgrubsza powłoka pudru nie tu nie pomoże. Opalone nogi dają wprawdzie wrażenie zdrowia ale wrażenie piękna może dać tylko noga w jedwabnej pończosze. Jeśli kobieta chce dać wrażenie pięknej, bosej nogi, powinna włożyć pończochę jedwabniacielistego lub „palonego” koloru. W kolorowym filmie „Follow Thru” używałem właśnie tego sposobu i jestem dumny z tego, że udało mi się przekonać wiele kobiet, że jest on jedynie słuszny”.

O 13 pensję dla pracowników miejskich

Na odbyłym ostatnio zebraniu zarządu głównego związku pracowników samorządowych Rzeczypospolitej wypowiedziano się jednomyślnie za utrzymaniem stałego dodatku do uposażeń t. zw. 13 pensji. Położono przedyjm poczynić starania u ministra spraw wewnętrznych w celu zmiany stanowiska ministerjum, znoszącego ten dodatek. Zarząd wyraził przekonanie, że wżądł na warunki pracy pracowników (przeciętna pensja nie przekracza 400 zł) oraz konieczność zaspakajania minimalnych potrzeb rodzin pracowniczych wymaga przywrócenia zasady wypłacania dodatku na potrzeby związane z zaopatrzeniem na zimę.

Sprawiedliwość dosięgła złoczyńcę po 3 latach

W roku 1927 dokonana została w Kutnie zbrodnia morderstwa rabunkowego na doradcy prawnym Wojciechowskim, której zrazu nie udało się wyjaśnić mimo usilnych starań władz śledczych. Aż oto niedawno po trzech latach, sprawa niespodzianie weszła na jaw i zbrodniarz został pociągnięty do odpowiedzialności. Jest nim niejaki Adam Baberski, który w stanie nietrzeźwym poczynił nieostrożnie pewne wzmianki o tej sprawie, a już potem w śledztwie wydukał z niego resztkę szczegółów okropnej zbrodni. Baberskiego skazano na 15 lat ciężkiego więzienia.

Sokół w Budzynie

Rozbity od 2 blisko lat wskutek fatalnych niezawinionych przez organizację stosunków Sokół w Budzynie rozpoczął obecnie na nowo swą działalność. W niedzielę, dnia 21 grudnia, odbyło się zebranie konstytucyjne, na które ze względu na specjalne warunki przybyli czuwający doskonale nad rozwojem ducha sokolego drh prezes okregowy Rozkosz z Rogoźna a jako delegat Przewodnictwa Dzielnicy drh Powidzki z Poznania. Licznie stawili się zarówno starsze obywatelstwo, jak i młodzież męska i żeńska.

Zebranie zagalę z zarządu drh prezes Rozkosz, oddając przewodnictwo w ręce delegata dzielnicowego drha Powidzkiego, który w dłuższym przemówieniu podniósł cele i znaczenie Sokola. Wybór zarządu tow. gimn. „Sokół” w Budzynie dał następujący wynik: prezes Jan Skrzypczak, długoletni pracownik na niwie sokolej zast. prez. Witold Pitula, naczelnik Wład. Kemnitz, czł. zarządu dhowie Leon Zawadzki, Wład. Kaja, dr. Stan. Drews,

Czesł. Magdziaranka, Jakób Pitula, Mich. Napierała, Do kom. rewizyjnej weszli druhowie Wal. Plaśniakowski, Bol. Przybylski, Leon Magdziarz, a do sądu honorowego druhowie Jakób Pitula, dr. Drews i Lucja Hedeszyńska.

Ciesząc się, iż gniazdo budzyńskie znów ożyło, życzymy mu jak najlepszego rozwoju dla dobra naszej młodzieży.

Wyjaśnienia prawne

Czy najbliższa rodzina osoby ubezpieczonej na wypadek choroby ma prawo korzystać z świadczeń Kasy Chorych?

W myśl art. 33 ustawy z 1920 r. o ubezpieczeniu na wypadek choroby współmałżonek osoby ubezpieczonej na wypadek choroby np. żona ksiązkowego, pracującego w instytucji X, i inni najbliżsi krewni mają prawo korzystania ze świadczeń Kasy Chorych o ile: 1) mieszkają razem z ubezpieczonym, 2) utrzymywani są wyłącznie z jego zarobku i 3) nie podlegają sami obowiązkowi ubezpieczenia. Brzmienie przepisów powyższych jest najzupełniej wyraźne a jednak w praktyce kasowej wynikają częste spory przy interpretacji cytowanego artykułu. Zarządy kas chorych odmawiają np. często żonie ubezpieczonego prawa do świadczeń kasy, opierając się na fakcie, że ubezpieczony czerpie swój dochód z innego źródła, niepodlegającego ubezpieczeniu, np. prócz stanowiska lekarza w szpitalu, przyjmuje u siebie prywatnych chorych. Taka interpretacja postanowień ustawy jest dowolna i w drodze odwołania do okręgowego urzędu ubezpieczeń, ewentualnie później do Głównego Urzędu Ubezpieczeń, można uzyskać należytą obronę praw nabytych z mocy ustawy.

Zaznaczyć należy, iż w razie nieprzychylnych decyzji w tego rodzaju sprawie ze strony Głównego Urzędu Ubezpieczeń decyzję tej instancji zaskarżyć można do Najwyższego Trybunału Administracyjnego.

W jaki sposób odwołać się można od nakazu urnego, wydanego przez sąd powiatowy?

Sąd powiatowy, w myśl przepisów nowego procedury karnej może w wypadku drobnych wykroczeń wydawać i zw nakazy karne, wymierzające karę grzywny lub aresztu. Od nakazu karnego wnieść można sprzeciw w ciągu 7 dni od daty doręczenia odpisu nakazu. Sprzeciw adresuje się i wnosi od tego samego sądu, który nakaz wydał. Na skutek sprzeciwu sąd rozpatruje sprawę w trybie zwykłym na posiedzeniu, wywołując przytem oskarżonego, wskazanych świadków i t. p. K. Kl.

SPORT

Hokej na lodzie

Atrakcyjne spotkanie między „Warta I” i „A. Z. S.”, odbędzie się w czwartek, o godz. 10.30 na Przepadku. Spotkanie to wzbudzi niewątpliwie wielkie zainteresowanie, podobnie jak w latach ubiegłych, kiedy uważane było za lokalne „derby” hokejowe. Oba zespoły wystąpią w najlepszych składach, należy więc oczekiwać ciekawej gry, tembardziej, że „Warta I” „A. Z. S.” staną do walki po dobrym treningu. — Po tem spotkaniu odbędą się o godz. 12 również ciekawe zawody „Lechia I” — „Warta II”.

Narciarstwo

Bronisława Staszek Polankowa wywiliła przed kilku tygodniami prawą rękę i narażenie nie może jeszcze normalnie poruszać się na nartach. Mimo to nie zaniedbuje treningu i jeździ o jednym kiju, udzielając wskazówek uczestnikom swojego kursu narciarskiego. (Tel. wł.) A. K.

Berych Władysław i bracia Skupnowie wybili się na czoło biegaczy w próbnym biegu na 10 km. Wobec tego największe szanse na zdobycie pierwszego miejsca w dzisiejszym biegu sztafetowym miałaby Sekcja Narciarska Polsk. Tow. Tatrzńskiego. (Tel. wł.) A. K.

Bronisław Czech został zwolniony ze służby wojskowej i startować będzie normalnie w klasie cywilnej. Najroźniejszym jego konkurentem będzie Antoni Szostak z Sokola. (Tel. wł.) A. K.

Piłka nożna

Treningi piłki nożnej K. S. „Warta” odbywają się co środę od godz. 19 do 21 w szkole powszechnej przy ul. Słowackiego.

Różne

Eliminacyjne strzelanie na strzelnicy małokalibrowej przy ul. Ratajczaka odbędzie się dziś od godz. 18 do 21.

Życie organizacyjne

K. S. „Victoria” — Poznań. Roczne walne zebranie odbędzie się 3 stycznia o godz. 19.30 w lokalu u p. Spychał, przy ulicy Marsz. Focha. W razie nieprzychylnia dostatecznej ilości członków, odbędzie się pół godziny później drugie zebranie, bez względu na ilość obecnych.

Klub Sportowy „Skra” Poznań. — Języcze. Roczne walne zebranie odbędzie się w sobotę o godz. 19 w lokalu Sallmanowej przy ul. Dąbrowskiego 34.

RADJO

Programy radjofoniczne:

Piątek, dnia 2 stycznia 1931 r.
Poznań (335 m) godz. 7.15 gazeta poranna; godz. 13.05 koncert gramofonowy; godzina 14.00 komunikaty PAT, notowania giełdy pien.; godz. 16.45 odczyt z cyklu o dziennikarstwie; godz. 17.00 transmisja nabożeństwa z Bazyliki wileńskiej; godz. 18.00 program dla dzieci; godz. 19.00 arje i pieśni romantyków niemieckich. (wykona art. op. Stanisław Roy tenor), przy fortepianie prof. Fr. Łukasiewicz; g. 19.45 „Tydzień przeciwgruźliczy” p. t. „Społeczna walka z gruźlicą” (wygl. dr. Staroniewicz); godz. 23.00 słuchowisko z Wilna. Magdalena Samozwaniec: „Na ustach grzechu” (w oprac. radjofon. p. Witolda Hulewicz); godz. 20.45 koncert muzyki lekkiej (transmisja z Warszawy); godz. 22.00 sygnał czasu itd.; godz. 22.15 muzyka taneczna z cukierni „Polonia”.

Warszawa (1412 m) godz. 12.10 muzyka gramofonowa; godz. 16.25 muzyka gramofonowa; godz. 17.15 Wilno w ramach państwa Polskiego — wygl. Mieczysław Limonowski; godz. 17.45 muzyka lekka; godz. 19.10 giełda rolnicza; godz. 20.00 pogadanka muzyczna; godz. 22.15 transmisja z Filharmonii Warszawskiej.

Königsusterhausen (1635 m) 12.00 i 14.00 gramofon, 16.30 koncert symf. z Lipska, 20.00 muzyka taneczna, 21.40 słuchowisko „Szofer taksówki”; **Budapeszt** (550 m) 19.30 transmisja z opery; **Wiedeń** (516 m) 19.35 gramofon, 20.15 koncert z udz. solistów; **Strasburg** (345 m) 17.45 gramofon, 20.30 koncert instr.; **Oslo** (1071 m) 20.00 koncert symf.; **Sztokholm** (435 m) 20.00 muzyka baletowa, 21.40 koncert solistów; **Bakareszt** (394 m) „Cavalleria rusticana” i „Pajace” (gramofon).

Sobota, dnia 3 stycznia 1931 r.

Poznań (335 m) godz. 7.15 gazeta poranna; godz. 13.05 koncert gramofonowy; godzina 14.00 komunikaty PAT, notowania giełdy pien.; godz. 16.45 odczyt z cyklu o dziennikarstwie; godz. 17.00 transmisja nabożeństwa z Bazyliki wileńskiej; godz. 18.00 program dla dzieci; godz. 19.00 arje i pieśni romantyków niemieckich. (wykona art. op. Stanisław Roy tenor), przy fortepianie prof. Fr. Łukasiewicz; g. 19.45 „Tydzień przeciwgruźliczy” p. t. „Społeczna walka z gruźlicą” (wygl. dr. Staroniewicz); godz. 23.00 słuchowisko z Wilna. Magdalena Samozwaniec: „Na ustach grzechu” (w oprac. radjofon. p. Witolda Hulewicz); godz. 20.45 koncert muzyki lekkiej (transmisja z Warszawy); godz. 22.00 sygnał czasu itd.; godz. 22.15 muzyka taneczna z cukierni „Polonia”.

Warszawa (1412 m) godz. 12.10 muzyka gramofonowa; godz. 14.30 „Przegląd wydawnictw periodycznych” — prof. H. Mościcki; godz. 15.50 „Kryzys w żegludze pasażerskiej na Atlantyku” — wygl. dr. W. Ormicki; godz. 16.35 „O mistrzach szabli i szpady w Polsce” — wygl. inż. Włodzimierz Mańkowski; godz. 17.00 nabożeństwo z Ostrzej Bramy w Wilnie; godz. 18.00 program dla dzieci; godz. 19.25 Centralne Tow. Organizacji i Kolek Rolniczych do swych członków i ogółu rolników; godz. 20.00 „Nastach grzechu” — w oprac. Witolda Hulewicz. (transmisja z Wilna); godz. 20.45 muzyka lekka; godz. 21.15 feljeton „W słoncu i kwiatach” (wygl. red. J. S. Mar); godzina 22.00 P. Maciej Gruszczyński, wygl. feljeton p. t. „W budzie na Szczepańskim placu”; godz. 22.15 20 minut poświęcone Chopinowi, (transmisja ze Lwowa; godzina 23.00 muzyka taneczna.

Königsusterhausen (1635 m) 12.00 i 14.00 gramofon, 16.30 muzyka skandynawska, 20.30 muzyka lekka, 21.15 „Piękny jest świat” 2 akt opt. Lehara; **Budapeszt** (550 m) 19.30 pieśni węgierskie, 20.30 koncert muzyki operetkowej; **Rzym** (441 m) 20.40 transmisja opery z Teatro San Carlo z Neapolu; **Praga** (486 m) 20.00 koncert symfoniczny z sali Smetany.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Dnia 29. grudnia zgłoszono: Katarzyna Wojciechowska, z domu Popielska, wdowa, 71 l. Joanna Kubicka, z domu Maczyńska, 60 l. Franciszek Mróz, robotnik, 42 l. Piotr Trzybiński, robotnik, 53 l. Władysław Leśniewicz, mistrz obuw., 70 l. Elżbieta Nawrocka, biuralistka, 27 l. Andrzej Parysek, mistrz krawiecki, 52 l. Wiktoria Johnówna, 14 dni. Aleksander Nowacki, em. organista, 76 l. Julja Tulliszka, z domu Proska, wdowa, 93 l. Marja Rożkowa, z domu Musielewska, 71 l. Jan Kruszyński, ślusarz, 45 l. Stanisław Podkomorski, ksiądz proboszcz, 57 lat. Agnieszka Polakówna, służąca, 68 l. Krystyna Ostrowska, 2 l. 10 mies 2 dni. Jadwiga Lange, z domu Skrzyńska, 93 l. Alfred Schmidt, kowal kol., 86 l. Stefan Odrowąż-Wilkowski, właśc. drogerji, 73 l. Katarzyna Kaisner, z domu Drąg, wdowa, 39 l. Teresa Barbara Marja Beyer, 21 dni.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożyło w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: M. M. z podziękowaniem za wysłuchanie z prośbą o dalszą pomoc, 10 zł. — Ze Zjazdu konferencyjnego oddziału Poznańsko-Pomorskiego Tow. Ubezpiecz. „Vita” Poznań, Franciszka Ratajczaka 9, 50 zł. — Potu in parafja Chońska, 21 zł. — K. R. za otrzyma-

ne łaski 6 zł. — Rodzina Gryzima-Gratkowskich z Kościana z podziękowaniem za otrzymane łaski z prośbą o zdrowie i błogostawieństwo 20 zł. — S. N. z podziękowaniem za otrzymaną pomoc pieniężną 3 zł. — Janka i Miecia K z Poznania 50 zł. — F. C 5 zł. — N. N. za złożenie egzaminu i otrzymane łaski 10 zł. — Stanisław Bocheński 20 zł. — S. Sz 5 zł. — N. N. Pleszew, 2 złote. — N. N. Czempin - Opalenica 10 złotych. — N. N. 10 zł. — M. Z. z prośbą o zdrowie dla męża 10 zł. — N. N. za szczęśliwą operację Józefa Tomaszewskiego z prośbą o zdrowie 20 zł. — M. R. z prośbą o zdrowie 10 zł. — M. P. 2 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 2120,75 zł.

Na ubogich m. Poznania: Władysław Wencel, Poznań, zamiast powinnowszowań noworocznych 10 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 939,50 zł.

Na dom sierót na Śródcie: 60 zł wypłacono dnia 29. 12. 30 r. Siostrze Wincencie.

SKRZYŃKA DO LISTÓW

— **Ostrów 29.** Nie wiemy, o co Panu chodzi. Jeżeli obie strony były winne, małżeństwo rozwiązano z winy obojga małżonków i kwestja dalszego utrzymania pozostaje niezmienną. Inaczej, gdyby winną rozvodu uznano wyłącznie żonę Pana, wtedy paragraf, o którym Pan wspomina, miałby zastosowanie. (aK.)

— **Ste De.** Trochę to wszystko niezrozumiałe. Jeżeli zamówił Pan np. 50 sztuk, nie ma Pan rabatu, jeżeli 100 sztuk otrzymuje Pan rabat. Może Pan również zamówić towar w ten sposób, że z zamówionych 100 sztuk odbiera Pan i płaci 50 natychmiast, a 50 np. za miesiąc. Wówczas, o ile warunki sprzedaży na to pozwalają, może Pan otrzymać rabat. O „przymusie” podpisywania umów handlowych niema mowy, gdyż zawarcie jej zależy zupełnie od woli kontrahentów. Nota jest tylko udokumentowaniem zamówienia, nie jest obowiązkiem, jak np. u

maklerów, jednak w powszechnym zwyczaju Podpis odbiorcy uważa się za wyrażenie zgody, zamówienie bez podpisu nie jest więc zamówieniem. Więcej towaru, niż Pan zamówił, nie potrzebuje Pan odbierać. (aK.)

— **M. P. N.** Uważalibyśmy za najwłaściwsze założenie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Ta forma spółki handlowej właśnie najlepiej nadaje się do przedsiębiorstw tego rodzaju, ograniczając ponadto osobistą odpowiedzialność. Co do szczegółów należy poradzić się notariusza. (aK.)

— **St. G.** O ile Pan mieszkanie i skład nie chce objąć i uważa kontrakt za rozwiązany, trzeba wezwać przeciwnika do zwrotu pieniędzy w jakimś możliwym czasokresie, np. w ciągu dwóch tygodni, a następnie wytoczyć skargę. Ponieważ skarga podlega właściwości sądu okręgowego, gdzie musi Pani być zastąpiona przez adwokata, radzimy odrazu odnieść się do jednego z adwokatów poznańskich. (aK.)

— **B. K., Jeżyce.** Do Wielkopolskiej Izby Skarbowej, wydział emerytur i rent. Opisać przebieg służby i załączyć posiadane dokumenty. (aK.)

WIECZÓR SYLWESTROWY

AUTOMOBILKLUBU WIELKOPOLSKI

W środę, 31 grudnia br., urządza Automobilklub Wielkopolski w swych nowych lokalach klubowych dla swych członków i wprowadzonych przez nich gości „Wieczór Sylwestrowy”. Początek o godz. 21. Komisja Gospodarcza czyni wszelkie starania, by wieczór ten członkom i gościom jaknajwięcej uprzyjemnić. Wstęp wynosi dla członków i gości 10.— dw 2 491

Obrazy i oprawa obrazów tylko
Witold Leworski,
 Wrocławska 36.
 Pw 6511-48,129

Przypomina się pp. członkom i sympatykom, że

Bal Reprezentacyjny

Poznańskiego Towarzystwa Pływackiego w Poznaniu

odbędzie się w sobotę, dnia 3 stycznia 1931 r. o godz. 20-tej w salach „Łoży”, Grobla 25.

Zarząd P. T. P.

W środę, dnia 31 grudnia o godz. 7 rano zasnęła w Bogu opatrzona Sakramentami św., w 79 roku życia, nasza droga matka, babka i prababka, ś. p.

z Skąpskich

Jadwiga Jarczewska

o czem donoszą Krewnym i Znajomym w ciężkim smutku pogrążeni

Andrzejowie Prądyńscy.

Września, 31 grudnia 1930.

Pogrzeb odbędzie się w sobotę, 3 stycznia o godzinie 3 po południu z domu żałoby. Msza św. żałobna za spokój duszy w poniedziałek o godzinie 7.45.

W dniu 30 grudnia 1930 r., o godz. 16.00 zasnął w Bogu po krótkich lecz ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy mąż, nasz najukochańszy, troskliwy ojciec, teść i dziadek, ś. p.

Wawrzyniec Łukaszyk

emeryt. leśniczy państwowy
 odznaczony srebrnym „Krzyżem Zasługi”
 przeżywszy lat 81.

W ciężkim smutku pogrążeni

żona i rodzina.

Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 3 stycznia 1931 r. o godzinie 15,00 ze Szpitala Miejskiego na cmentarz farny przy ul. Bukowskiej.

Żabikowo, Poznań, Czarnków, Kocunia, Połajewo, Obrzycko, Huta-Pusta, Bydgoszcz, Herne, Lüttelbracht w grudniu 1930 r.

Dnia 30 grudnia 1930 zasnął w Bogu, ś. p.

ks. Maksymilian Figasiewicz

wikariusz otorowski.

Nabożeństwo żałobne i pogrzeb odbędzie się w piątek, o godzinie 10.

O memento za duszę kochanego i gorliwego Konfratra prosi

ks. Jauksz
 proboszcz otorowski.

dw 2487

We wtorek, dnia 30 grudnia 1930 r., zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., w 75 roku życia, nasz ukochany mąż, ojciec, teść i dziadek, ś. p.

Stefan Giersberg

Pogrzeb odbędzie się w piątek, dnia 2 stycznia 1931 r., o godz. 14 z kaplicy we Wróblewie na cmentarz parafjalny w Biezdrowie. Msze św. za duszę drogiego Zmarłego odbędą się w sobotę, dnia 3 stycznia, w Biezdrowie i w Poznaniu o godz. 9 w kościele św. Wojciecha.

zw 27 112

W smutku pogrążeni

żona, dzieci i wnuczki.

Dnia 30 grudnia 1930 r. zasnął w Bogu po krótkich lecz ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy mąż, nasz troskliwy ojciec, ukochany syn, brat i szwagier, ś. p.

Antoni Rypiński

kupiec
sodalis marianus

b. powstaniec, członek Bractwa Kurkowego
przeżywszy lat 50. Pogrzeb odbędzie się w sobotę, 3 stycznia, o godz. 2 po poł. z zakładu św. Józefa, na cmentarz farny, o czym donoszą

dw 2490

w smutku pograżeni

Poznań, dnia 31. 12. 1930.

żona z dziećmi i rodzina.

Zakład pogrzebowy „Bracia Nowak” pl. Nowomiejski 10 tel. 1040

Za dowody współczucia, liczne wieńce i kwiaty oraz oddanie ostatniej przysługi naszej drogiej Zmarłej, ś. p.

Magdalenie Sosińskiej
składają serdecznie

Bóg zapłać!

zw 27097

Córka i zięć.

Przewielbiamu Durnowi-Batwu, Sza owaru Kółku Rolniczemu w Witkowie oraz wszystkim Przyjaciołom i Znajomym za oddanie ostatnią przysługę, ś. p.

Józefowi Graczykowskiemu
składają najserdeczniejsze

Bóg zapłać!

Witkowie w grudniu 1930 r.

żona i rodzina.

Za liczne przesłane nam życzenia z okazji naszego ślubu składamy wszystkim Przyjaciołom i Znajomym najszczerze staropolskie

Bóg zapłać!

Zaniemyśl, w listopadzie 1930 r.

Janina i Xawery Stengertowie

W środę, dnia 31 grudnia 1930 r., o godz. 5 rano zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., po ciężkich cierpieniach, nasz czoigodny i zawsze życzliwy szef, ś. p.

Aleksander Zawadzki

dyrektor dóbr.

Pogrzeb odbędzie się w piątek, 2. 1. 1931, o godz. 2,30 po poł. z kaplicy św. Józefa. Pamięć Jego w sercach naszych nigdy nie zgaśnie.

dw 2492

W smutku pograżony

Ul. Strzałowa 7.

Personel Mleczarni Centralnej.

Znany i ogólnie lubiany zespół artystyczny

Konarski i Różański

koncertuje od 1. stycznia 1931

w Cukierni „NOWEJ”

przy ul. 27 Grudnia 17, obok Teatru Polskiego. W niedziele i święta matine od godz. 12-ej. Lokale całkowicie odnowione.

Pw 004-52,84

Dnia 30 b. m. zasnął w Panu w 46-ym roku życia a 17-ym kapłaństwa, ś. p.

ks. Maksymilian Figasiewicz

wikariusz w Otorowie

Nabożeństwo żałobne i pogrzeb odbędzie się w Otorowie w piątek, 2 stycznia, o godzinie 10. Duszę Zmarłego polecam gorąco modlitwom Konfratrów.

Ks. Laskowski

dziekan lwówecki.

dw 2484

Lwówek, 30 grudnia 1930 r.

Za złożone nam dowody współczucia, za liczne wieńce i kwiaty, a szczególnie za oddanie ostatniej przysługi drogiej żonie mej i naszej najdroższej matce, ś. p.

Marii Zabłockiej

składamy na tej drodze Przew. Duchowieństwu, Towarzystwom i Organizacjom, wszystkim Krewnym, Znajomym i Przyjaciołom, nasze najserdeczniejsze staropolskie

Bóg zapłać!

zw 27109

Jan Zabłocki z rodziną.

Aleksander Zawadzki

dyrektor dóbr

przeżywszy lat 55, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., zasnął w Panu, dnia 31. XII. 1930 roku.

Pogrzeb odbędzie się w piątek, dnia 2. I. 1931 r., o godz. 2,30 po południu z kaplicy św. Józefa na cmentarz parafialny. Msza św. nastąpi jutro, w sobotę, 3. I. 1931 r., o godz. 8 rano w kościele Bożego Ciała

W ciężkim smutku pograżeni

Poznań, Strzałowa 7.

rodzina i przyjaciele.

Zakład Pogrzeb. „Ceremonia” Poznań, Towarowa 25 tel. 31-80

dw 2493

Linoleum

gładkie w różnych kolorach i deseniach oraz

dywany i chodniki

kupuje się bardzo korzystnie na ulicy

Pocztowej 31 u

Waligórskiego

Pw 5415 16 40 37/8

Składnicę

w Śródmieściu Poznania, 1000 do 2000 m², blisko dworca, z boznicą kolejową

oddamy w dzierżawę.

Zgłoszenia do Kurjera Pozn. pod zw 27115

Dnia 31 grudnia 1930 roku zasnął w Bogu po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., nasz najdroższy syn i brat, ś. p.

Józef Czekala

przeżywszy lat 23. Pogrzeb odbędzie się w sobotę, 3 stycznia, po poł. o godz. 1,30 z kaplicy cmentarnej w Jeżycach, o czym donoszą

w smutku pograżeni

Poznań, 31. XII. 1930 r.

rodzice i rodzina.

Uprasza się w myśl życzenia Zmarłego o nieskładanie wieńców.

dw 2490

Zakład pogrzebowy „Bracia Nowak”, Plac Nowomiejski 10 tel. 1040

Za spokój duszy, ś. p.

Witolda Weichmana

inżyniera dyp.

Zmarłego w Katowicach w dniu 22 bm., odbędzie się

msza św.

w Poznaniu, w kaplicy św. Józefa, w piątek, dnia 2. 1. 31. o godz. 10-ej, o czym zamierzają

zw 27114

matka z rodziną

We wtorek, dnia 30 grudnia 1930 r., rozstała się z tym światem, po długich i ciężkich z anielską cierpliwością znośzonych cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., nasza najdroższa córka i siostra, ś. p.

Zofia Grzegorzówna

przeżywszy lat 23. Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 1. 1. 1931 r., o godz. 2,30 z domu żałoby przy ulicy Spokojnej 29.

W ciężkim smutku pograżeni

rodzice i siostra.

Poznań.

dw 2479

Zakład pogrzebowy St. Jaskiewicz, Klasztorna 14.

Dr. G. Zaremba z Poznania,
rozpocznie znowu ordynację 6. I. 1931 r.

w Krynicy Willa Wisła.

dw 2484

Osiedliłem się

Dr. med. St. Janczewski

specjalista chorób skóry i pęcherza
przyjmuje od godz. 10 - 12 i 16 - 18

Poznań, ulica Dąbrowskiego 36.

Telefon 78-79.

zw 2708

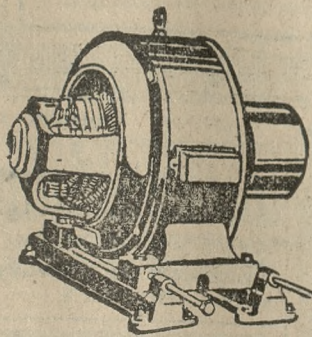
Fr. Przybecki

Hurtownia Wini i Spirytualji Probiernia
ul. 3 Maja 3a. Poznań Tel. 53-30 i 41-51

Wszystkim Klientom serdecznie

Dosiego Roku!

Pw 8015-52,98

Szanownej Klienteli życzy

Szczęśliwego Nowego Roku

Feliks Kaczmarek

Przedsiębiorstwo Elektrotechniczne Poznań, Stary Rynek 52, II
wejście z ul. Wodnej 1. Telefon 56-03
Tw 828

ZAWIADOMIENIE.

Arcyksiążęcy Browar w Żywcu

zawiadamia wszystkich P. T. Odbiorców i Konsumentów
„Piwa Żywieckiego“, iż
z dniem 1-go stycznia 1931 roku
przeniósł składnię piwa z ulicy Marszałka Focha nr. 31
do własnych lokali przy

ul. Dąbrowskiego 28

Powołując się na powyższe zawiadomienie, życzę wszystkim
P. T. Odbiorcom i Konsumentom Piwa Żywieckiego

DOSIEGO ROKU

uprzejmie prosząc o łaskawe dalsze poparcie mojego przed-
siębiorstwa i darzenia mnie dotychczasowem Swem pełnem
zaufaniem.

Z poważaniem

Józef Liedke

Reprezentacja Arcyksiążęcego Browaru
w Żywcu

Poznań, ul. Dąbrowskiego 28.

Telefon 74-78

Chcesz

kupić sprzedać kamienicę, mają-
tek, skład zgłosze do Jaśkiewi-
cza. Poznań, Fredry 6.
zdw 51 611

Zapraszam

moich życzliwych i sympatycznych Gości

na Sylwestra.

Restauracja Orlikowski, Kwiatowa 12.

zw 27 113

Dosiego Roku

życzy Szanownej Klienteli

W. Patalas, Zakłady malarskie
Poznań - Gdynia.

nw 8157

Szanownej Klienteli
i wszystkim Życzliwym

Szczęść Boże w Nowym Roku!

Jan Szymański

Fabryka wyrobów papierowych, Bydgoszcz
Oddział Poznań, ul. Poznańska 1/3.

Pw 8 000-63.823

DOSIEGO ROKU

życzą Szanownej Klienteli

Zjednoczeni Fryzjerzy

Zakład I. ul. Fredry 12, Zakład II. Aleje Marcink. 8,
telefon 15-75 telefon 15-85.

zw 27072

Moim Szanownym Gościom, Przyjaciółom i Znajomym
życzę wesołego i zdrowego

NOWEGO ROKU!

ST. KACZMAREK

Ogród Zoologiczny

Przy tej sposobności przypominam uprzejmie, że
w każdy czwartek urządzam

WIECZOREK TANECZNY

Wstęp wolny!

Wstęp wolny!

nw 6812

Dosiego Roku!

Szanownej Klienteli, Znajomym i Sympa-
tykom

Pw 7996 52,71

Drogerja Monopol

wł. B. Rutkowski

Poznań, ul. Szkolna nr. 6.

Dosiego Roku

życzy Szan. Gościom i Znajomym oraz zapra-
sza na zakończenie starego roku.

Feliks Scheller,

Kawiarnia Zamkowa.

zw 27 128

Szanownej Klienteli życzy

Dosiego Roku

„RENAISSANCE“ Solon Fryzjerski
dla Pań i Panów, właśc. Czesław Witkowski,
Poznań, Aleje Marcinkowskiego 24.

zw 21 105

Naszem Szanownym Gościom, Klient-
tom i Znajomym życzą

Dosiego Roku

HOFFMANN i SKOWROŃSKI,
Cukiernia — Wielka 15.

zw 27 111

Szanownym Odbiorcom
składam najserdeczniejsze życzenia

Dosiego Roku!

Wiktor Przybylski

Poznań, Marszałka Focha 55.

zw 27 114

RESTAURACJA RZYMSKA

ul. Matejki 56

Tel. 70-65

życzy swoim Szanownym Gościom

Dosiego Roku

zapraszając równocześnie na

zw 27 118

NOC SYLWESTROWĄ

Koncert — Dancing — Różne niespodzianki — Wybo-
rowa kuchnia — Dobrze pielęgnowane napoje.
Lokal otwarty codziennie do 3 rano.

Naszej Szanownej Klienteli oraz wszystkim Znaj-
omym i Przyjaciółom życzymy

zdrowego i pomyślnego NOWEGO ROKU

Bracia Strobel,
fabryka wybornych wyrobów mięsnych.
Specjalność: towary trwałe.
Poznań, św. Marcin 28. Telefon 41-54.

nw 6819

Restauracja i Śniadalnica

Sew. Mielżyńskiego 5.

Wł. W. Cybertowicz i K. Łakomy.

Szanownym i serdecznym naszym Gościom życzymy

Dosiego Roku.

zw 27 110

TANIO MIŁO
I WESOŁO
pożegnasz STARY ROK
w **Dancingu - Restauracji**
Jazz-Palais
Sołacz, Sołacka 1 — telefon 38-27.
W karnawale przy dobrych napojach i doskonałej orkiestrze pobyt da każdemu zupełne zadowolenie.

Wszystkim naszym Szanownym Odbiorcom składamy serdeczne życzenia
POMYŚLNEGO NOWEGO ROKU

Galicyjskie Towarzystwo Naftowe
„GALICJA“ S. A.

Biuro Sprzedaży w Poznaniu Biuro Sprzedaży w Krotoszynie
Biuro Sprzedaży w Gnieźnie dw 2463

1931
Dosiego Roku
wszystkim naszym Klientom zasyła
REKLAMA Drukarni Polskiej S. A. w Poznaniu
Al. Marcinkowskiego 17, tel 44-61
Pracownia rysunków, kłisz i wzorów ogłoszeń reklamowych.

Szanownej Klienteli składam serdeczne

zyczenia Noworoczne!

Z poważaniem
Kazmierczak, Masażysta
zw 27128 Młyńska 3.

Szan. Odbiorcom i Znajomym zyczę

Dosiego Roku!

Wiktor Gabryś,
skład rzeźniczy.
Poznań, Dąbrowskiego nr. 65.
zw 27140

Kino „Renaissance“
ul. Kantaka 8/9

Wielki codzienny noworoczny program
„Z więzienia w kajdany“
wesół komedjodramat z udziałem Hr. Esterhazy, Georga Aleksandra oraz

„Wyspa straceńców“
w roli głównej Miltona Sills
łącznie 18 aktów.
Pw 8 616-52.96

Pomyślnego Nowego Roku

życzy wszystkim Szan. Klientom, Dostawcom i Przyjaciółom zw 27120

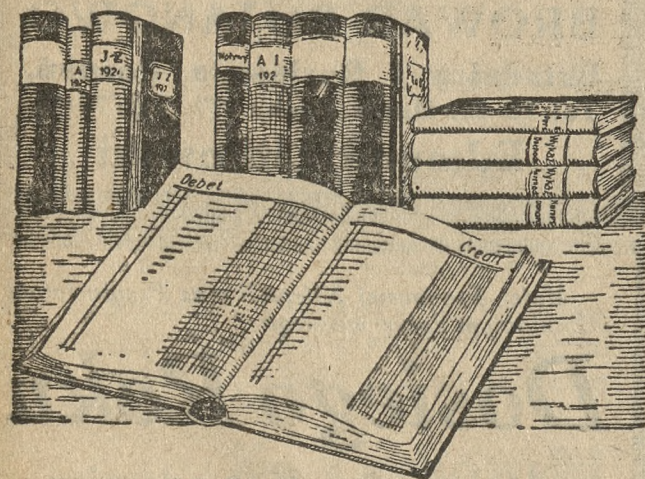
Zygmunt Morawski
skład obrazów, szklarnia artystyczna i budowlana
Poznań, ul. Półwiejska nr. 7, telefon 52-57.

KARNAWAŁ

rozrywkowe, dancingowe i t. p. artykuły.

Wyrób „ESEM“

Warszawa, Mławska 5/17.
Pw 805

J. GOŹDZIEJEWSKI

Poznań, ul. Wielka 20 - Tel. 1856

DRUKARNIA - LIT. - OFFSET
FABRYKA OPAKOWAŃ I KSIĄG

Wykonuje wszelkie księgi: bankowe, urzędowe oraz kupieckie w trwałej oprawie.

Wytworne druki, reklamy, plakaty, opakowania, etykiety, księgi, dyplomy.
zw 27125

Dr. Med.

Do mniejszego ruchliwego miasteczka Wielkopolski potrzebny jest natychmiast lekarz, możliwie mający już kilka lat praktyki. Egzystencja świetna, dająca dochodu co najmniej 2000 zł miesięcznie. Kasa Chorych i wielkie poparcie obywatelstwa zapewnione. Oferty: Reklama Polska, Poznań, Al. Marcinkowskiego 6, pod „5812“. zw 27117

Dyplomowany mistrz elektrotechniki

biegły w projektach i kalkulacji, poszukuje odpowiedniej posady. Oferty do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 27096

NA KARNAWAŁ!!!

ubrania frakowe, smokingowe, wizytowe
ubrania męskie i płaszcze — z materiałów krajowych i zagranicznych wykonuje pierwszorzędnie pod gwarancją podług najnowszych kreacji zagranicznych

Telefon 1759 **JAN SZCZECH, POZNAŃ**

Pocztowa 30, narożnik Alei Marcinkowskiego

Wielki wybór materiałów stale na składzie!
zw 27098

PATENTY

wzory i znaki ochronne w Polsce i zagranicą

MARCELI ZOCH.

inżynier dyplomowany, rzecznicznik patentowy

Poznań, Praceznica 9
Pw 83241

KINO WILSONA, Łazarz.
tylko 1-2-3-4-5-6-7-8-9-10-11-12-13-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-100-101-102-103-104-105-106-107-108-109-110-111-112-113-114-115-116-117-118-119-120-121-122-123-124-125-126-127-128-129-130-131-132-133-134-135-136-137-138-139-140-141-142-143-144-145-146-147-148-149-150-151-152-153-154-155-156-157-158-159-160-161-162-163-164-165-166-167-168-169-170-171-172-173-174-175-176-177-178-179-180-181-182-183-184-185-186-187-188-189-190-191-192-193-194-195-196-197-198-199-200-201-202-203-204-205-206-207-208-209-210-211-212-213-214-215-216-217-218-219-220-221-222-223-224-225-226-227-228-229-230-231-232-233-234-235-236-237-238-239-240-241-242-243-244-245-246-247-248-249-250-251-252-253-254-255-256-257-258-259-260-261-262-263-264-265-266-267-268-269-270-271-272-273-274-275-276-277-278-279-280-281-282-283-284-285-286-287-288-289-290-291-292-293-294-295-296-297-298-299-300-301-302-303-304-305-306-307-308-309-310-311-312-313-314-315-316-317-318-319-320-321-322-323-324-325-326-327-328-329-330-331-332-333-334-335-336-337-338-339-340-341-342-343-344-345-346-347-348-349-350-351-352-353-354-355-356-357-358-359-360-361-362-363-364-365-366-367-368-369-370-371-372-373-374-375-376-377-378-379-380-381-382-383-384-385-386-387-388-389-390-391-392-393-394-395-396-397-398-399-400-401-402-403-404-405-406-407-408-409-410-411-412-413-414-415-416-417-418-419-420-421-422-423-424-425-426-427-428-429-430-431-432-433-434-435-436-437-438-439-440-441-442-443-444-445-446-447-448-449-450-451-452-453-454-455-456-457-458-459-460-461-462-463-464-465-466-467-468-469-470-471-472-473-474-475-476-477-478-479-480-481-482-483-484-485-486-487-488-489-490-491-492-493-494-495-496-497-498-499-500-501-502-503-504-505-506-507-508-509-510-511-512-513-514-515-516-517-518-519-520-521-522-523-524-525-526-527-528-529-530-531-532-533-534-535-536-537-538-539-540-541-542-543-544-545-546-547-548-549-550-551-552-553-554-555-556-557-558-559-560-561-562-563-564-565-566-567-568-569-570-571-572-573-574-575-576-577-578-579-580-581-582-583-584-585-586-587-588-589-590-591-592-593-594-595-596-597-598-599-600-601-602-603-604-605-606-607-608-609-610-611-612-613-614-615-616-617-618-619-620-621-622-623-624-625-626-627-628-629-630-631-632-633-634-635-636-637-638-639-640-641-642-643-644-645-646-647-648-649-650-651-652-653-654-655-656-657-658-659-660-661-662-663-664-665-666-667-668-669-670-671-672-673-674-675-676-677-678-679-680-681-682-683-684-685-686-687-688-689-690-691-692-693-694-695-696-697-698-699-700-701-702-703-704-705-706-707-708-709-710-711-712-713-714-715-716-717-718-719-720-721-722-723-724-725-726-727-728-729-730-731-732-733-734-735-736-737-738-739-740-741-742-743-744-745-746-747-748-749-750-751-752-753-754-755-756-757-758-759-760-761-762-763-764-765-766-767-768-769-770-771-772-773-774-775-776-777-778-779-780-781-782-783-784-785-786-787-788-789-790-791-792-793-794-795-796-797-798-799-800-801-802-803-804-805-806-807-808-809-810-811-812-813-814-815-816-817-818-819-820-821-822-823-824-825-826-827-828-829-830-831-832-833-834-835-836-837-838-839-840-841-842-843-844-845-846-847-848-849-850-851-852-853-854-855-856-857-858-859-860-861-862-863-864-865-866-867-868-869-870-871-872-873-874-875-876-877-878-879-880-881-882-883-884-885-886-887-888-889-890-891-892-893-894-895-896-897-898-899-900-901-902-903-904-905-906-907-908-909-910-911-912-913-914-915-916-917-918-919-920-921-922-923-924-925-926-927-928-929-930-931-932-933-934-935-936-937-938-939-940-941-942-943-944-945-946-947-948-949-950-951-952-953-954-955-956-957-958-959-960-961-962-963-964-965-966-967-968-969-970-971-972-973-974-975-976-977-978-979-980-981-982-983-984-985-986-987-988-989-990-991-992-993-994-995-996-997-998-999-1000-1001-1002-1003-1004-1005-1006-1007-1008-1009-1010-1011-1012-1013-1014-1015-1016-1017-1018-1019-1020-1021-1022-1023-1024-1025-1026-1027-1028-1029-1030-1031-1032-1033-1034-1035-1036-1037-1038-1039-1040-1041-1042-1043-1044-1045-1046-1047-1048-1049-1050-1051-1052-1053-1054-1055-1056-1057-1058-1059-1060-1061-1062-1063-1064-1065-1066-1067-1068-1069-1070-1071-1072-1073-1074-1075-1076-1077-1078-1079-1080-1081-1082-1083-1084-1085-1086-1087-1088-1089-1090-1091-1092-1093-1094-1095-1096-1097-1098-1099-1100-1101-1102-1103-1104-1105-1106-1107-1108-1109-1110-1111-1112-1113-1114-1115-1116-1117-1118-1119-1120-1121-1122-1123-1124-1125-1126-1127-1128-1129-1130-1131-1132-1133-1134-1135-1136-1137-1138-1139-1140-1141-1142-1143-1144-1145-1146-1147-1148-1149-1150-1151-1152-1153-1154-1155-1156-1157-1158-1159-1160-1161-1162-1163-1164-1165-1166-1167-1168-1169-1170-1171-1172-1173-1174-1175-1176-1177-1178-1179-1180-1181-1182-1183-1184-1185-1186-1187-1188-1189-1190-1191-1192-1193-1194-1195-1196-1197-1198-1199-1200-1201-1202-1203-1204-1205-1206-1207-1208-1209-1210-1211-1212-1213-1214-1215-1216-1217-1218-1219-1220-1221-1222-1223-1224-1225-1226-1227-1228-1229-1230-1231-1232-1233-1234-1235-1236-1237-1238-1239-1240-1241-1242-1243-1244-1245-1246-1247-1248-1249-1250-1251-1252-1253-1254-1255-1256-1257-1258-1259-1260-1261-1262-1263-1264-1265-1266-1267-1268-1269-1270-1271-1272-1273-1274-1275-1276-1277-1278-1279-1280-1281-1282-1283-1284-1285-1286-1287-1288-1289-1290-1291-1292-1293-1294-1295-1296-1297-1298-1299-1300-1301-1302-1303-1304-1305-1306-1307-1308-1309-1310-1311-1312-1313-1314-1315-1316-1317-1318-1319-1320-1321-1322-1323-1324-1325-1326-1327-1328-1329-1330-1331-1332-1333-1334-1335-1336-1337-1338-1339-1340-1341-1342-1343-1344-1345-1346-1347-1348-1349-1350-1351-1352-1353-1354-1355-1356-1357-1358-1359-1360-1361-1362-1363-1364-1365-1366-1367-1368-1369-1370-1371-1372-1373-1374-1375-1376-1377-1378-1379-1380-1381-1382-1383-1384-1385-1386-1387-1388-1389-1390-1391-1392-1393-1394-1395-1396-1397-1398-1399-1400-1401-1402-1403-1404-1405-1406-1407-1408-1409-1410-1411-1412-1413-1414-1415-1416-1417-1418-1419-1420-1421-1422-1423-1424-1425-1426-1427-1428-1429-1430-1431-1432-1433-1434-1435-1436-1437-1438-1439-1440-1441-1442-1443-1444-1445-1446-1447-1448-1449-1450-1451-1452-1453-1454-1455-1456-1457-1458-1459-1460-1461-1462-1463-1464-1465-1466-1467-1468-1469-1470-1471-1472-1473-1474-1475-1476-1477-1478-1479-1480-1481-1482-1483-1484-1485-1486-1487-1488-1489-1490-1491-1492-1493-1494-1495-1496-1497-1498-1499-1500-1501-1502-1503-1504-1505-1506-1507-1508-1509-1510-1511-1512-1513-1514-1515-1516-1517-1518-1519-1520-1521-1522-1523-1524-1525-1526-1527-1528-1529-1530-1531-1532-1533-1534-1535-1536-1537-1538-1539-1540-1541-1542-1543-1544-1545-1546-1547-1548-1549-1550-1551-1552-1553-1554-1555-1556-1557-1558-1559-1560-1561-1562-1563-1564-1565-1566-1567-1568-1569-1570-1571-1572-1573-1574-1575-1576-1577-1578-1579-1580-1581-1582-1583-1584-1585-1586-1587-1588-1589-1590-1591-1592-1593-1594-1595-1596-1597-1598-1599-1600-1601-1602-1603-1604-1605-1606-1607-1608-1609-1610-1611-1612-1613-1614-1615-1616-1617-1618-1619-1620-1621-1622-1623-1624-1625-1626-1627-1628-1629-1630-1631-1632-1633-1634-1635-1636-1637-1638-1639-1640-1641-1642-1643-1644-1645-1646-1647-1648-1649-1650-1651-1652-1653-1654-1655-1656-1657-1658-1659-1660-1661-1662-1663-1664-1665-1666-1667-1668-1669-1670-1671-1672-1673-1674-1675-1676-1677-1678-1679-1680-1681-1682-1683-1684-1685-1686-1687-1688-1689-1690-1691-1692-1693-1694-1695-1696-1697-1698-1699-1700-1701-1702-1703-1704-1705-1706-1707-1708-1709-1710-1711-1712-1713-1714-1715-1716-1717-1718-1719-1720-1721-1722-1723-1724-1725-1726-1727-1728-1729-1730-1731-1732-1733-1734-1735-1736-1737-1738-1739-1740-1741-1742-1743-1744-1745-1746-1747-1748-1749-1750-1751-1752-1753-1754-1755-1756-1757-1758-1759-1760-1761-1762-1763-1764-1765-1766-1767-1768-1769-1770-1771-1772-1773-1774-1775-1776-1777-1778-1779-1780-1781-1782-1783-1784-1785-1786-1787-1788-1789-1790-1791-1792-1793-1794-1795-1796-1797-1798-1799-1800-1801-1802-1803-1804-1805-1806-1807-1808-1809-1810-1811-1812-1813-1814-1815-1816-1817-1818-1819-1820-1821-1822-1823-1824-1825-1826-1827-1828-1829-1830-1831-1832-1833-1834-1835-1836-1837-1838-1839-1840-1841-1842-1843-1844-1845-1846-1847-1848-1849-1850-1851-1852-1853-1854-1855-1856-1857-1858-1859-1860-1861-1862-1863-1864-1865-1866-1867-1868-1869-1870-1871-1872-1873-1874-1875-1876-1877-1878-1879-1880-1881-1882-1883-1884-1885-1886-1887-1888-1889-1890-1891-1892-1893-1894-1895-1896-1897-1898-1899-1900-1901-1902-1903-1904-1905-1906-1907-1908-1909-1910-1911-1912-1913-1914-1915-1916-1917-1918-1919-1920-1921-1922-1923-1924-1925-1926-1927-1928-1929-1930-1931-1932-1933-1934-1935-1936-1937-1938-1939-1940-1941-1942-1943-1944-1945-1946-1947-1948-1949-1950-1951-1952-1953-1954-1955-1956-1957-1958-1959-1960-1961-1962-1963-1964-1965-1966-1967-1968-1969-1970-1971-1972-1973-1974-1975-1976-1977-1978-1979-1980-1981-1982-1983-1984-1985-1986-1987-1988-1989-1990-1991-1992-1993-1994-1995-1996-1997-1998-1999-2000-2001-2002-2003-2004-2005-2006-2007-2008-2009-2010-2011-2012-2013-2014-2015-2016-2017-2018-2019-2020-2021-2022-2023-2024-2025-2026-2027-2028-2029-2030-2031-2032-2033-2034-2035-2036-2037-2038-2039-2040-2041-2042-2043-2044-2045-2046-2047-2048-2049-2050-2051-2052-2053-2054-2055-2056-2057-2058-2059-2060-2061-2062-2063-2064-2065-2066-2067-2068-2069-2070-2071-2072-2073-2074-2075-2076-2077-2078-2079-2080-2081-2082-2083-2084-2085-2086-2087-2088-2089-2090-2091-2092-2093-2094-2095-2096-2097-2098-2099-2100-2101-2102-2103-2104-2105-2106-2107-2108-2109-2110-2111-2112-2113-2114-2115-2116-2117-2118-2119-2120-2121-2122-2123-2124-2125-21

MOJA OBECNA

DOROCZNA

NIECH MOWIĄ CENY!

PULLOVERY dziecięce zł 3,95 2,95
 Sukienki czysto wełn. zł 7,95 5,95 4,95
 Pullovery męskie zł 4,95
 Kam zeli i pullovery
 damskie i męskie zł 6,95 5,95
 Kamize k i pullovery czysto wełn. zł 9,95
 Garsonki damskie zł 29,50 19,50
 Sukaje zł 37,50
 Garsonki sport, 4 części. zł 49,50

	wielkość 4	5	6
KALESONY męskie			
szare z ciepł. futerk.	2,95	3,45	3,95
Koszule męskie szare			
z ciepł. futerkiem	3,95	4,50	4,95
Kalesony męskie białe			
z ciepł. futerkiem	3,50	3,95	4,50
Koszule męskie białe			
z ciepł. futerkiem	5,25	5,95	6,50
Staniczki damskie białe			
z ciepł. futerkiem	2,95	3,50	3,95
Kamizelki męskie			
			zł 4,95
Majtki damskie otw.			zł 3,80
Pantalony igliczkowe			zł 7,95

PIĘKNY KALENDARZ ścienny GRATIS
 przy zakupie towaru ponad 8 zł.

SZ. KLIENTELI DOSIEGO ROKU!

INWENTUROWA dla publiczności

jest WYPADKIEM DNIA!

W DZIEJACH FIRMY egzystującej w tem miejscu od lat 70-ciu, a prowadzonej przeze mnie od 10 lat jest ZDARZENIEM PRZEŁOMOWEM!

Po dużym sukcesie sprzedaży gwiazdkowej, — pragnę uprzątnąć do 15-go stycznia NAGROMADZONE ZAPASY TOWARÓW

po CENACH wprost NIEMOŻLIWYCH!

POŃCZOSZKI niemowl. czarne czysto wełniane para zł 0,35	REKAWICZKI damsk trykot. zł 0,39
Pończoszki dziec. beż. w. 4 i 5 para 0,69	Piaśtki dziecięce, czysto wełn. zł 0,48
Pończochy damsk. jedw flor 2,95 1,95	Rękawiczki damsk i męskie tryk. 0,95
" " gazowe para zł 2,95	" męskie wełniane zł 1,95
" " czysto wełn. 5,95 3,95	" damskie jedw długie zł 1,95
" " wełna z jedwab. 3,95	" czarne i białe zł 1,95
Skarpetki męskie niciane para zł 0,58	" dziec. skórk. na flaneli 5,75
" kolorowe " zł 0,59	" męskie skórkowe na wełnie, z paskiem 8,95
" czysto wełn. para 2,25 1,95	

ul. Pocztowa 4

Dobrowolski

EUROPEJCZYCY!

Kupujcie

Srebrne Lisy w Europie!

Norwegia organizuje największe wystawy srebrnych lisów na świecie i powoduje przez to największe wsółzawodnictwo.

Największą gwarancję daje zakup premjowanych norweskich srebrnych lisów do hodowli.

Wszystkie zwierzęta podlegają co rok kontroli dozoruujących urzędników, mianowanych przez Królewsko-Norweskie Ministerstwo Rolnictwa.

Hodowla srebrnych lisów jest bardzo intratnem zatrudnieniem dla tysięcy norweskich obywateli — rolników, rybaków i inn.

Wiarygodnych informacji oraz wskazówek dotyczących hodowli srebrnych lisów udziela bezpłatnie na zapytanie

ZWIĄZEK NORWESKICH HODOWCÓW SREBRNYCH LISÓW
 NORGES SELVREVAVLSLAG

BERGEN NORWEGJA

(pod stałym nadzorem Królewsko-Norweskiego Ministerstwa Rolnictwa)

Tv 577

ŚWIATŁO

najważniejszym czynnikiem w życiu ludzkim.

Lampy i latarnie naftowo-żarowe „MAXIM“

Wielka siła światła. Najzupełniej bezpieczne. Łatwe i najtańsze w użyciu. Rozkosz w każdym mieszkaniu i każdym warsztacie.

Piecyki i kuchenki naftowo-żarowe. Nie swędzą. Nie kopać. Bez pompowania. Silny efekt ogrzewający. Łatwe do przenoszenia. Patenty we wszystkich krajach. Najnowsze, dotąd nieznanne. Cenniki odwrotnie.

SKŁAD FABRYCZNY

BR. ŚNIEGOCKI

Poznań, ul. Fr. Ratajczaka 2. Telefon 35-32. Pw 746

JAPONSKI BIAŁY BEZ
 ŁAPACH NIEBIAŃSKICH

pluie de fleurs (kieszka kwiatów)

QUATRE VALETS

SZACH 15

PERFUMY

WODY KWIAKOWE

PUDER

MYDŁA

J. SZACH

WARSZAWA

nw 5223

Lokal handlowy

przy ul. 27 Grudnia z większą ubikacją boczną do wynajęcia ewentl. zaraz (dzierż. mies. zł 600.) Zgłoszenia do Kurjera Pozn. pod zw 27 097

Now. Uczel. Politechn. Paryż

20-ty rok.

Otw roku akad. 1931, dn. 15 stycznia. Stud. innz. (2-letn.) In absentia. (Koresp.) możl. skróć. studja dla kandydatów posiadających wiadomości specjalne. Wydz.: Samochod., Lotn., Elektr., Żel.-Beton., Ugrz. Centr.; studja w językach francuskim i niemieckim. Regl i Progr.: Sekret. Gener. (dept. KP 2) I. M. P. - 38, Rue Hallé Paris (14-e). nw 6 548

Na ogólne życzenie Szanownych Gości, przedłużyłem moją wystawę obrazów p. t.

Polskie morze

do dnia 4. stycznia 1931r. Wstęp wolny.

Antoni Suchanek

Kępa 4, I piętro.

zw 27128

Szkoła dla skrzypków

Poznań, ul. Dąbrowskiego 26, I. l.

Wyszkolenie od pierwszych początków aż do zupełnego wydoskonalenia.

Muzyka kameralna. Klasa orkiestrowa.

Zgłoszenia przyjmuje od 2 — 5

B. Ehrenberg, koncertmistrz.

zw 27101

Duże lokale handlowe

sklep i dwa piętra razem i oddzielnie w centrum Katowic do wynajęcia. Zgłoszenia Reklama Polska, Poznań, Al. Marcinkowskiego 6, pod „5813“.

zw 27 116

Stenotypistka

rutynowana ze stenografią polską i możliwie niemiecką poszukiwana do poważnego przedsiębiorstwa w Poznaniu. Oferty ze szczegółowym życiorysem i odpisaniami świadectw do „Par“, Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 51.174. Pw 7 866-51.174

Kursy kroju i szycia
 W. Szpotańskiej

Zgłoszenia przyjmuje się codziennie

POZNAŃ, ŚW. MARCIN 18.

zw 27 105

Do wypożyczenie do 30 tysięcy złotych
 dam białatnikowi stałą, dobrze płatną
 posadę kierownika. Oferty „Par“, Aleje
 Marcinkowskiego 11 pod nr. 57,896.

Pw 149-17.44

Zastępstwo lub w komis

przyjmie wszelkie towary kolonialne jak:

mydła, świece, smalec, margarynę, sery, marmelady, kapustę, ogórki, miód, konserwy, cukierki, biszkopty, torebki, papier i t. p.

Pierwszorzędne referencje i gwarancje. Łaskawe oferty pod nr. 160 do Ekspozytury Kurjera Poznańskiego w Gdyni. nw 6658

Magazyn obuwia

w najlepszym położeniu m. Gdyni
 największy na miejscu

od lat dobrze zaprowadzony i prosperujący, komfortowo urządzony, 2 duże okna wystawowe sprzedam li tylko z powodu ciężkiej choroby. Zgłoszenia powaznym rezydentów z większą gotówką przyjmuje Feliks Skrzypnik, Gdynia Rynek Kaszubski. nw 6659

SANATORJUM „SANATO“

Dra ALEKSIEWICZA w IWONICZU, Podkarpacie.

Leczenie chorób kości, stawów. Gruźlica kostna i gruczolowa. Cały rok otwarte. Żądać prospektów. Upraszaamy załączyć znaczek pocztowy na odpowiedź. np 6502

Czy Pani już wie?

że Orient-Henna-Szampon

farbuje włos przez zwykłe mycie?

Do nabycia w 20 kolorach: jasny-blond, średni-blond, ciemny-blond, złoty-blond, szatyn-jasny, popielaty-blond, rudo blond, tycian, mahagoni, rudo-kasztanowy, jasno-kasztanowy, średnio-kasztanowy, ciemno-kasztanowy, brązowy, jasno-brązowy, średnio-brązowy, czarny i kruczo-czarny. Działanie szamponu jest wprost idealne.

Do nabycia w drogerjach, perfumerjach i u fryzjerów Gdzie jeszcze niema, proszę nadesłać 1,75 zł. w znaczkach i podać dokładny kolor do firmy FR. BOGACZ, Bydgoszcz, Dworcowa 93. Gen. Reprezentant na Polskę. Pw 7 712-63,819.

Wyprzedaż Inwenturowa!

Mimo już przeprowadzonej zniżki cen udzielamy na czas wyprzedaży znacznych upustów. W naszym specjalnym domu dywanów wielkiego stylu, znajdzie kupujący w każdej cenie największy wybór pierwszorzędných fabrykatów. Rzetelność bezwarunkowa.

Dywany - Pomosty - Dywaniki - Kilimy - Łowickie pasiaki - Chodniki - Materiały do wykładania pokoi - Kokosy - Manila - Maty kokosowe i chińskie - Wycieraczki - Filce i sukna podłogowe Fryse na zastony - Obicia mebli i ścian - Nowości na dekoracje drzwi i okien - Ochraniacze dywanów - Gobelny - Narzuty Kapy - Serwety - Pledy - Koce.

Pw 8002/8-52.91/2

Specjalność firmy: Dywany smyrneńskie ręcznie wiązane krajowej produkcji, zawierające 40-60 tysięcy węzłów w metrze □ dorównują importowanym. Wspaniała ozdoba mieszkania. Cena zł 100 do 150 za metr □. Dywany kościelne odpasowane i zeszywane.

Upusty ważne do 16-go b. m.

Na wszelkie towary . . . 70%
 Na towar wysortowany . . . 20%
 bezbłądny
 Na towar z małymi błędami . . . 30%
 Na resztki od cen stałych na każdym przedmiocie wyznaczonych do . . . 40%

Rok zał. 1896.

Kazimierz Kuzaj

Centrala Dywanów
 Poznań, ul. 27 Grudnia 9

John Dos Passos

Manhattan Transfer

Gigantyczna wizja poetycka Nowego Jorku.

Autoryzowany przekład Tadeusza Jakubowicza.

W przedmowie do tej książki pisze Sinclair Lewis, laureat Nobla 1930 r.:

„Może ona stać się kamieniem węgielnym całej nowej szkoły literackiej.

Dos Passos może stać się rodzicem ucłowieczonej i żywej sztuki opowiadania nie tylko dla Ameryki, lecz dla całego świata!”

Towarzystwo Wydawnicze „RÓJ”

WARSZAWA — Kredytowa nr. 1.

Do nabycia w każdej lepszej księgarni.

Duży pokój

nadający się na biuro w Poznaniu przy Placu Wolności od zaraz do wynajęcia. Oferty do „PAR”, A'cie Marcinkowskiego 11, pod nr. 57,904 Pw 8017-57,904

Wszelkie prace slusarskie wykonuje

J. Topolski, slusarnia, Górna Wilda nr. 27. Tel. 7327. zw 77093

Piekarnia

połączona z kolonją, dobra egzystencja, na sprzedaż lub do wdzierżawienia. Łakomy, Rostarzewo, n 6 818

Maskowe kostjumy

wypożycza, wielki wybór

Pawlikowska

Poznań, ulica Woźna-15 rp 1251/6/9

3 N. k. 1930. POSTĘPOWANIE UPADŁOŚCIOWE. Co do majątku firmy „Zadek i Krakowiak” w Inowrocławiu oraz majątku osobiste odpowiedzialnych wspólników tejże firmy wdraża się z dniem dzisiejszym, t. j. z dniem 22 grudnia 1930 r. o godz. 12 w południe postępowanie upadłościowe z powodu niewypłacalności. Zarządca masy upadłościowej mianuje się adwokata Józefa Mielcarka w Inowrocławiu. Wierzytelności należy zgłaszać w Sądzie najpóźniej do dnia 26 stycznia 1931 r. Do powzięcia uchwały, czy mianowany zarządca masy ma pozostać, ewentualnie celem wyboru nowego zarządcy, dalej celem ustanowienia wydziału wierzycieli, a także celem powzięcia uchwały co do kwestyj wymienionych w § 132 ustawy o upadłościach, wyznacza się w niżej wymienionym Sądzie termin zebrań wierzycieli na dzień 15 stycznia 1931 r. o godz. 10 przed południem, zaś celem zbadania zgłoszonych wierzytelności termin na dzień 13 lutego 1931 r. o godz. 10 przed poł. Wszystkim, którzy posiadają jakiegokolwiek rzeczy, należące do masy upadłościowej, lub którzy tej masie są cokolwiek dłużni, zakazuje się owe rzeczy wydawać dłużnikowi upadłemu względnie uiszczać się z długu, a nawet poleca się im, aby najpóźniej do dnia 15 stycznia 1931 r. donieśli zarządcy masy o posiadaniu takich rzeczy i o tem, czy przysługują im jakie wierzytelności, z powodu których mieliby prawo żądać odrębnego zaspokojenia z owych rzeczy. Inowrocław, 22 grudnia 1930 r. Sąd Powiatowy, zw 6744

Na rok 1931

bloki kalendarz. i kasowe poleca

Skład Papieru
 Poznań, Koz a 24
 Telefon 38-10, dw 215

PATENTY

wzory użytkowe znaki towarowe

zgłasza

rzecznik patentowy przy Urzędzie Patentowym Rz. P.

Inż. dypl. F. Winicki
 Poznań, ul. Konopnicki 17.
 Tel. 72-22 Tel. 72-22
 zw 709

Ceraty

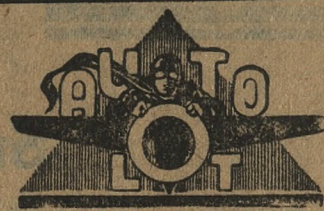
obrusy i z metra kupuje się bardzo korzystnie u

Waligórskiego

ul. Poczтовая 31.
 Pw 5417/18 40.30 40

Skład kolonjalny

bez konkurencji, dobre zabudowanie, 6 morgi ziemi, z powodu wyjazdu na sprzedaż. Łakomy, Rostarzewo, n 6 817

„AUTO LOT”
 Instytut szkolenia automobilizmu i lotnictwa

Samochód i samolot jako symbol teraźniejszości, będącej uściskiem techniki ostatnich czasów, stał się niezbędnym czynnikiem w życiu gospodarzem każdego, a więc i naszego kraju. Samochód przestaje i u nas być artykułem luksusowym staje się raczej przedmiotem codziennego użytku.

Wycieczki nowoczesnego życia i rywalizacja między narodami wymagają również od każdego obywatela polskiego, bez względu na różnicę płci, wieku i stanowiska, dokładnego zapoznania się z obsługą coraz bardziej samodzielnego i samolotu. Szczególnie młodzież dorastająca niezależnie od swego zawodu winna zapoznać się z nowoczesną techniką automobilizmu i lotnictwa, mając na uwadze nie tylko względy własnego pożytku, lecz zarazem ogólnopolskie i państwowe.

Polska odrodzona stoi liczebnie pod względem automobilizmu i lotnictwa jeszcze na względnie skromnym miejscu, zatem stanie się w niedalekiej przyszłości wielkim konsumentem fachowo wyszkolonych sił i ludzi w tej dziedzinie. Temsamem otwiera się szerokie pole dla każdego celem zdobycia sobie łatwej i trwałej egzystencji. W Ameryce np. co 4-ty obywatel posiada własny samochód, natomiast co 3-cia osoba jest rzeczowo wyszkoloną kierowcą samochodu. Cyfry te i powyższe uwagi winny przekonać każdego fachowca, a także i laika, o konieczności szerzenia wiedzy automobilizmu i lotnictwa w kraju w sposób łatwy, gruntowny i dostępny dla każdego.

Wychodząc z tego założenia oraz ogólnej potrzeby fachowej i umiędzinowej obsługi samochodu, zorganizowana została na szerszą skalę nowoczesna, specjalna instytucja pod nazwą „AUTO LOT”, instytut szkolenia w automobilizmie i lotnictwie. Poznań, ul. Dąbrowskiego 83 85 (tel. 7767 i 6369) dw 2423

„AUTO LOT” prowadzi kursy dzienne i wieczorowe: a) dla pań i panów (gentelmeńskie) b) dla kierowców zawodowych. Szczegółowymi informacjami służy i zgłoszenia przyjmuje dyrekcja instytutu.

3. K. 10/30. PRZETARG PRZYMUSOWY. Nieruchomość położona w Łabędzinie i w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Łabędzin tom I k. 16 na imię Józefa Illeckiego z Marjanowa (Łabędzin), została dnia 25 lutego 1931 r. o godz. 10 przed poł. w drodze egzekucji wystawiona na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie, pokój nr. 33. Nieruchomość jest zabudowana gospodarstwem wiejskim, powierzchnią 35 ha, 74 a, 50 m². Nr. matrykuły: 24. Nr. księgi pod. budynkowej: 27. Roczna wartość użytkowa budynku: 135 Mrk. Czysty dochód: 62,85 tal. Wzmiante o przetargu zapisano w księdze gruntowej dnia 8. 11. 1930 r. Niniejszem wyzwa się wszystkich, których prawa w chwili zapisania wzmianki o przetargu nie były w księdze gruntowej uwidocznione, aby się z nimi zgłosili najpóźniej w dniu przetargu przed wezwaniem do wnoszenia ofert i prawa te uprawdopodobnili, gdyby wierzyciel-im przeczył. W razie niezastosowania się do powyższego wezwania, prawa te przy oznaczeniu najniższej oferty nie zostaną wcale uwzględnione, a przy rozdziale ceny kupna dopiero po rozszczeniu wierzycieli i innych prawach. Zaleca się na dwa tygodnie przed terminem podać na piśmie albo do protokołu sekretarza sądowego dokładne obliczenie swych roszczeń w kapitale, odsetkach, kosztach wypowiedzenia i kosztach sądowego dochodzenia swych praw, oraz oznaczyć pierwszeństwo, którego się żąda. Tych, którym służy prawo sprzeciwienia się przetargowi, wyzwa się, aby przed udzieleniem przybicia targu postarali się o umorzenie lub zawieszenie postępowania, gdyż inaczej prawo ich odnosić się będzie zamiast do nieruchomości, tylko do uzyskanej ceny kupna. Inowrocław, dnia 4 grudnia 1930 r. Sąd Powiatowy. nw 6744

OGŁOSZENIE. W rejestrze handlowym A podpisane-go Sądu zapisano pod nr. 220 następującą firmę: St. Dembiński, Gostyń, fabryka mebli wyścielanych i przeróbka słomy lnianej, a jako jej właściciela mistrza ślolarskiego Stanisława Dembińskiego z Gostynia. Kupcowi Henrykowi Dembińskiemu z Gostynia udzielono prokury. Gostyń, 29 grudnia 1930 r. Sąd Powiatowy. nw 6746

PRZETARG PRZYMUSOWY

W piątek, dnia 2 stycznia 1931 r., w Swarzędzu, pow. Poznań, sprzedam publicznie najwięcej dającym za gotówkę:

- o godz. 11 przy ul. Nowy Świat 21: pianino „Lauberg”, bufet, jadalnię (bufet i kredens)
 - o godz. 12: wóz rzeźnicki (dla bydła). nw 6681
- H. Prasiński, kom. sąd. Poznań, ul. Bydgoska 2.

Ostrzegam wszystkich

którzy dalej rozgłaszają jakiegokolwiek fałsz, uwłaczające mojemu honorowi, czynione bezustannie z zemsty przez znanego osobnika, którego podałem do sądu, przed odpowiedzialnością sądową i odszkodowaniem.

Tendencyjna czy też zła wola ludzka, dążąca — jak w danym wypadku — do zniszczenia, a już conajmniej do podkopania mojej dobrej opinii, jaką się cieszę, co świadczą najwymowniej chlubne orzeczenia sądów, władzy oraz najwybitniejszych osobistości, które każdemu interesantowi przedłożyć mogę.

S. Bremborowicz,

10-letni współpracownik b. pisma P. N. N. i b. Dyrektor „Kina Apollo” w Poznaniu.

GRAMOFONY

PLYTY wszechświatowych fabrykatów jak ODEON itd. poleca największe przedsiębiorstwo po najtańszych cenach

K. KŁOSOWSKI

Pw 5014-52,95

HURT.

Poznań, ulica 27 Grudnia 6 — Tel. 11-19.

DETAL.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1730
i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo, l, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

1 SPRZEDAŻE

Skład rzeźniczy

w Poznaniu dobrze prosperujący z elektrycznym zapędem z przygłosem większym mieszkaniem na sprzedaż. Adres wskazać Kurjer zdw 51 829

Zakład

fryzjerski damsko-męski dobrze zaprowadzony z mieszkaniem kozyście sprzedam. Adres wskazać Kurjer zdw 51 823

Radjo

4 lamp. komplet, głośnik selektywny korzystnie. Adres Kurjer zdw 51 730

Większy plac

z zabudowaniami i bocznicą kolejową do sprzedania lub wdzierżawienia. Łaskawe zgłoszenia pod zdw 51 721 do Kurjera Poznańskiego.

Motor

15-konny, na benzol, w dobrym stanie tanio sprzedam. Zgłoszenia agentura Kurjera Poznańskiego w Opalenicy. nw 6 653

Kożuch

nowy, długi do sprzedania. Karłowicki, ul. Stroma 23. zdw 51 511

Kożuch

nowe poszycie, sprzedam. Posańska 27 a, podwórze, wprost, I. piętro, prawo. zdw 51 685

Gospodarstwo

110 mórg. ziemia pszenna, z pełnym uprawieniem, w tem 32 morgi łąk nadnotecznych, z wydobyciem torfu, budynki maszynowe, w roku 1926 budowane, twarde kryte, natychmiast do nabycia po cenie bardzo korzystnej. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 50 890

200 mórg

w jednym planie 2 km od granicy Poznania sprzedam. Nadaje się także do parcelacji. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 51 720

Balowa

suknia nie noszona powodu żaloby sprzedam. Grottera 14 II, lewo. 2-4. zdw 51 711

Zamienie

parcelę 22 000 m w Ratajach na dom w Poznaniu. Oferty Kurjer zdw 51 704

Sprzedam

tanio bufet do piwa gablotki szklane. Hotel. Kowalski. Pobjedziska. zdw 51 752

Skład

kolonijalny z towarami tanio sprzedam zaraz. Żorawia 3. zdw 51 750

Sprzedam

urządzenie składowe w dobrym stanie. Klimek. Gasiorowskich 5a zdw 51 738

Pokój

dla studentów. Śniadeckich 6, III., drzwi środkowe. zdw 51 961

Zakład fryzjerski

pokój kuchnia, powiatowe miasto na sprzedaż. cena 1 300 zł. — Oferty do Kurjera zdw 51 897

Meble antyczne

pokoje męskie brzoza i mahoni sprzedam. Mauthy. Kopernika 3. zdw 51 845

Gdynia

Z powodu wyjazdu sprzedam od 1 stycznia zakład krawiecki z mieszkaniem, urządzeniem składowym, obszerną klientelą. Oferty pod 159 Ekspozytura Kurjera Poznańskiego w Gdyni. nw 6650

Willa

12 ubikacji z ogrodem na sprzedaż Agencja Kurjera Poznańskiego. Mosina. nw 6654

Gramofony

plytv. przybory najniższe ceny Bruzdziński i Ska. Wielka 18. zdw 51 150

Koldry

puchowe, wełniane Materace wiosenne, wełniane i z włókna, najtańszej. Używane przerabia się w nowym Gnojska. Plac Świątokrzyski 1. zdw 50 623

Rzadka okazja z powodu przejęcia

innego przedsiębiorstwa. Do nabycia bardzo korzystnie od przeszło 80 lat dobrze zaprowadzony skład kolonijalny i restauracja, 6-pokojowe mieszkanie, wielki jazd, stajnie, szopy. Cena z towarami 14 000 zł. Zgłoszenia skierować St. Szymański, Bydgoszcz, ul. Św. Trójcy 4. zdw 2 477

Na Nowy Rok

poleca się Hurtownia Porcelany, Wroniecka 24, podwórze, jako najlepszy dostawca — gdyż sprzedaje bez wyjątku każdą najtańszą garniturę na umywalkę 1 1/2 złotej — garniturę kawową 8/8 złotej — szklanki tylko 10 groszy kokosowe, alpakowe noże, widelce — Serwis stolowy — Słubne prezenty zupełnie tanio. zdw 51 877

Pierze i puch

big, czyste wyroby pościelowe, koldry puchowe, poduszki dekoracyjne — najtańszej EMKAP Poznań ul. Wrocławska 30, tel. 58-02 Pw 5440-33,137

Skład

śródmieście, tanio odstąpię. Oferty Kurjer zdw 51 889

Skład

bielizny i towarów krótkich, dobrze prosperujący przy ruchliwej ulicy z powodu zmiany stosunków rodzinnych życzę do sprzedania. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego zdw 52 040 Pośrednicy wykluczeni.

Kiosk

sprzedam. Zgłoszenia Kurjer zdw 52 062

2 parcele

po 1 400 kwn, przy ulicy brukowanej z kanalizacją wodociągową, gazem i światłem elektrycznym zaraz na sprzedaż. Oferty Kurjer zdw 52 055

Wylegarki elektryczne

dla drobiu od 60—250 jaj na prad 110 i 220 Volt najnowszej konstrukcji, do nabycia po cenach korzystnych w firmie W1 Czerniak, Poznań, Zakłady Elektrotechniczne, ul. 27 Grudnia 19. zdw 52 075

Limuzyna Citroen

utrzymana jak nowa, odgródzona od zsofera, korzystnie na dobrych warunkach na sprzedaż. — Zgłoszenia do Kurjera zdw 51 427

Samochód

limuzyna, 6-osobowy, bardzo dobrze utrzymany, gotowy do jazdy, odda tanio Poznański Dom Komisjowy, Dominikańska 3. — Telefon 11-44. Pw 7 992-52,78

Cholewki

poleca tanio. Pracownia Cholewek, Przemysłowa 43. zdw 51 393

Antyki

wielki wybór. Poziłowa 22, sklep Pw 7630-57,858

Willa - dworek

muruwany, 8 pokoi, pełny komfort, zabudowania, gospodarstwo, garaż, inwentarz, 15 mórg ogrodu i pola, w letniskowej okolicy pod Poznaniem sprzedam zaraz, wpłata 25 000 zł, reszta na dogodnych warunkach. Blizsze szczegóły T. Słozek, Puszczykowo. zdw 50 585

Piec piekarski

piersiowy z nowoczesnymi parownikami, w dobrym stanie, w Poznaniu na sprzedaż zaraz. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera zdw 52 077

Samochód

„Fiat”. — nowoczesna limuzyna, czteroosobowa tania. 4.300. Oferty Kurjer zdw 52 076

Pianino

nowe okazynie za gotówkę. Wąły Królowej Jadwigi 5 I piętro, prawo. zdw 52 014

Sprzedam

urządzenie składki papieru Ostródzkiego 10/11. zdw 52 013

Skład

z towarami sprzedam. Adres Kurjer. Stary Rynek 12 065

Futra

damskie, spody męskie, naprawa modernizacja. Wierzbicice 13, parter. zdw 52 012

Młyn

pod Poznaniem, 150 przemiał nowoczesny, sprzedam, zamienię za I. hipotekę gospodarstwa kamienicy na prowincji. Pośrednicy wykluczeni Zgłoszenia Kurjer zdw 52 011

Płaszcz

damski, nowy z obsadą sprzedam. Konieczna Staszica 19. jw 5 207

Gramofon

szafkowy, tanio sprzedam Marszałka Focha 20, front, I., lewo jw 5 305

Gramofon

szafkowy tanio sprzedam Słowackiego 48, II., prawo jw 5 308

Całkowita wyprzedaż

rekawiczek skórzanych na flaneli 6,75. Nappa na welnie z pakciem 7,95, pulowery 4,50, getry, szale jedwabne 2,75. Wielki wybór krawatów, trykotaż, pończoch najtańszej w Składzie Fabrycznym Władysława Trojnowskiego, Wielkie Garbary 36. zdw 50 51

Na karnawał

męski i damski kostium rosyjski do tego damskie czerwone buty. Ul. Gwarna 15, II., lewo zdw 50 615

Rzeźnictwo

z dwupokojowym mieszkaniem warsztatem w Poznaniu od wdroży za 4 500 zł na sprzedaż. Zgłoszenia Prusa 20, III, pr., lewo zdw 50 719

Platforma

na 40 cfr. koł i szory korzystnie z powodu nabycia samochodu na sprzedaż. Drogerja Uniwresum, Ratajczaka 38. zdpw 51 708

Starożytności

oraz przedmiotów okazynych wielki wybór. Ceny okazynie. Antykwarjat Braci Pióro Aleje Marcinkowskiego 28. Pw 6536 46,18

Pokój

męski sprzedam stolarnia mebli Warszawska 4. 8rw 162

Meble

wszelkiego i częzi nowe i używane Najdogodniejsze warunki spłaty Stefan Pa ul. Marszałka Focha 29 w rzyzn mebli telefon 64-25. Pw 519-45-32

Piekarnia

dobrze prosperująca, bez konkurencji do nabycia od marca 1931. Gotówki potrzeba 4—5 tys. Zgłoszenia Kurjer zdw 51 933

Sprzedam

mój dom narożnikowy w Bydgoszczy z piekarnią, prosperującą, piec rurkowy, 12 lokatorów, ogród, przy wpłacie 60 000 zł. — Przy sprzedaży piekarnia, skład i 4 pokojowe mieszkanie wolne. Pośrednictwo nie wykluczone. Zgłoszenia poważnych reflektantów przyjmuje właściciel A. Nowak, Bydgoszcz, ul. Bocianowa 53.

Mereszkarę

sprzedam. Zgłoszenia Kurjer zdw 51 902

Pierze

świeże darie niedarte puch poleca — Stanisław Lyczkowski Poznań Wierzbicice 13 zdw 51 857/8

Sołacz

przeszło sześć tys. metr. kw. owo cowo warzywny ogród do sprzedania. Oferty Kurjer zdw 51 908

Urządzenie

składu towarów krótkich etc. okazynie sprzedam. Oferty Kurjer Poznański pod zdw 51 912

Tanio

sprzedam materiał smokingowy, płaszcz męski bryczesy, Stawski, Strzelecka 31, II. zdw 52 022

Ślubne

obraczki, podarki imieninowe poleca Chwilkowski, św. Marcina 40. zdw 51 819

2 futra

męskie sprzedam. Cieszkowskiego 7, III., prawo. zdw 51 918

2 domy

ogród, 7 mórg roli, w mieście, kupno okazynie, 14 000, wpłaty 7 000, Cyranik, Poznań, Zupańskiego 20. zdw 52 030

Silny koł

na sprzedaż. Fabryka Mebli Artystycznych, Józef Sroczyński, Poznań, Emilji Sczanieckiej 10. zdw 51 976

Kożuch

nowy, buty sprzedam. Szubert, Aleje Marcinkowskiego 18. zdw 51 902

Restauracja

z pełnym wyszynkiem zaraz na sprzedaż. Chwaliszewo 27/28. zdw 51 988

Kawiarnia restauracja

w centrum miasta Poznania wraz z mieszkaniem z powodu śmierci właściciela zaraz do sprzedania. Do objęcia potrzeba 30 000 zł. — Oferty Kurjer Poznański zdw 51 994

Smoking

na średnia, szczupła figura bardzo dobrze utrzymany cena 90 zł Mydlak, Polna 4, III piętro. zdw 51 770

Kanapy

leżanki, maty, łóżka metalowe, łóżka rozkładane, najtańszej tylko tu. Strzelecka 31. zdw 51 867/8

Klubowy

garnitur, wszelkie meble kupież najtańszej Składzie Komisjowym, Staszica 14. zdw 51 794/5

Maszyna

określe czółenko, gramofon, futro męskie, futerko dziewicze tanio, Poznańska 88, III lewo. zdw 51 796/7

Maszyna

szewska Dürkopp do naprawy obuwia korzystnie do nabycia. Titania, Poznań, Gwarna 15. zdw 51 786/7

Maszynę

do szycia za 75 zł sprzedam. Rybaki 9, skład. zdw 51 818/9

Skórki

blamy, futra męskie ceny hurtowne. Hankiewicz, Wielka 8, wchód Szewska. zdw 51 102-3

Kuźnia

i warsztat kołodziejski dobrze prosperujące z dwoma domami i przyległym ogrodem, w powiatowym mieście przy ruchliwej ulicy, zaraz bardzo korzystnie do sprzedania wraz z narzędziami i większym zapasem towaru lub bez oddzielnie. Oferty do Kurjera zdw 51 515/16

Gramofony

Płyty gramofonowe mechanizmy ceny najniższe Feliks Balań ul. Woźna 12 Pw 7433-4 49 139-40

Meble

gwiazdkowe ceny bardzo niskie poleca Szpryngacz, Wielka 13. Pw 6503/4-0.1626/8

Druki

stemple wykonuje Drukarnia Schmidt Stary Rynek 40 rw 12 618/9

Futra

damskie popielice na sprzedaż. Ogrodowa 2, I., prawo. zdw 51 832

5 KUPNA

Meble

Dywany obrazy srebra, brzozy, porcelana kryształ, broń nuzmiatka oraz wszelkie starożytności Kupno — Sprzedaż Antykwarja Braci Pióro Aleje Marcinkowskiego 28. Pw 6533-46,20

Magiel

kupię. Oferty Kurjer rw 12 646

Kupię

aparat do palenia kawy. Jarmużek, Rybaki 22. zdw 51 955/6

Dywan

perski, smyrnński, używany większy i mniejszy kupię. Oferty Kurjer Poznański pod zdw 51 911

Używana

maszyna do mielienia mięsa większą ręczną kupię. Oferty Kurjer zdw 51 741

Małej

tokarki do trzcawy poszukuje Jan Listewnik Nowy Tomysl. zdw 51 733

Wille

dochodowa w Poznaniu z mieszkaniem do 30 000 zaraz kupię. Oferty „Par” Aleje Marcinkowskiego 11, pod 57,898 Pw 8 006-57,898

6 KAMIENICE

Dom

dwupiętrowy, centrum, rocznie 18 000, cena 130 000. Szarek, Bydgoszcz, Dworcowa 90. zdw 51 934

Kamienica

Poznań komfortowa, blisko Teatru Wielkiego, dzierżawa 30 000. Cena 28 000, wpłaty 15 000. Kamienica dzierżawa 35 000, cena 300 000, wpłaty 130 000 Zgłoszenia Wierzbicki, Poznań, Wierzbicice 19 zdw 51 735

Doł

kupię wprost od właściciela — wpłacie 10—30 000 Oferty Kurjer zdw 51 724

7 PIENIADZ

5 000 do 7 000

złoty potrzebuje na pierwszą hipotekę na gospodarstwo 130 morgowe. Gdzie? wskazać Kurjer Poznański zdw 50 802

500 zł

któ pożyczę, za 10% miesięcznie na 5 miesięcy Gwarancja: fortecjan. Oferty do Kurjera zdw 51 803

Ulokuję

do 10 000 w prosperującym interesie. Oferty Kurjer zdw 51 725

Za

pożyczkę do 4 000 zł zabezpiec

Lekarz
poszukuje mieszkania pięciopokojowego Lazarski Czynsz zgóry. — Zgłoszenia Kurjer z dw 51 266

Mieszkania
4-5 pokojowego poszukuje wprost od gospodarza. Zgłoszenia Kurjer r w 12 666

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Zamienie
trypokojowe, wygodny, I. Wierzbicice na czteropokojowe bliżej centrum. Dopłace. Oferty Kurjer z dw 51 627

11 POKOJE UMEBL.

Łąkowa 15
wysoki parter, niekrepujący. z dw 51 199

Nobliwy
pokój panu 1. Wielkie Garbary 48. I. lewo. z dw 51 629

2 pokoje
gabinet i sypialnia od 1 I. Ul. Długa 10. I. piętro. z dw 51 555

Pana
na wspólny pokój Półwiejska 29 parter. prawo. z dw 50 546

Pokój
ewentualnie dwa ładne umeblowane przy Parku Wilsona telefon, centralne ogrzewanie łazienka. Wyspiańskiego 10 III. prawo. z dw 51 038

Pokój
niekrepujący dla pań do wynajęcia. Patrona Jackowskiego 29. Majchrzak. z dw 51 296

Pokój
z telefonem, gabinet męski na biuro Fr. Ratajczaka 11 a. 3 wejście. II. pr. lewo. z dw 51 272

Studentom
najchętniej 3 kolegom jeden wspólny, drugi mniejszy pokój wynajmę. Fr. Ratajczaka 11 a. 3 wejście. II. pr. lewo. z dw 51 271

Sołacz
pokoik. Mazowiecka 8. z dw 51 497

Pokoje
komfortowe do wynajęcia. Matejki 7. I. prawo. z dw 51 576

Pokój
solidnemu panu Piotra Wawrzyniaka 24. parter. prawo. z dw 51 218

Elegancki
pokój, telefon, centralne ogrzewanie, do wynajęcia. Ul. Zwierzyniecka 1. II. piętro, lewo. z dw 2 460

Pokój
umeblowany panu lub pani. ul. Strusia 1. wysoki parter, lewo. z dw 51 673

Pokój
panu, pani. Przemysłowa 34. III. prawo. z dw 51 069

Pokój
na 2 osoby. Czarniejewicza. sw. Marcin 27. z dw 51 667

Lepszy
pokój wynajmę małżeństwu. Górczyńska 47. przy fabryce „Rom”. z dw 51 718

Pokój
frontowy używaniem kuchni 2u. pańskiego 17. II. lewo. od 2-6. z dw 51 687

Pokój
z utrzymaniem dla pań. Adres Kurjer z dw 51 691

Pokój
do wynajęcia. Rom. Szymańskiego 9. II. prawo. z dw 51 090

Pokój
umeblowany osobne wejście Dąbrowskiego 70. II. wchód. Hem z dw 51 346

Pokój
dla 2-3 osób Informacje: Fryzjer. Matejki 48/49. z dw 51 324

Pokój balkonowy
intelig. panu wynajmę od 1. I. 31. Mickiewicza 7. III. lewo. z dw 50 030

Frontowy
panom. Dąbrowskiego 64. parter. lewo. z dw 51 378

Dwuosobowy
Wierzbicice 39a. parter. prawo z dw 51 404

Pokój
2 osobom zaraz. Poznańska 27 a. podwórce, wprost. I. piętro, prawo. z dw 51 684

Pokój
elektryczność, osobne wejście, wynajmę. Kosińskiego 10. parter. prawo. z dw 51 686

Willa
solid. intelig. panu umeblowany pokój wynajmę (pościeli pożądana) godz. 2-3. Topolowa 6. parter. (koniec Ratajczaka). z dw 51 758

Trzyosobowy
Wierzbicice 39 a. III. prawo. z dw 51 756

Pokój
elektr., zaraz Kraszewskiego 7. II. prawo. telefon 68-79. z dw 51 743

Frontowy
zaraz. Rybaki 22. parter. prawo. z dw 51 789

Pana
na pokój. Wielkie Garbary 8. tylny dom. II lewo. z dw 51 703

Pokój
1-2 osobom. Nowak. Młyńska 3. IV. z dw 51 805

Pokój
jedno wgl. dwuosobowy ze skrytką wynajmę od 1. lub 15. I. 31. ul. Solacka, narożnik Winiarskiej. Kapela, telefon 28-32. nw 6 648

Pokój
dla pań, elektryczność, Kochanowskiego 23 wysoki parter, prawo. z dw 51 240

Pokój
dwuosobowy, frontowy z utrzymaniem lub bez. Górna Wilda 80. II. prawo. z dw 50 883

Gimnazjalni seminarzystki
Aleje Marcinkowskiego 19. II. — Opieka, doskonale odżywienie, pomoc naukowa, gwarancja promocji. z dw 51 552

Frontowy
panom. Sw. Marcin 18. III. lewo. z dw 52 035

2
pokoje pojedynczo, razem do wynajęcia 1. I. później, elektryczność. Zielona 1. parter. z dw 51 922

Pokój
elegancko umeblowany dla 2 panów lub pań, drugi wspólny dla pana zaraz wolne. Nieogrodzkiego 10. pierwsze piętro, lewo. z dw 51 803

Panienkę
na pokój przyjme. Adres Kurjer z dw 51 799

Pokój
umeblowany bardzo ładny do wynajęcia. Górna Wilda 29. III. prawo. z dw 51 790

Pokój
1-2 osobom ewtl. bezdzietnemu małżeństwu z pościelą. Sw. Marcin 64. dom ogrodowy. II. prawo. z dw 51 735

„Informator” poleca pokoje
Ratajczaka 15 (Pasaż). z dw 51 733

Pokój
na 2 osoby. Marsz. Focha 55. front. III. lewo. z dw 51 781

Pokój
i pokoik umeblowany do wynajęcia. Poznańska 27 a. I. prawo. z dw 51 773

Pokój
ładnie umeblowany na 2 osoby wynajmę. Kramarska 25. II. lewo. z dw 51 772

Czysty
elektryczność bez pościeli spokojnej, inteligentnej osobie zaraz. — Półwiejska 19. II. prawo. z dw 51 948

1-2
pokoje umebl. wszelkie wygody przy Śniadeckich. Adres poda Kurjer z dw 51 960

Pokój
umeblowany zaraz. Fr. Ratajczaka 11 a. 7 wejście. Kowańska. z dw 51 970

Pokój
słoneczny, światło elektryczne. — Kozłowska, Wszystkich Świętych 3. I. p. z dw 51 966

Pokój
wynajmę skromnej, inteligentnej pani (pani). Orzeszkowej 7. III. piętro. z dw 51 921

Pokój
umeblowany bez pościeli. Poznańska 50. I. piętro narożnik Jasnej. z dw 51 907

Z telefonem
centralnym ogrzewaniem na I. piętrze, przy centrum pokój do wynajęcia. Adres wskaże Kurjer z dw 51 891

Pokój
wynajmę. Słodowa, Wierzbicice 49. III. z dw 51 900

Pokój
2-3 panom. elektr., centr. ogrzewanie. Poznańska 58 a. parter. lewo. z dw 51 905

Dwa
pokoje do wynajęcia, łazienka, frontowe dla małżeństwa, używaniem kuchni. Poznańska 50. II. lewo. z dw 51 904

Pokój
wynajmę. Sw. Marcin 63. 3 wejście. II. lewo. z dw 51 906

Centrum
pokój dobrze umeblowany, ciepły, słoneczny, elektryczność, lepszy sytuowanym zaraz. Podgórna 10 a. III. prawo. z dw 51 909

Pokój
2 osobom. Piekary 8. II. lewo. z dw 51 913

Pokoje
zaraz dwom, trzem panom. Wrocławka 19. II. front. z dw 51 916

Centrum
niekrepujący korzystnie. Kramarska 19-20. II. prawo narożnik Poczta. z dw 51 914

Pokoje
umeblowane wynajmę. Cieszkowskiego 7. III. prawo. z dw 51 917

Niekrepujący
umeblowany, elektryczność. Wielkie Garbary 2. I. lewo. z dw 51 023

1 lub 2
pokoje umeblowane wynajmę zaraz. Stolarska 1. II. prawo. z dw 52 029

Pokój
dwuosobowy, elegancki utrzymanie. Różana 23. II. z dw 52 028

Pokój
Gwarna 8. III. prawo. z dw 52 032

Pokój
wynajmę zaraz. Skądowa 12. II. prawo. dom boczny. z dw 51 977

Pokój
zaraz. Grobla 19. I. prawo. z dw 51 975

Elegancki
duży pokój wynajmę. Poczta 21. I. prawo. z dw 51 972

Pokój
z utrzymaniem do wynajęcia. Sw. Marcin 66/67. II. lewo, front. z dw 51 990

Wspólny
pokój panom. Jankowski. Strzelecka 31. z dw 51 989

Pokoik
Górna Wilda 67. III. lewo. z dw 51 987

Pokój
2 panom lub paniom. Grobla 27. Adamczewski. z dw 51 983

Pokój
dla pana niekrepującym wejściem. Spokojna 25 a. m. 7. z dw 51 996

Dwa
pokoje umeblowane najnowsze wygodny używalność kuchni, inteligentnemu małżeństwu. Łazarz. Ludw. Rzepeckiego 21. parter. prawo. z dw 51 861

Pokój
umeblowany zaraz wynajmę. Zgłoszenia Kaul Chwaliszewo 21/22. z dw 52 000

Frontowy
(elektryczność) panu. Focha 38. II. prawo. z dw 51 769

Ładny
pokój umeblowany, elektryczność solidnemu panu wynajmę Długa 16. I. lewo. z dw 51 767

Pokoik
Czesława 17. I. lewo. z dw 51 807

Pokój
wolny. Łąkowa 7. Jarka. z dw 51 836

Pokój
ładny, dwom inteligentnym panom. Jackowskiego 40. II. prawo z dw 51 835

Pokój
panienkom. Strzałowa 3 parter. lewo. z dw 51 824

Pokój
umeblowany. Dąbrowskiego 24. III. skrzydło. Kudziński. z dw 51 820

Pokój
dwuosobowy, ładnie umeblowany, osobne wejście, elektryczność. — Raczykowska, Aleje Marcinkowskiego 23. z dw 51 995

Panienkę
na pokój. Umińskiego 26. parter. lewo. z dw 51 740

Pokój
wolny. Zwierzyniecka 8. II. prawo. z dw 51 065

Pokój
dwóch pań. Wyspiańskiego 12. IV. prawo. z dw 51 964

Pokój
kuchnia i 1/4 morgi ogrodu, chlew do wynajęcia. Junikowo - Poznań. Oferty Kurjer z dw 51 898

Pokój
dla 2 panów. Wielkie Garbary 55. I. lewo. z dw 51 895

Tanio
pokój umeblowany. Wierzbicice 43. Nowaczyk. z dw 51 893

Słoneczny
frontowy, dwuosobowy, elektryczność, inteligentnym, solidnym. Ogrodowa 13. II. z dw 51 892

Dwuosobowy
słoneczny, solidnym wynajmę, elektryczność, Wielkie Garbary 2. II. Woźniak. z dw 51 839

Osoba
otrzyma za dwie godziny dziennie domowej pracy dobre wyspanie. Adres Kurjer z dw 51 844

Elegancki
duży frontowy elektryczność centralne ogrzewanie, telefon Kramarska 27. I. front. z dw 51 843

Pokój
frontowy, czysty do wynajęcia. Poznańska 8. III. prawo. z dw 51 856

Pokój
światło elektryczne, wejście niekrepujące. Waly Jana III. II. I. lewo. z dw 51 814

Pokój
umeblowany zaraz. Polna 3. II. front. Zielńska. z dw 51 292

Pokój
frontowy balkonem małżeństwu wynajmę. Lułkowa, Dąbrowskiego 98. III. z dw 5 293

Pokój
na 2 osoby bez pościeli oraz mały pokoik. Poznańska 21. IV. prawo. z dw 5 294

2 pokoje
gabinet męski, sypialnia wynajmę. Piotra Wawrzyniaka 33. III. lewo. z dw 5 271

Pokój
od 1. I., elektryczność. Polna 13. parter, lewo. z dw 5 290

Pokój
ładnie umeblowany wolny. Matejki 5. III. prawo, front. z dw 51 954

Pokój
frontowy, niekrepujący, wejście z klatki schodowej wynajmę. — Drużbackiej 1. II. lewo z dw 52 006

Pokój
niekrepujący wynajmę. Wrocławka 38. dom boczny, lewo, III. z dw 51 952

Pokój
niekrepujący, frontowy, elektryczność, wynajmę. Bartkowiak. Szewska 15. z dw 51 950

Niekrepujący
pokój umeblowany solidnemu panu, centrum. Adres Kurjer z dw 51 863

Pokój
wspólny. Zamkowa 5. III. Jaworska. z dw 51 860

Słowackiego
34. I. lewo, pokój inteligentnej pani. z dw 51 866

Lepszy
pokój dla panów. Szyperska 1. III. z dw 51 859

2
pana. Plac Nowomiejski 10 b. I. z dw 51 872

Pokój
Sw. Józefa 3. parter, prawo. z dw 51 871

Pokój
Ogrodowa 2. III. lewo. z dw 51 883

Pokój
frontowy. Rybaki 7. II. piętro, prawo. z dw 51 879

Elegancki
pokój, elektryczność, centralne ogrzewanie, Poznańska 58 a. II. lewo narożnik Mickiewicza. z dw 5 300

Pokój
niekrepujący Wielkie Garbary 40. IV. prawo. z dw 51 884

Pokój
ogrzewany wynajmę panu tanio Szudarek. Dąbrowskiego 35/37. z dw 51 886

Stacja
wspólna dla gimnazjalistów. Sw. Marcin 9/10. II. lewo. z dw 51 882

Panne
na wspólny pokój. Szumilowska. Poczta 20. z dw 51 881

Pokój
wynajmę. Poniecka. Spokojna 29. II. piętro. II. wchód. z dw 51 888

Pokój
utrzymaniem 2 paniom. — Baczkowska. Mickiewicza 9. z dw 51 368

Dwuosobowy
wielki, frontowy, elegancko umeblowany, niekrepującym wejściem. Działyskich 1. I. z dw 52 049

Wspólny
panom elektryczność, centralne. Szkolne 3. prawo. II. prawo. z dw 52 025

Z fortepianem
lub bez słoneczny 1-2 osobom niekrepujący Za Grobla 2. I. z dw 52 063

Pokój
osobne wejście, elektryczność Mickiewicza 1. parter. lewo z dw 52 058

Klatki
schodowej, drugi niekrepujący. Matejki 40/41. IV. z dw 52 066

Z klatki
schodowej, frontowy, dla 2 pań lub panów. Tkacki, Jackowskiego 30. z dw 52 053

Pokój umeblowany
wynajmę zaraz panu lub 2 gimnazjalistom z ciepłym utrzymaniem Łazarz. Śniadeckich 4. III. piętro, lewo. z dw 52 048

Pokój
Aleje Marcinkowskiego 1 na dwie osoby drugi wchód II. piętro, na prawo. z dw 52 044

Pokój
przy placu Wolności dwom lub jednej osobie. Rzeczypospolitej 2. III. lewo. z dw 51 876

Przy Zamku
pokój wolny. Elektryczność, łazienka, centralne ogrzewanie. — Adres wskaże Kurjer z dw 51 944

Pokój
dla pań lub pana 1. Waliszka, Wybickiego 3. III. z dw 51 942

Bez
pościeli. Wierzbicice 26. III. lewo. z dw 52 078

Pokój
umeblowany, niekrepujący St. Jasińska, Wrocławka 39. podwórce II. z dw 52 002

Pokój
dwom panom wynajmę Wielkie Garbary 13. IV. lewo front. z dw 52 001

Pokój
frontowy wynajmę. Reja 5. II. prawo. poprzeczna Słowackiego z dw 52 019

Dwuosobowy
pościeli pożądana. Wielkie Garbary 50. parter, lewo. r w 12 661

Dwuosobowy
Stary Rynek 43. dom tylny. II. piętro. r w 12 662

Pokój
próżny na biuro centrum. Zgłoszenia Kurjer r w 12 663

Pokój
elegancki. Wielka 15. III. lewo. r w 12 664

Pokój
z używaniem kuchni małżeństwu bezdzietnemu. Staszica 18. II. prawo. z dw 5 296

Pokój
dwuosobowy, słoneczny. Łąkowa 21. III. z dw 51 957

Pokój
dwuosobowy ewentualnie małżeństwu Matejki 4. II. lewo. z dw 5 301

Pokoje
umeblowane wynajmę Dąbrowskiego 52. I. prawo. jwp 5 303

Niekrepujący
jednosobowy bez pościeli. Kreta 6. III. prawo. z dw 52 073

Skromny
pokój z utrzymaniem. Wysoka 1. parter, lewo. z dw 52 068

12 SZUKA POKOJU

Oficer
emer. szuka pokoju umebl. z całodziennym ewentl. częściowym utrzymaniem. Oferty z ceną Kurjer jw 5 272

Poszukuje
pokoju małego, skromnego do 20 zł zaraz. Zgłoszenia do Kurjera z dw 51 939

Pani
poszukuje pokoju próżnego do 40 zł (Oferty Jakóba Wujka 7. Mielnik. z dw 51 670

Pokoiku
poszukuje (bez pościeli) spokojny pan z klatki, nie drogo, czynsz 3 miesiące zgóry. Oferty Kurjer z dw 51 728

Pokoju
próżnego na biuro poszukuje spółka rolnicza. Oferty Kurjer z dw 51 717

Pokoiku
skromnego poszukuje, okolica stadionu, cena Zgłoszenia Kurjer z dw 51 703

Małżeństwo
bezdzielne poszukuje 2 próżnych pokoi z używaniem kuchni Oferty Kurjer z dw 51 694

Panienska
poszukuje pokoju niekrepującego od pierwszego. Oferty Kurjer z dw 51 683

Pokoju
umeblowanego w lepszym domu, poszukuje raz poraz przyjeżdżający z prowincji do Poznania młodszy samotny nauczyciel emeryt, nieposzlakowanej przeszłości. Oferty z cenami pod z dw 51 748

Pokoju
z utrzymaniem blisko Uniwersytetu przy inteligentnej rodzinie dla studentki od 7. 1. Oferty z warunkami Kurjer z dw 51 806

„Informator” poszukuje pokój
Ratajczaka 15 (Pasaż). z dw 51 784

Poszukuje
lokołu na sekretariata korporacyjnego. Oferty z warunkami Kurjer z dw 51 290

Niekrepującego
pokoju w śródmieściu poszukuje kawaler zaraz. — Oferty „

Weksle
z moim akceptem oraz tyrami M. Krajewicza i L. Kasprzycza które otrzymał p. Leon Hafczyk z Kępy, pow. Szamotuły płatne na dopiero w listopadzie 1931 r. przyczem stwierdzam że części weksli mianowicie w wysokości 8.107 50 zł brak pokrycia Ostrzeżam zatem przed ich nabyciem Stanisław Kasprzycza Malet. Kępa pow. Szamotuły zdw 51 696

N. N.
Za życzenia Noworoczne dziekuje. Dlaczego anonimowo? L. zdw 52 061

22 ROZMAITE

Herby
dyplomy szlacheckie przeprowadza pisemnie „Herolda”. Poznań. Mickiewicza 7, III p. zdw 51 450

Obiady
kresowe, smaczne. Kantaka 89, brama, prawo III. zdw 51 358

Kostjmy maskowe
nowe — oryginalne modele wypożycz. „Femina” Fredry 3. zdw 51 500

Szkoła Tańców Modernistycznych
Jarosława Srezińskiego Zapisy każdego czasu Strzelecka 3. zdw 51 533

Akuszerka
Kleinwächterowa Poznań, centrum ul. Romana Szymańskiego 2, pierwsze piętro, lewo drugi dom od placu Światokrzyskiego. zdw 41 672

Higieniczne czyszczenie
pierz i puchu uskuteczniamy so ldnie i tanio (na życzenie odbiór i dostawa w domu) zdm 51 533

Maskowe
kostjmy nowe wypożyczam. — Stankiewicz, Mostowa 26. zdw 51 903

Obiady
treściwe i smaczne poleca kuchnia Stow. św. Zyty Piekary 2. zdw 51 915

Kosmetyka Lecznicza
Aleje Marcinkowskiego 5 pod ingerencją lekarską wykonuje się zabiegi w zakresie nowoczesnej kosmetyki Paryskiej. — Usuwanie defektów skórnych, pielęgnacja twarzy, masaż kosmetyczny. Ceny niskie. Dla pań od 10—12 godz. wiecz. (czwartek). Marcelego Mottego 2, II. piętro, front, drzwi środkowe. zdw 51 713

Młoda rutynowana
masażystka dla pań — panów poleca się poza dom. Oferty Kurjer zdw 51 712

Obiady
domowe, kuchnia kresowa. Plac Nowomiejski 10 a, I. lewo. zdw 51 709

Chiromantka
z długoletnią praktyką, przepowiada przyszłość, teraźniejszość i przeszłość z rak, fizjognomii, grafologii, fotografii i kart Liczn podziękowania Przyjmuję od 10—12 i od 3—8 wiecz. (czwartek). Marcelego Mottego 2, II. piętro, front, drzwi środkowe. zdw 51 777

Pracownia Gorsetów „Wanda”
Ratajska 27, wykonuje szybko sumiennie wszelkie gorsety, pasy, bandaże do po ciąży, operacji itp. Biustonosze wszelkiego rodzaju oraz renowacje. zdw 51 774

Jarskie obiady
wykwintne, wieki urozmaicone dla zdrowych i chorych, dostosowane do przeprowadzenia diety, bedacej podstawa leczenia chorb. przemiany materii. Sw. Marcin 66, II. prawo. zdw 51 968

Maszyny
do szycia, rowery, motocykle naprawia fachowo Czerniak, Półwiejska 11. zdw 51 953

Suknie balowe
wieczorowe, wizytowe oraz wszelkie garderobe damka wykonuje bardzo elegancko i cenach przystępnych Chie Pajsienne. Pod górna 12 b, parter, prawo zdw 52 43

Wróć
z kart. rekl. Jerzej 4, III, prawo (Rynek Wilded.) zdw 52 008

Maskowe
kostjmy oryginalne nowe wypożyczam. Olszawska Sw. Marcin 58, dom boczny, prawo, III. zdw 51 519

Maskowe
kostjmy wypożycz. damskie, meskie (turbany). Błwiejska 24, parter, prawo. zdw 52 079

Przędź
fran oraz prasow. sztywnej bielizny przyjmuje Kłówna, Poznań-Rataje Herolda rw 12 660

Maskowe
kostjmy 5—10 zł. Słarbowska 14, I. zdw 52 070

Wykonę
szybko i tanio palta, kaski od zł. 80, garnitury od zł. 10, pozycia na futra i wszelkie prace krawieckie i kufnierki. Dąbrowskiego 41 a. zdw 52 067

23 OZENKI
Kawaler
lat 30, plekarz, posiadający własność, poszukuje żony, milej posiadającej gotówkę około 15 000 zł dla wspólnego dobra. Panna Wielkopolska, lub bezdzietne wdówki do lat 28, racza złożyć oferty do Kurjera zdw 51 391. Rzecz traktuje poważnie.

Pragnę
znaleźć serdecznego towarzysza o szlachetnym charakterze i subtelnej duszy od lat 30 w celu matrymonialnym. Oferty Kurjer zdw 51 926

Urządnik
państwowy na wyższym stanowisku szuka znajomości w celu matrymonialnym osoby materialnie niezależnej. Zgłoszenia Kurjer zdw 51 993

Poznałbym
pania miła, niezależna, o dużej kulturze i zdrowiu, no i... nie brzydka, lat około 35. Mam lat 44, zdrowie i wolny zawód. Za szczęście zaplać sam samem, za ciepło — sobą. Cel — rodzina. Honor, dyskrecja, zaufanie. Anonimowo na nic. Łaskawe zgłoszenia do Kurjer zdw 51 982

Pewien
przystojny blondyn lat 28 szuka znajomości pani, która pomogłaby w wyszukaniu posady in troligarskiej. Cel matrymonialny. Oferty z fotografią skierować Kurjer Poznański zdw 51 768

Dwaj dyplomowani inżynierowie
na poważnych stanowiskach, mechanik i elektryk, lat 30, szatyn i brunet, zdrowi i przystojni, oficerowie rezerwy, katolicy o prawym charakterze, wzrost 175 i 176 cm, pragna znaleźć szczęście w cieple własnego domowego ogniska. Celem nawiązania niekrepulacji a szczerzej korespondencji prosimy o złożenie chociażby narazie anonimowo zgłoszenia z fotografią do ekspedycji Kurjera zdw 51 811. Dokończenie 3 1.

Kawaler
urządnik prywatny na stanowisku, lat 28, posiadający 5 000 zł gotówki szuka na tej drodze sympatycznej, inteligentnej i gospodarniej panny w celu matrymonialnym. Łaskawe zgłoszenia z fotografią, której zwrot zanewolony do Kurjera zdw 51 813

Kawaler
przystojny, lat 41, posiada służbę już 12 lat, jest na stanowisku, poszukuje pani odpowiedniej w celu matrymonialnym. Oferty Kurjer zdw 51 742

Kulturalna
Wielkopolska bardzo przystojna, wykształcona, mieszka obecnie we Lwowie, pragnie nawiązać kontakt z panem ustatkowanym lat 38—48, o nieprzeciętnych walorach charakteru i umysłu. Cel matrymonialny. Listy przyjmie Kurjer pod zdw 51 592

Panna
wiek średni, posiadająca cośkolwiek gotówki i wyprawę, pozna pana na stanowisku. Cel matrymonialny. Oferty Kurjer zdw 51 801

Przystojny
blondyn, lat 39, kawaler, zdrowy, nowożeńcy, łagodny charakter, dobre państwowe stanowisko i 12 000 majątku, pozna przystojną zgrabną pannę lub wdowę. Cel matrymonialny. Zgłoszenia z podobizną Kurjer zdw 51 838. Sprawa traktuje poważnie i honorowo

Panienska
bardzo zgrabna lat 21, dobrze sytuowana poszukuje odpowiedniego meza. Oferty Kurjer zdw 51 403

Siostra
moja sympatyczna, wysoka, przystojna, w średnim wieku, posiada ładne mieszkanie, pozna pana inteligentnego na stanowisku, któremu naprawdę zależy na dobrej żonie do lat 35. Wdowcy z dziećmi niewykluczeni. Oferty Kurjer Poznański zdw 51 649

Kawaler
lat 34, Polak, amerykanin, posiadający gotówki 10 000 dolarów, poszukuje żony, Panie w stosownym wieku, mające swoją własność lub stosowną gotówkę, racza z całą pewnością zgłosić się z dołączeniem fotografii Kurjer zdw 51 630

Biuro
„Rekord” załatwia sprawy matrymonialne wszystkich sfer. — Skarbowska 15, telefon 40-18, Biuro czynne święta. zdw 51 880

Panna
lat 21, szatyna przystojna, posiadająca 10 000 zł, z powodu braku znajomości poszukuje pana, najchętniej urzędnika. Rzecz poważna. Do Kurjera Poznańskiego zdw 52 057. Cel matrymonialny.

Wdowa
inteligentna, wiek średni, posiadająca restaurację realność, oraz panienska przystojna, wykształcona, poważna (30 000), szukająca meza. Oferty (fotografie) Kurjer zdw 51 936

Dla
panny, dobrze wychowanej, zdrowej, ładnej, gotówka około 20 000, poszukuje się meza ponad 30, zdrowego, samodzielnego, umiającego cenić zaszczenie ogniska domowego. Oferty „Par”. Aleje Marcinkowskiego 11, pod 57 900. Pw 6 008-57 900

Dla
mejsiostry Malopolski poszukuje znajomości policjanta. Cel matrymonialny. Oferty filka Kurjera Focha 36 zdw 51 830

24 NAUKA
Kursy stenografji
pisania na maszynach Kantaka 11 zdw 47 934

Lekcje tańca
Kurs dla początkujących rozpoczynam 8 stycznia. Udzielam lekcje prywatne. Specjalne lekcje dla osób starsz. Jb. Mikołajczak. Pocztowa 29 Pp 7 944 52 37

Akademja Tańców
5 stycznia rozpoczyna nowy kurs, daje pełną gwarancję i rekordową szybkość nauczania w jednej lekcji trzech tańcy. — Krecja sezonu, dobór towarzysstwa. Dom Rzemieśniczy, Fr. Ratajczaka, Witaszkowscy. Pw 7 713-52 54

Gwarancja promocji! Uczennice szkolne
przyjmują się na stałe tylko na po południe. Aleje Marcinkowskiego 19 II. Fachowa pomoc naukowa. zdw 51 656

Szkoła Tańców Antoszewskiego
Zielona 3. Pw 7 477-49 142

Stelli Kledeckiej Szkoła Tańców
Pocztowa 29, rozpoczyna 5 stycznia kurs dla początkujących 7-go stycznia kurs uzupełniający — Znika. Lekcje prywatne każdego czasu. Pw 7 705 52 36

Kursy kroju Świętokrzyski
3, założone 1870, Kierowniczką Kazimiera Kazubowska. Początek kursu 15 stycznia. Zgłoszenia codziennie 11—17, zdw 51 416

Kursy
stenografji, pisania na maszynach, kłesogowia rozpoczynam 5 stycznia. — Tyran-Zaworska Strzelecka 33. zdw 49 897/8

Kursy kroju
szycia damskiego. Wpisy przyjmie Amelia Klawiterowa, Marii Magdaleny 1, III, nar. Raczyńskich. dw 2 468-9

Tańców nowoczesnych narodowych
wyucza bez względu na zdolności szybko wzorowo — dyplomowany profesor baletmistrz Szczurek. Dom Rzemieśniczy, Waly Zygmunta Augusta 15. Zgłoszenia lekcie osobiste każdego czasu. zdw 51 630

Lekcji
pisania na maszynach lub do hury jako początkująca, poszukuje skromna panienska. — Zgłoszenia Kurjer zdw 51 935

Francuskiego
lekcji poszukuje inteligentny pan posiadający początki. Zgłoszenia Kurjer zdw 51 834

Francuski
konwersacji. Przygotowanie matury (Dyplom paryski). Plac Nowomiejski 6 a, parter. zdw 51 781

Angielskiego
udziela egzamin. nauczycielka była dłuższy czas w Londynie. — Oferty Kurjer zdw 51 719

żeńskie Kursy Techniczne
w Poznaniu Focha 2, początek kursu 2 letniego i lutego 1931. Przygotowanie: 6 klas szkoły średniej ogólnokształcącej. Prospekt 20 groszy. Znaczek załączyc. Pw 7 994-57 894

Szkoła Języków Marii Remington
trzy lekcje tygodniowo 15 złotych miesięcznie. Aleje Marcinkowskiego 21, dom ogrody, lewo II. zdw 51 303

Tanie kursy tańców
Opaliński, 27 Grudnia 19, II, 6—9. zdw 50 818

25 MUZYKA
Gry
fortepianowej udzielam. Rencowa, Dąbrowskiego 5. zdw 51 979-80

Lekcji
gry skrzypiec, mandoliny udziela Wilda, Wybickiego 2. zdw 51 846/7

Lekcji
gry skrzypcowej udziela dyplomowana nauczycielka muzyki, Kaufussówna Wilda, Strumykowa 7, III zdw 51 616/7

Lekcji
gry na skrzypcach, mandolinie i gitarze udziela W. Jankowiak, naucz. muzyki, Rybski 20 a. zdw 51 897/8

Lekcji
gry mandoliny, gitary udziela. Patschowska, Podgórna 13. zdw 51 845

Lekcje muzyki
Jankowska - Neumann, b. prof. Państw. Konserwatorium, Fredry 12. Fortepian do ćwiczeń. Pw 8 011-57 777

Lekcje
fortepianu gruntemat. Strzelecka 33 b, parter. zdw 51 281

Śpiewu solowego
prof. W. Poleński, powrócił. — Waly Zygmunta Augusta 2. zdw 51 674

Czarliński
nauczyciel muzyki — (fortepian, skrzypce). Kwiatowa 11, parter zdw 51 751

Wiolenczela
Klotz korzystnie sprzedam. Ziolkowski, Rynek Łazarski 10a. zdw 51 963

27 SZUKA PRACY
Ogłoszenia do 80 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej 1/3 części cenie drobnych

Książkowa
samodzielną maszynistką z polskim i niemieckim, znajomości wszelkich spraw biurowych, 8 lat praktyki szuka posady. Oferty Kurjer zdw 50 184

Pomocnik
gastronomiczny (kelner) trzeźwy, sumienny i pracowity w swym zawodzie, polski francuskim, niemiecki, świadectwa dużych firm szuka posady jako kelner wagi podróżujący branży gastronomicznej. Oferty Kurjer zdw 50 340

Panienska
inteligentna, z dobrego domu, znająca szycie i robotki ręczne, przyjmie posadę do dzieci. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 51 177

Uczciwa
dziewczynka 17 lat poszukuje posady możliwie do dzieci. Oferty Kurjer zdw 51 810

Bufołowa
z dobrmi świadectwami poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 51 327

Służąca
hotelowy krytycznym położeniu, poszukuje jakiegokolwiekładz pracy. Miejscowość obojętna, świadectwa dobre. Oferty Kurjer zdw 51 579

Biuralistka
obeznana z wszelkimi pracami oraz pisaniem na maszynie poszukuje zaraz posady. Zgłoszenia do Kurjera zdw 51 428

Posady
pierwszej pokojowej w dworze, z dobrmi świadectwami poszukuje od 1 lub 15 stycznia. Oferty Kurjer zdw 51 273

Służąca
poszukuje posady z gotowaniem od 1. 1. lub 15 1 31. Oferty Kurjer zdw 51 279

Szofer
z praktyką poszukuje posady — Łaskawe oferty Kurjer zdw 51 294

Młoda
dziewczyna wiejska poszukuje posady do wszystkiego. Zgłoszenia Kurjer zdw 51 766

Gospośia
z długoletnimi świadectwami szuka posady. Oferty Kurjer zdw 51 804

Ekspedjentka
branży delikatesowo, spożywczej, dzielna kilka lat praktyki, dobre świadectwa poszukuje odpowiedniej posady. Oferty Kurjer zdw 51 802

Gospodynini
samodzielną zna dobre gotowanie, prasowanie sztywnej bielizny, zmieni posadę od 15 stycznia. — Oferty Kurjer zdw 51 800

Krawcowa
zdolna poszukuje pracy. Zgłoszenia Kurjer zdw 51 798

Ogrodnik
kawaler, znający dobrze swój zawód, z dobrmi poleceniami, szuka posady od 1 kwietnia 1931 r. lub przedtem. Łaskawe zgłoszenia pod adresem St. Szymaniak, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 23, w podwórzu. zdw 51 792

Dziewczyna
ze wsi do wszystkiego lub dzieci poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 51 789

Fryzjerka
i manikurzystka szuka posady od zaraz. Oferty Kurjer zdw 51 779

Prośba!
Inwalida wojenny, handlowiec, bez pracy w bardzo krytycznym położeniu, prosi gorąco o jakiegokolwiekładz zajęcie, pomoc doradczą w garderobie, bieliznie lub t. p. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 51 955

Inwalida wojenny
(śliczy) handlowiec, w bardzo przykrym położeniu, prosi gorąco o jakiegokolwiekładz zajęcie. — Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 51 979

Książkowa
biuralistka, z praktyką poszukuje posady, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 51 848

Inkassenta
lub podob. zajęcia w poważnym przedsiębiorstwie przyjmuje, wysoka gwarancja, najlepsze polecenia. Zgłoszenia Kurjer zdw 52 038

Ogrodnik
żonaty, dzielny, fachowiec, trzeźwy, sumienny i uczciwy, szuka zaraz lub 1. 4. 31 r. stałej posady. Zgłoszenia uprasza Krzeszewska, Kamienica, p. Goety, czyna, pow. Tschola. zdw 51 325

Poszukuje
biura do uprzątnia. Adres wskaże Kurjer zdw 52 038

Książkowa stenotypistka
młodsza z dobrmi świadectwami poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 51 842

Posługi
poszukuje Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 51 855

Asystent
farmacji, zdolny (pracował też zagranicą), poszukuje zastępstwa lub posady od zaraz do 15 lutego. Referencje Język niemiecki, polski. Zgłoszenia: Nowa Reklama, Lwów, dla Rutynowanego, nw 6655

Ogrodnik
samotny poszukuje posady od 1 lub później. Zgłoszenia Kurjer zdw 51 288

Szwajcar
żonaty, z praktyką dwuletnią, z dobrmi świadectwami poszukuje zaraz posady w majątku Łaskawe zgłoszenia Jan Dudek, wieś Tomice, poczta Szymanowice n/Proszna, pow. Ślupca. zdw 51 932

Agronom
dzielny prawy, posiadający 18 lat praktyki w dużych majątkach, poszukuje odpowiedniej posady. Oferty Kurjer zdw 51 920

Posługaczka
uczciwa, pracowita, poszukuje zajęcia. Oferty Kurjer zdw 51 925

Służąca
młodsza szuka posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 51 899

Posługaczka
wiejska, szuka posady. Oferty Kurjer zdw 52 031

Robotnik
młodszy szuka posady za utrzymanie. Oferty do Kurjera zdw 51 973

Krawcowa
dzielna, 3.50 dziennie. Oferty Kurjer zdw 51 984

Osoba
średnim wieku z inteligencją, uczciwa, delikatna szuka posady w lepszym domu, potrafi gotować, dobrze zarządzać domem. Zgłoszenia Kurjer zdw 51 692

Krawcowa
szuka posady poza dom. Oferty Kurjer Poznański zdw 51 815

Korespondentka polsko - niemiecka
z 6 letnią praktyką (3 letnią bankową i 3 letnią adwokacko no tarjalną), pisząca biegle na maszynie poszukuje posady zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 51 827

Ekspedjent - dekorator
z branży biawatów i konfekcji, absolwent 2 letniej szkoły handlowej biegle w swym zawodzie z dobrmi świadectwami, poszukuje posady od zaraz lub później. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 51 822

Biuralistka
początkująca z różną praktyką z ładnym charakterem pisma, pisze dobrze na maszynie, szuka posady. Oferty Kurjer zdw 51 821

Sierota
dobre polecona, uczciwa, mająca gospodarstwo domowe poszukuje posady do dwóch osób zaraz lub później. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 51 817

Szofer
monter samochodowy (kawaler) poszukuje posady z kauceją lub bez, z niskim wynagrodzeniem. Oferty Kurjer zdw 51 738

Podoficer rezerwy
poszukuje posady ze złożeniem kauceji, z zawodu podmiistrz cieleski, obejnie również inna posadę. Znam cośkolwiek książkowo. Oferty proszę skierować: B. M. u Czarny, Poznań, Półwiejska 16. zdw 51 680

Zdolna
ekspedjentka, reżniska, zamieszkała szuka posady od 1. 1. 31. Zgłoszenia do Kurjera zdw 51 678

Poszukuje
posady w dużej firmie poznańskiej jako portier. Oferty Kurjer zdw 51 676

Samodzielną ksiązkowa
bilansistka z 8 letnią praktyką w poważnej instytucji handlowej, znającej wszelkie prace w zakresie biurowości, wchodzące poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 51 722

Inteligentna
panienka kilka klas gimnazjum szuka posady do kilkoro dzieci — jednego. Oferty Kurjer zdw 51 716

Magistra
farmacji poszukuje praktyki w aptece. Zgłoszenia Kurjer zdw 51 714

Robotnik
restauracyjno - cukierniczy poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 51 784

Młodsza
dziewczyna ze wsi z lepszej rodziny z dobrmi świadectwami poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer zdw 51 753

Panna
obeznana z każdą pracą domową i dobrem szyciem poszukuje posady najchętniej w samotnej osobie, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 51 228

Pracznka
poszukuje prania lub posługi. — Oferty Kurjer zdw 51 749

Poszukuje
posługi. Oferty Kurjer zdw 51 705

Służąca
poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 51 701

Kucharka
restauracyjna, dobrze polecona poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 51 695

Młodsze
dziewczyna poszukuje posady do dzieci lub do wszystkiego. Zgłoszenia Kurjer zdw 51 682

Młodzieniec
(pochodzenia szlacheckiego) w przykrym położeniu poszukuje posady najchętniej służącego. Oferty Kurjer zdw 51 755

Ogrodnik
kawaler lat 29, dzielny swym zawodzie, obeznany wszelkiej kulturze ogrodniczej poszukuje posady 1 1 31 lub później. Oferty Kurjer zdw 51 392

Magistra farmacji
z praktyką poszukuje posady w Poznaniu lub okolicy. Oferty Kurjer zdw 51 394

Młoda
inteligentna osoba, zarządzi samodzielnie lub wyreczy pania domu. Zna gospodarstwo wiejskie, zajmuje się wychowaniem dzieci, udzieli lekcji w zakresie szkół, powszechnych, kilkoletnia praktyka, dobre świadectwa. Wymagania skromne. Jawiradów, poczta Poznań, „dla Julii”. zdw 51 837

Gospośia
religijna, samodzielną poszukuje posady do gospodarstwa domowego, małym wynagrodzeniem, skromne polecenie dobre. Oferty Kurjer zdw 51 878

Emeryt
pocztowy szuka posady. Oferty Kurjer zdw 51 885

Pracznka
poszukuje jeszcze kilka prań. — Oferty Kurjer zdw 52 032

Dziewczyna
wiejska, uczciwa, pracowita do wszelkich prac, cokolwiek gotowaniem kochanaka, dzieci. Oferty Kurjer zdw 52 054

RADJO aparaty i wszelkie przybory kupisz najtaniej w specjalnym magazynie Poznańskie Towarzystwo Radjowe ulica Fr. Ratajczaka 39. Telefon 34-30.

Dziewczyna poszukuje posady do wszystkiego najchętniej do 2 osób. Oferty Kurjer zdw 51 225

Dziewczyna do wszystkiego od 1. poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 51 224

Panienska znająca stenografię i pisanie na maszynie poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 51 220

Emerytowany rektor szkoły poszukuje zatrudnienia dorywczo. Zgłoszenia Kurjer zdw 51 219

Szukam posady w skromnym domu do wszystkiego z praniem. Oferty Kurjer zdw 51 643

Posługi całodziennie poszukuje od 1. 1. Oferty Kurjer zdw 51 500

Pokojowa hotelowa poszukuje posady w hotelu lub w większym domu. Oferty Kurjer zdw 51 325

Krawcowa pierwszorzędną na garderobe damska i dziecięca szuka posady. Oferty Kurjer zdw 51 322

Szukam posady z gotowaniem. Oferty Kurjer zdw 51 362

Poszukuję posady do wszystkiego z gotowaniem. Oferty Kurjer zdw 51 360

Gospośia samodzielna poszukuje posady z utrzymaniem prasowaniem. Oferty Kurjer zdw 51 358

Panienska z dobrej rodziny poszukuje posady początkującej ekspedjentki w składzie rzeźniakiem od 1. do 15. stycznia 1931. Oferty Kurjer zdw 51 355

Poszukuję posady. Oferty Kurjer zdw 51 351

Dziewczyna do wszystkiego z gotowaniem od 1 stycznia. Oferty Kurjer zdw 51 351

Dziewczyna ładna do wszystkiego z gotowaniem poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 51 436

Dziewczyna do wszystkiego, uczciwa, szuka miejsca do wszystkiego. lat 20. Oferty Kurjer zdw 51 625

Dziewczyna poszukuje posady z gotowaniem od 1 stycznia. Oferty Kurjer zdw 50 362

Sumienny i uczciwy kupiec poszukuje posady magazyniera lub inkasenta. Może także zaopiekować się. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 50 847

Panna inteligentna (siostra) szuka posady do dzieci. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 50 945

Ekspedjentka biegała szuka posady cukierni, piekarni kolonialka, dobre świadectwa ewentualnie polecenie bankowe. Oferty Kurjer zdw 50 992

DZISIAJ W KINIE

- Apollo: „Król zebraków”.
- Aurora: „Córka Zorry i Bufalo Bill w walce z Czernosokórami”.
- Colosseum: Noc Sylwestrowa i „Tajemniczy Cowboy”.
- Corso: „Dziecko Cyrku”.
- Casino: Pat i Pataclon wśród ludożerców.
- Edison: „Kobieta i żywiol”.
- Harfa: Dziecięce dusze oskarżają was.
- Kapitol: Klejnot Maharadzy.
- Metropolis: Dziś o godz. 11 30 wiecz. Wielka Rewja Sylwestrowa.
- Odeon: „Hadzi-Murat Biały Szatan”.
- Orzel: „Piraci panamscy” i „Szkutka życia i śmierci”.
- Renaissance: „Z wzięcia w kajdany” i „Wyspa straceńców”.
- Słońce: „Na Sybir”.
- Stylowe - Teatr Rewja „W szale karnawału”.
- Tecza: „Czarny Piotrek”.
- Wilsona: „Nibelungi”.

Młoda gospośia szuka posady u samotnej osoby za skromnym wynagrodzeniem. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 51 138

Slużaca z prowincji początkująca poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 51 550

Kucharka wiejska poszukuje posady do restauracji, ewentualnie do prywatnego domu. Zgłoszenia do Kurjera zdw 51 548

Krawcowa pierwszorzędną na garderobe damska i dziecięca szuka posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 51 560

Szofer ogrodnik kawaler wolny od wojska z dłuższą praktyką z doświadczeniem, poszukuje posady za raz lub później. Oferty Kurjer zdw 51 570

Introligatorka do cięcia etykiet i papieru szuka pracy w drukarni. Oferty Kurjer zdw 51 666

Pielęgniarka wychowawczyni z kilkuletnią praktyką i bardzo dobrymi świadectwami poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 51 639

Pianista rutynowany poszukuje posady Chelmo, 22 Stycznia 33 Olszankowski. zdw 51 593

Panienska która ukończyła kurs gotowania znająca książkowość szycia i robotki ręczne szuka posady kasjerki lub dozwolonej starszej pani od 1. 1. lub później. Oferty Kurjer zdw 51 554

Pielęgniarka poszukuje posady zaraz do Niemcewicza lub starszej osoby - Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 51 558

Prasowaczka biegała w swym zawodzie poszukuje posady jako początkująca od zaraz lub 15. 1. 31. Oferty Kurjer zdw 50 922

Samodzielną ksiązkowa i kasjerka zna również prace biurowe. Poszukuje posady. Miejscowość obojętna. Łaskawe oferty Kurjer Poznański pod zdw 50 812

Inteligentna pani z rodziny ziemianńskiej poszukuje posady jako zarządczyni domu u samotnej osoby. Oferty Kurjer pod zdw 50 654

Dziewczyna wiejska do prac polnych i gospodarskich szuka służby od 1. 1. na wieś. Zgłoszenia do Kurjera zdw 50 822 3

Inteligentna pani, wykształcona, która udziela lekcji, poszukuje posady do starszego dziecka. Zgłoszenia Kaczmarska, Grodzkiej Wilk., kioska. n 6 661

Panienska z wiejską szkołą handlową i samodzielną praktyką poszukuje posady. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 50 980

Student biegły w księgowości wszystkich systemów, stenografii, korespondencji, kalkulacji handlowej, poszukuje zajęcia w godzinach popołudniowych za niskim wynagrodzeniem także udziela lekcji powyższych. Oferty Kurjer zdw 51 118

Posługaczka poszukuje posady z doświadczeniem. Zgłoszenia Kurjer zdw 51 061

Dziewczyna znająca prace domowe, z doświadczeniem, poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 51 691

Panienska inteligentna, pisząca na maszynie, poszukuje jakiegokolwiek posady. Oferty Kurjer zdw 51 083

Stangret szofer biegły w swym zawodzie z dwoma czeladnikami posiadający dobre świadectwa szuka posady od 1. 1. lub później. Franciszek A. damski, Baro powia, wrocławski. zdw 51 036

Uczciwa porządna dziewczyna z doświadczeniem poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 51 039

Młodszy handlowiec z branży spedycyjskiej chciałby chętnie zmienić siedzibę. Oferty Kurjer zdw 51 499

Dziewczyna z gotowaniem uczciwa pracowita szuka posady. Oferty Kurjer zdw 51 551

Prasowaczka szuka posady od 1 stycznia 1931. dzielna w swym zawodzie. Oferty Kurjer zdw 51 507

Panienska poszukuje posady do dzieci z co najmniej sześciu Zgłoszenia proszę do Kurjera zdw 51 542

Uczciwa dziewczyna poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 50 857

Asystentka dentystyczna uprawniona (egzaminowana) może się natychmiast zgłosić. Oferty z podaniem warunków do Kurjera Poznańskiego zdw 51 664

Samodzielną dziewczyna do wszystkiego z gotowaniem potrzebna od 1. 1. lub 15. 1. 31. Kotliński Marsz. Focha 170. zdw 51 326

Slużaca z gotowaniem potrzebna od 1-go stycznia. Frankowski Górna Wil. da 111. zdw 51 275

Slużaczka do wszystkiego z gotowaniem potrzebna od 1. 1. 1931. Rzeźniak. Zupańskiego 3. zdw 51 776

Kursów kroju damskiego męskiego odzież - Idzikowski Böttcher Górna Wilda 43. zdw 51 947

Dziewczyna z praniem potrzebna zaraz. Ledowa 3 III. prawo. zdw 51 969

Dziewczyna do wszystkiego 15 1. potrzebna. Golubski skład Marsz. Focha 41 zdw 51 840

Pieniądze zarabiać może każdy który w kole znajomych lub edzi indziej (np. w związkach fabryk i t. d.) sprzedaje artykuły przynoszący każdemu spory przyrost korzyści. Zgłoszenia pisemnie do Kurjera Poznańskiego zdw 51 841

Szofer takśdwa otrzyma stała pensję za wyżywienie 500 zł na 5 miesięcy. Adres wskazać Kurjer zdw 51 934

Dziewczyna z gotowaniem do wszystkiego potrzebna. Srodkowa Rynek 17 11 zdw 51 764

2 podróżujących na miasto Poznań dobrze zaprowadzonych w detalicznej sprzedaży tuzozów jednolitych na prowinie poszukuje Zgłoszenia z podaniem referencji oraz dotychczasowej działalności do Kurjera zdw 51 765

2 podróżujących na Województwo Poznańskie, dobrze zaprowadzonych w detalicznej sprzedaży tuzozów jednolitych na stała pensję i prowizję poszukuje Reflektuje się li tylko na sily pierwszorzędnego Zgłoszenia z podaniem referencji oraz dotychczasowej działalności do Kurjera zdw 51 761

Slużaca zdrowa, uczciwa z doświadczeniem, do wszelkich prac domowych, z doświadczeniem świadectwami może się zgłosić. Piekary 9, parter, prawo. zdw 52 066

Koncert - niespodzianki Sylwester w „Mieszczaniskiej”

Humor zagraniczny

Zagłoba.

Nauczyciel polonista

Underwood

Przedpiata

Ogłoszenia

Przedpiata

Ogłoszenia

Przedpiata

Ogłoszenia

Przedpiata

Ogłoszenia

Przedpiata

Ogłoszenia

Dziewczyna do pomocy w wszelkich pracach domowych poszukuje doktorowa na prowincji. Zgłoszenia Kurjer zdw 2 473

Pomocnik fryzjerski dzielny, młodszy może się zaraz zgłosić. Borowiak, Nowy Tomysl. n w 6 806

Uczennica potrzebna zaraz do rzeźnictwa, tylko z prowincji. Dyderski, Marszałka Focha 87. zdw 51 862

Biuralistki od 1. 1. 31. poszukuje Pensja 90 zł miesięcznie. Warunek poprawnie po polsku i niemiecku w moim i piśmie. Pisemne zgłoszenia w języku polskim i niemieckim do Kurjera Poznańskiego zdw 51 707

Do dziecka półrocznego szukam przystojnej dziewczynki czystej i porządnej. Zgłoszenia Kocnanowskiego 5 parter, prawo. zdw 51 702

Dziewczyna uczciwa czysta z doświadczeniem potrzebna od 1. 1. Chwałiszewo 1. Górka. zdw 51 631

Ekspedjentka do rzeźnictwa posada stała kaucja lub pożyczka 1 000 - 2 000 zaraz potrzebna fachowość niekoniecznie. Kurjer zdw 51 352

2 fryzjerów damskich zupełnie pewnych w układaniu wodnej i ewentualnie trwałej onduacji „aparatu „Engle””, lecz tylko pierwszorzędnego sily, mogą się zgłosić od zaraz. „Renaissance” Salon Fryzjerski dla Pań i Panów właśc. Czesław Witkowski Poznań Aleje Marcinkowskiego 24. zdw 52 080

Książkowa inteligentna, obeznana z pracami biurowymi ewentualnie sily młodszej potrzebna. Zgłoszenia z odpisami świadectw i podaniem pensji uprasza się do Kurjera zdw 52 010

Pracę zyskowną, przyjemną dam inteligentnej pani, posiadającej gotówkę (1 000). Oferty podanie dotychczasowej czynności Kurjer zdw 51 937

Dziewczyna młodsza potrzebna Zakład fryzjerski, Patr. Jarkowski 38. zdw 52 060

Posada inkasenta w światowej firmie oddana od 1. 2. 31. Wymagana kaucja 15 000 zł zabezpieczona hipotecznie. Pensja miesięczna 300 zł. Zgłoszenia pod „Inkasent” do „Par”, Bydgoszcz, Dworcowa 72. P w 8 010 63.824

Sekretarz adwokacki i notarialny młodszy, samodzielny, z doświadczeniem referencjami potrzebny zaraz. Zgłoszenia z podaniem dotychczasowej praktyki do Kurjera zdw 2 480

Marszantka potrzebna od zaraz. Nowak Strusia 1. zdw 52 020

3 sprzedawców (ryzy) poszukujemy zarobek do 40 zł tygodniowo. Adres poda Kurjer zdw 51 737

Chcesz otrzymać posadę? Nauce się ośsać na maszynie „Remington” Zapijaj codziennie w firmie „Block Brun w Poznaniu Plac Wolności 3. I. piętro. P w 7544 32 111

Informatorom Informatorom Każdej miejscowości kraju umożliwimy użycie najnowsze zyski. Oferty Kurjer zdw 51 949

Podróżujący inteligentny potrzebny zaraz na szlondary i paramenty kościelne. Zgłoszenia Kurjer zdw 51 978

Slużaca samodzielna z doświadczeniem poleceniami potrzebna. Dabrowskiego 69, II. piętro, prawo. zdw 51 974

Slużaca do wszystkiego, małego dziecka potrzebna. Czekalska, Słowackiego 8, II. ogrod. zdw 51 991

Dziewczyna potrzebna do wszelkiej pracy do mowej z praniem od zaraz Nowy wki, Wielkie Garbary 23, restauracja. zdw 51 853

Nauczyciel polonista poszukujemy jest do wykładów języka polskiego, krajoznawstwa (oraz śpiewu) w „Aristw Szkole Rzecz. w Chelmie. Požadana jest praktyka i wyższe studia. Podanie składać pod adresem Dyrekcji Szkoły. dw 2 355

Underwood nauka pisania na maszynie firm G. Gerlach Gwarna 14 I. pr. P w 6012 43.80

Na sezon balowy Maski Wachlarze Torebki brokatowe Ordery do kotyljonu S. KAŁAMAJSKI POZNAŃ TORUN

Poszukuje na majątek osoby z towarzystwa ze wsi którzy zabierają się całym moim domem dozorując gospodarstwo domowe ogrodek zastąpiła paną domu. Oferty z referencjami do Kurjera Poznańskiego zdw 51 193

Ekspedjentka kierownicza na prowincję potrzebna zaraz. Focha 65. skład obuwia. zdw 51 486

Poszukuje zaraz zgrabnej czystej, pracowitej pokojowej, posiadającej dobre świadectwa, znającej szycie i prasowanie. Zgłoszenia do dnia 1 stycznia 1931 od godz. 4 do 6 popołudniu ul. Gwarna 11. III. p zdpw 51 700

Posługaczka Wypisńskiego 16. IV. potrzebna zaraz zdw 51 242

Bilansistę (kę) na dwa miesiące Oferty z podaniem warunków do Kurjera zdpw 50 874

Poszukujemy podróżującego branży rowerowej. Podróże za motocykłem. Oferty podaniem dotychczasowego zajęcia warunków do Kurjera zdpw 50 875

Magazyniera i ekspedienta do działu rowerowego. Oferty do Kurjera zdw 51 876

Proponuję współpracę w biurze pośrednictwa. Zgłoszenia Kurjer zdw 51 747

Pisarz syn gospodarski na majątek. Warunek: odpis świadectw. Kurjer zdw 51 831

2 pomocników malarskich zaraz przyjmij A. Wierewski, mistrz malarski, ul. Młyńska 6. zdw 51 737

Kucharka - cukierniczka potrzebna od 15 stycznia 1931 do kawiarni i restauracji Reflektuje się tylko na sily pierwszorzędnego. Zgłoszenia Kurjer zdw 51 679

Posługaczka przed południem potrzebna. Strzelecka 33. Stelmachowska. zdw 51 732

Pomocnik handlowy (podróżujący) z gotówką 300 zł potrzebny. Oferty. zyciorys Kurjer zdw 51 729

Chłopiec rzetelny, pracowity potrzebny. Zgłoszenia godz. 11-12. Bala. plac Wolności. zdw 52 034

Dziewczyna potrzebna. Siroma 22. Łacińska. zdw 51 927

Uczeń krawiecki potrzebny zaraz. Bloch. Marszałka Focha 84. zdw 52 026 7

Slużaca do wszystkiego zaraz. Tucholska, ul. Marsz. Focha 82, wysoki parter, prawo. zdw 51 940

Krawcowa dobry króć, akuratna potrzebna zaraz. Krasieńskiego 13, parter, lewo. zdw 51 901

Potrzebna sluzaczka uczciwa, czysta. Zgłoszenia Szkoła 13, skład skór. zdw 51 924

Współpracownicy 300 zł pensja i procenty potrzebni. Kurjer zdw 52 023

Informatorom Informatorom Każdej miejscowości kraju umożliwimy użycie najnowsze zyski. Oferty Kurjer zdw 51 949

Podróżujący inteligentny potrzebny zaraz na szlondary i paramenty kościelne. Zgłoszenia Kurjer zdw 51 978

Slużaca samodzielna z doświadczeniem poleceniami potrzebna. Dabrowskiego 69, II. piętro, prawo. zdw 51 974

Slużaca do wszystkiego, małego dziecka potrzebna. Czekalska, Słowackiego 8, II. ogrod. zdw 51 991

Dziewczyna potrzebna do wszelkiej pracy do mowej z praniem od zaraz Nowy wki, Wielkie Garbary 23, restauracja. zdw 51 853

Nauczyciel polonista poszukujemy jest do wykładów języka polskiego, krajoznawstwa (oraz śpiewu) w „Aristw Szkole Rzecz. w Chelmie. Požadana jest praktyka i wyższe studia. Podanie składać pod adresem Dyrekcji Szkoły. dw 2 355

Underwood nauka pisania na maszynie firm G. Gerlach Gwarna 14 I. pr. P w 6012 43.80

Przedpiata na styczeń 1931 za oba wydania razem wlicznie tygodniowego dodatku ilustr. „Ilustracja Poznańska” i „Nowiny Sportowe” w Poznaniu w kwiecień 4 00 w agencjach w mieście 3 50 z odnośnikiem do domu w Poznaniu 4 70 z odnośnikiem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie 5 00 kwartalnie 15 00. pod opaską w Polsce 9 00 pod opaską w innych krajach 11 00. W razie wypadków tygodniowych sily wyższą przewidywać w zakładzie strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie piśma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 5-tamto je, 30 gr na stronie 4 (tamto je) przy kodu tekstu redakcyjnego 75 gr na stronie czwartej 120 gr na stronie drugiej 150 gr przed wiadomościami poniedziałowymi 240 gr od 1 tamto je m. l. m. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18 30 w następujących wypadkach do godz. 22 w sprawie do wydania wieczornego do godz. 10 w dni przedświąteczne do godz. 9. Zgodnie z ogólnymi zasadami ogłoszenia (tuzar) 30 gr każde dalsze słowo 20 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia powstaje wskutek matrycowania wydawnictwo nie odpowiada.

część numeru z reklamami i ogłoszeniami, materiał poświęcony danej uroczystości

Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 4072, 2305, w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524. - P K O Poznań nr 201 149